

Окончателен текст на стандарта
декември 2020 г.

*Международен стандарт за управление на
качеството*

Международен стандарт за управление
на качеството 1 (Предишен
„Международен стандарт за контрол
върху качеството“ 1)

*Управление на качеството за фирми,
които извършват одити или прегледи
на финансови отчети или други
ангажименти за изразяване на
сигурност или свързани по съдържание
услуги*

International Auditing
and Assurance
Standards Board

За Съвета по международни одиторски стандарти и стандарти за изразяване на сигурност (СМОССИС)

Настоящият документ е разработен и одобрен от Съвета по международни одиторски стандарти и стандарти за изразяване на сигурност.

Целта на СМОССИС е да служи на обществения интерес, като изготвя и въвежда висококачествени одиторски стандарти, стандарти за изразяване на сигурност и други свързани с одита или изразяването на сигурност стандарти и като съдейства за сближаването на международните и национални одиторски стандарти и стандарти за изразяване на сигурност, повишавайки по този начин качеството и последователността на практиката в световен мащаб и укрепвайки общественото доверие в глобалната одиторска професия.

СМОССИС разработва одиторски стандарти, стандарти за изразяване на сигурност и насоки за използване от всички професионални счетоводители съгласно споделен процес по изготвяне и въвеждане на стандарти с участието на Съвета за публичен надзор, който осъществява надзор над дейността на СМОССИС, и Консултативната съвещателна група на СМОССИС, която предоставя информация от гледната точка на обществения интерес при разработването на стандартите и насоките. Структурите и процесите, които подкрепят дейността на СМОССИС, се обезпечават от Международната федерация на счетоводителите (IFAC).

За информация относно авторските права, запазената марка и разрешенията, моля вижте [стр. 87](#).

ISA.

стр. 3 от 89

**International Auditing
and Assurance
Standards Board®**

МЕЖДУНАРОДЕН СТАНДАРТ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА КАЧЕСТВОТО 1**Управление на качеството за фирми, които извършват одити или прегледи на финансови отчети или други ангажименти за изразяване на сигурност или свързани по съдържание услуги**

(В сила от 15 декември 2022 г.)

СЪДЪРЖАНИЕ

	Параграф
Въведение	
Обхват на настоящия МСУК	1-5
Системата на фирмата за управление на качеството	6-11
Задължителен характер на настоящия МСУК	12
Дата на влизане в сила	13
Цел	14-15
Дефиниции	16
Изисквания	
Прилагане и спазване на приложимите изисквания	17-18
Система за управление на качеството	19-22
Процесът на фирмата по оценка на риска	23-27
Общо управление и ръководство	28
Приложими етични изисквания	29
Приемане и продължаване на взаимоотношения с клиенти и конкретни ангажименти	30
Изпълнение на ангажимента	31
Ресурси	32
Информация и комуникации	33
Конкретно посочени отговори	34
Процес по текущо наблюдение и отстраняване на недостатъците	35-47
Изисквания на мрежата от фирми или услуги, предоставяни от мрежата от фирми	48-52
Оценяване на системата за управление на качеството	53-56
Документация	57-60
Материали за приложение и други пояснителни материали	
Обхват на настоящия МСУК	A1-A2

Системата на фирмата за управление на качеството	A3-A5
Задължителен характер на настоящия МСУК	A6-A9
Дефиниции	A10-A28
Прилагане и спазване на приложимите изисквания	A29
Система за управление на качеството	A30-A38
Процесът на фирмата по оценка на риска	A39-A54
Общо управление и ръководство	A55-A61
Приложими етични изисквания	A62-A66
Приемане и продължаване на взаимоотношения с клиенти и конкретни ангажименти	A67-A74
Изпълнение на ангажимента	A75-A85
Ресурси	A86-A108
Информация и комуникации	A109-A115
Конкретно посочени отговори	A116-A137
Процес по текущо наблюдение и отстраняване на недостатъците	A138-A174
Изисквания на мрежата от фирми или услуги, предоставяни от мрежата от фирми	A175-A186
Оценяване на системата за управление на качеството	A187-A201
Документация	A202-A206

Международен стандарт за управление на качеството (МСУК) 1, *Управление на качеството за фирми, които извършват одити или прегледи на финансови отчети или други ангажименти за изразяване на сигурност или свързани по съдържание услуги*, следва да бъде разглеждан заедно с Предговора към международните стандарти за управление на качеството, одит, преглед, други ангажименти за изразяване на сигурност и свързани по съдържание услуги.

Въведение

Обхват на настоящия МСУК

1. Настоящият Международен стандарт за управление на качеството (МСУК) разглежда отговорностите на фирмата за разработване, внедряване и функциониране на система за управление на качеството при одит или преглед на финансови отчети, други ангажименти за изразяване на сигурност и свързани по съдържание услуги.
2. Прегледите за качеството на ангажимента съставляват част от системата на фирмата за управление на качеството и:
 - (а) настоящият МСУК разглежда отговорността на фирмата за установяване на политики и процедури, адресиращи ангажименти, за които се изисква да бъдат обект на прегледи за качеството на ангажимента.
 - (б) МСУК ² разглежда назначаването и съответствието с установените критерии на лицето, извършващо преглед за качеството на ангажимента, както и изпълнението и документирането на прегледа за качеството на ангажимента.
3. Други стандарти и указания на Съвета по международни одиторски стандарти и стандарти за изразяване на сигурност (СМОССИС):
 - (а) се базират на предположението, че фирмата е предмет на МСУК или на национални изисквания, които са поне толкова високи;² и
 - (б) включват изисквания по отношение на съдружниците, отговорни за ангажименти и останалите членове на екипа по ангажимента във връзка с управлението на качеството на ниво ангажимент. Например, МОС 220 (преработен) разглежда специфичните отговорности на одитора във връзка с управлението на качеството на ниво ангажимент при одит на финансови отчети и свързаните с това отговорности на съдружника, отговорен за ангажимента. (Вж. параграф А1)
4. Настоящият МСУК следва да бъде разглеждан заедно с приложимите етични изисквания. Закон, нормативна разпоредба или приложимите етични изисквания може да установяват отговорности по отношение управлението на качеството от страна на фирмата, надхвърлящи тези, описани в настоящия МСУК. (Вж. параграф А2)
5. Настоящият МСУК е приложим по отношение на всички фирми, извършващи одит или преглед на финансови отчети, други ангажименти за изразяване на сигурност и свързани по съдържание услуги (т.е., в случай че фирмата изпълнява който и да е от тези ангажименти, настоящият МСУК е приложим и системата за управление на качеството, установена в съответствие с изискванията на настоящия МСУК, дава възможност за последователно изпълнение от страна на фирмата на всички такива ангажименти).

Системата на фирмата за управление на качеството

6. Системата за управление на качеството функционира в непрекъснат порядък, изискващ повторение на определени стъпки, като реагира на промените в естеството или обстоятелствата на фирмата и изпълняваните от нея ангажименти. Системата за управление

¹ МСУК 2, *Прегледи за качеството на ангажимента*

² Виж, например, Международен одиторски стандарт (МОС) 220 (преработен), *Управление на качеството на одита на финансови отчети* (преработен), параграф 3

на качеството не функционира по линеен начин. За целите на настоящия МСУК, обаче, системата за управление на качеството адресира следните осем компонента: (Вж. параграф А3)

- (а) Процесът на фирмата за оценка на риска;
 - (б) Общо управление и ръководство;
 - (в) Приложими етични изисквания;
 - (г) Приемане и продължаване на взаимоотношения с клиенти и конкретни ангажименти;
 - (д) Изпълнение на ангажимента;
 - (е) Ресурси;
 - (ж) Информация и комуникации; и
 - (з) Процес по текущо наблюдение и отстраняване на недостатъците.
7. Настоящият МСУК изисква фирмата да използва базиран на риска подход при разработване, внедряване и прилагане на компонентите на системата за управление на качеството по взаимосвързан и координиран начин, така че фирмата активно да управлява качеството на изпълняваните от нея ангажименти. (Вж. параграф А4)
8. Базираният на риска подход е заложен в изискванията на настоящия МСУК посредством:
- (а) Установяване на цели във връзка с качеството. Установените от фирмата цели във връзка с качеството се състоят от цели по отношение на компонентите на системата за управление на качеството, които трябва да бъдат постигнати от фирмата. От фирмата се изисква да установи целите във връзка с качеството, конкретно посочени от настоящия МСУК, както и определените за необходими от фирмата допълнителни цели във връзка с качеството, с оглед постигане целите на системата за управление на качеството.
 - (б) Идентифициране и оценяване на рисковете за постигане на целите във връзка с качеството (наричани в настоящия стандарт рискове за качеството). От фирмата се изисква да идентифицира и оцени рисковете за качеството, за да осигури база за разработване и прилагане на съответните отговори.
 - (в) Разработване и прилагане на отговори за адресиране на рисковете за качеството. Естеството, времето на изпълнение и обхватът на отговорите на фирмата за адресиране на рисковете за качеството се базират и са в отговор на причините за оценките, дадени на рисковете за качеството.
9. Настоящият МСУК изисква поне веднъж годишно лицето или лицата, на които от името на фирмата е възложена крайната отговорност и отчетност за системата за управление на качеството, да оценят системата за управление на качеството и да направят заключение дали тази система предоставя на фирмата разумна степен на сигурност, че целите на системата, посочени в параграф 14(а) и (б), се постигат. (Вж. параграф А5)

Възможност мащабът да се променя съобразно потребностите (съразмерност на прилагането)

10. При прилагане на базирания на риска подход, от фирмата се изисква да вземе под внимание:

- (а) естеството и обстоятелствата на фирмата; и
- (б) естеството и обстоятелствата на ангажиментите, изпълнявани от фирмата.

Съответно, проектът на системата на фирмата за управление на качеството, в частност, сложността и степента на формалност на системата, ще варира. Така например, фирма, която изпълнява различни видове ангажименти за широк кръг предприятия, включително одит на финансови отчети на регистрирани за търгуване на борсата предприятия, вероятно ще трябва да има по-сложна и формализирана система за управление на качеството и съпътстващата документация, отколкото фирма, която изпълнява единствено прегледи на финансови отчети или ангажименти за компилиране.

Мрежи от фирми и доставчици на услуги

11. Настоящият МСУК адресира отговорностите на фирмата, когато фирмата:
- (а) принадлежи към мрежа от фирми и спазва изискванията на мрежата или използва услугите на мрежата в системата за управление на качеството или при изпълнение на ангажиментите; или
 - (б) използва ресурси от доставчик на услуги в системата за управление на качеството или при изпълнение на ангажиментите.

Дори когато фирмата спазва изискванията на мрежата от фирми или използва услугите на мрежата или ресурси от доставчик на услуги, фирмата носи отговорност за своята система за управление на качеството.

Задължителен характер на настоящия МСУК

12. Параграф 14 съдържа целта на фирмата при съблюдаване на настоящия МСУК. Настоящият МСУК съдържа: (Вж. параграф А6)
- (а) изисквания, имащи за цел да позволят на фирмата да изпълни целта в параграф 14; (Вж. параграф А7)
 - (б) свързаните с тези изисквания насоки под формата на материали за приложение и други пояснителни материали; (Вж. параграф А8)
 - (в) встъпителен материал, който предоставя контекст, уместен за подходящото разбиране на настоящия МСУК; и
 - (г) дефиниции. (Вж. параграф А9)

Дата на влизане в сила

13. Системите за управление на качеството в съответствие с настоящия МСУК се изисква да бъдат разработени и внедрени до 15 декември 2022 г., а оценяването на системата за управление на качеството, изисквано от параграфи 53–54 от настоящия МСУК – да бъде извършено в рамките на една година след 15 декември 2022 г.

Цел

14. Целта на фирмата е да разработи, внедри и приложи система за управление на качеството при одит или преглед на финансови отчети, други ангажименти за изразяване на сигурност

или свързани по съдържание услуги, изпълнявани от фирмата, която да предостави на фирмата разумна степен на сигурност, че:

- (а) фирмата и нейният персонал изпълняват отговорностите си в съответствие с професионалните стандарти и приложимите закони и регулаторни изисквания и изпълняват ангажиментите в съответствие с тези стандарти и изисквания; и
 - (б) докладите за ангажиментите, издавани от фирмата или съдружниците, отговорни за ангажиментите, са подходящи при конкретните обстоятелства.
15. Общественият интерес бива обслужван чрез последователното изпълнение на качествени ангажименти. Разработването, внедряването и функционирането на системата за управление на качеството дава възможност за последователно изпълнение на качествени ангажименти, като предоставя на фирмата разумна степен на сигурност, че целите на системата за управление на качеството, посочени в параграф 14(а) и (б), се постигат. Качествени ангажименти се постигат посредством планиране и изпълнение на ангажиментите, и издаване на доклади за тях в съответствие с професионалните стандарти и приложимите закони и регулаторни изисквания. Постигането на целите на тези стандарти и спазването на изискванията на приложим закон или нормативна разпоредба включва използване на професионална преценка и когато е приложимо към съответния вид ангажимент – упражняване на професионален скептицизъм.

Дефиниции

16. За целите на настоящия МСУК, следните термини имат значението, дадено им по-долу:
- (а) Недостатък в системата на фирмата за управление на качеството (наричан в настоящия МСУК „недостатък“) – Такъв е налице, когато: (Вж. параграф А10, А159–А160)
 - (i) цел във връзка с качеството, изисквана, за да се постигне целта на системата за управление на качеството, не е установена;
 - (ii) риск за качеството или комбинация от рискове за качеството не е идентифицирана или подходящо оценена; (Вж. параграф А11)
 - (iii) отговор или комбинация от отговори не намалява до приемливо ниско ниво вероятността от възникването на съответен риск за качеството, поради това че отговорът или отговорите не са подходящо разработени, приложени или не функционират ефективно; или
 - (iv) друг аспект на системата за управление на качеството липсва или не е подходящо разработен, приложен или не функционира ефективно, така че изискване на настоящия МСУК не е адресирано. (Вж. параграф А12)
 - (б) Документация за ангажимента – Документацията за извършената работа, получените резултати и заключенията, до които е достигнал практикуващият професионален счетоводител (понякога се използват и термини като „работни книжа“ или „работни документи“).
 - (в) Съдружник, отговорен за ангажимента³ – Съдружник или друго лице, назначено от фирмата, което носи отговорност за ангажимента и неговото изпълнение и за доклада,

³ Когато това е уместно, „съдружник, отговорен за ангажимента“ и „съдружник“ трябва да бъдат схващани като отнасящи се и до техните еквиваленти в публичния сектор.

който се издава от името на фирмата и което, когато това се изисква, разполага със подходящите правомощия, дадени му от професионален, законов или регулаторен орган.

- (г) Преглед за качеството на ангажимента – Обективно оценяване на съществените преценки, които екипът по ангажимента е направил и заключенията във връзка с тях, до които е достигнал, извършено от лицето, извършващо преглед за качеството на ангажимента, и завършено на или преди датата на доклада за ангажимента.
- (д) Лице, извършващо преглед за качеството на ангажимента – Съдружник, друго лице във фирмата или външно лице, назначено от фирмата да извърши преглед за качеството на ангажимента.
- (е) Екип по ангажимента – Всички съдружници и служители, изпълняващи ангажимента, както и други лица, изпълняващи процедури по ангажимента, изключвайки външен експерт⁴ и вътрешни одитори, които оказват пряко съдействие при ангажимента. (Вж. параграф А13)
- (ж) Външни инспекции – Инспекции или разследвания, осъществявани от външен надзорен орган и отнасящи се до системата на фирмата за управление на качеството или ангажиментите, изпълнявани от фирмата. (Вж. параграф А14)
- (з) Констатации (във връзка със системата за управление на качеството) – Информация относно разработването, внедряването и функционирането на системата за управление на качеството, която е натрупана от изпълнението на дейности по текущо наблюдение, външни инспекции и други уместни източници и която сочи, че може да са налице един или повече недостатъци. (Вж. параграфи А15–А17)
- (и) Фирма – Самостоятелно практикуващ професионален счетоводител, събирателно дружество (partnership), дружество или друго предприятие на професионални счетоводители или съответно техен еквивалент в публичния сектор. (Вж. параграф А18)
- (й) Регистрирано за търгуване на борсата предприятие – Предприятие, чиито акции, дялове или дългови книжа се котират или са регистрирани на призната фондова борса, или се търгуват съгласно регулациите на призната фондова борса или на друг еквивалентен орган.
- (к) Фирма, част от мрежа от фирми – Фирма или предприятие, което е част от мрежа от фирми.
- (л) Мрежа – По-голяма структура: (Вж. параграф А19)
 - (i) която цели сътрудничество; и
 - (ii) която е ясно насочена към реализирането на печалба или поделянето на разходи, или която поделя обща собственост, контрол или ръководство, обща политика и процедури за управление на качеството, обща стратегия за дейността, използва общо търговско наименование или съществена част от професионалните ресурси.
- (м) Съдружник – Всяко лице с правомощия да обвързва фирмата във връзка с изпълнението на ангажимент за предоставяне на професионални услуги.
- (н) Персонал – Съдружниците и служителите във фирмата. (Вж. параграфи А20–А21)

⁴ МОС 620, *Ползване работата на експерт на одитора*, параграф 6(а), дефинира термина „експерт на одитора“.

- (o) Професионална преценка – Приложение на съответното обучение, познания и опит, в рамките на контекста, предвиден в професионалните стандарти, при вземане на информирани решения за посоката на действията, които са подходящи при разработването, внедряването и функционирането на системата на фирмата за управление на качеството.
- (п) Професионални стандарти – Стандартите за ангажименти на Съвета по международни одиторски стандарти и стандарти за изразяване на сигурност, дефинирани в *Предговора към международните стандарти за управление на качеството, одит, преглед, други ангажименти за изразяване на сигурност и свързани по съдържание услуги*, и приложимите етични изисквания.
- (р) Цели във връзка с качеството – Желаните резултати по отношение на компонентите на системата за управление на качеството, които трябва да бъдат постигнати от фирмата.
- (с) Риск за качеството – Риск, който има разумна възможност:
 - (i) да настъпи; и
 - (ii) самостоятелно или в комбинация с други рискове, да повлияе неблагоприятно върху постигането на една или повече от целите във връзка с качеството.
- (т) Разумна степен на сигурност – В контекста на МСУК, висока, но не абсолютна степен на сигурност.
- (у) Приложими етични изисквания – Принципи на професионална етика и етични изисквания, които са приложими по отношение на професионалните счетоводители, когато осъществяват ангажименти, представляващи одит или преглед на финансови отчети или други ангажименти за изразяване на сигурност или свързани по съдържание услуги. Обикновено приложимите етични изисквания включват разпоредбите на Кодекса на СМСЕС, отнасящи се до одит или преглед на финансови отчети или други ангажименти за изразяване на сигурност или свързани по съдържание услуги, заедно с националните изисквания, когато са по-рестриктивни. (Вж. параграфи А22–А24, А62)
- (ф) Отговор (във връзка със системата за управление на качеството) – Политики или процедури, разработени и приложени от фирмата, за да адресират един или повече рискове за качеството: (Вж. параграфи А25–А27, А50)
 - (i) Политиките са изложения за това какво следва или не следва да се направи, за да се адресира риск или рискове за качеството. Такива изложения може да са документирани, изрично заявени в комуникации или подразбиращи се чрез действия или решения.
 - (ii) Процедурите са действия за прилагане на политиките.
- (х) Доставчик на услуги (в контекста на настоящия МСУК) – Лице или организация, външни за фирмата, предоставящи ресурс, който се използва в системата за управление на качеството или при изпълнение на ангажименти. Доставчиците на услуги не включват мрежата от фирми, други фирми, част от мрежата и други структури и организации в мрежата от фирми. (Вж. параграфи А28, А105)
- (ц) Служители – Професионалисти, различни от съдружници, включително всякакви експерти, които фирмата наема.
- (ч) Система за управление на качеството – Система, разработена, внедрена и приложена от фирмата, за да предостави на фирмата разумна степен на сигурност, че:

- (i) фирмата и нейният персонал изпълняват отговорностите си в съответствие с професионалните стандарти и приложимите закони и регулаторни изисквания и изпълняват ангажиментите в съответствие с тези стандарти и изисквания; и
- (ii) докладите за ангажиментите, издавани от фирмата или съдружниците, отговорни за ангажиментите, са подходящи при конкретните обстоятелства.

Изисквания

Прилагане и спазване на приложимите изисквания

17. Фирмата следва да изпълнява всяко изискване на настоящия МСУК, освен ако съответното изискване няма отношение към фирмата поради естеството и обстоятелствата на фирмата или нейните ангажименти. (Вж. параграф А29)
18. Лицето или лицата, на които е възложена крайната отговорност и отчетност за системата на фирмата за управление на качеството, както и лицето или лицата, на които е възложена оперативната отговорност за системата на фирмата за управление на качеството, следва да притежават разбиране за настоящия МСУК, включително материалите за приложение и другите пояснителни материали, за да разберат целта на настоящия МСУК и да прилагат неговите изисквания по подходящ начин.

Система за управление на качеството

19. Фирмата следва да разработи, внедри и приложи система за управление на качеството. При това фирмата следва да използва професионална преценка, вземайки под внимание естеството и обстоятелствата на фирмата и нейните ангажименти. Отнасящият се до общото управление и ръководството компонент на системата за управление на качеството установява средата, която подкрепя разработването, внедряването и функционирането на системата за управление на качеството. (Вж. параграфи А30–А31)

Отговорности

20. Фирмата следва да възложи: (Вж. параграфи А32–А35)
 - (а) крайната отговорност и отчетност за системата за управление на качеството на главния изпълнителен директор на фирмата или на управляващия съдружник на фирмата (или равностепенна длъжност) или в случай че е целесъобразно – на управителния съвет на съдружниците (или равностоен орган);
 - (б) оперативната отговорност за системата за управление на качеството;
 - (в) оперативната отговорност за конкретни аспекти на системата за управление на качеството, включително:
 - (i) спазване на изискванията за независимост; и (Вж. параграф А36)
 - (ii) процеса по текущо наблюдение и отстраняване на недостатъците.
21. При възлагане на функциите съгласно параграф 20 фирмата следва да определи, че лицето или лицата: (Вж. параграф А37)
 - (а) притежават подходящ опит, знания, влияние и правомощия в рамките на фирмата, както и достатъчно време, за да изпълнят възложената им отговорност; и (Вж. параграф А38)
 - (б) разбират възложените им функции и че носят отговорност за тяхното изпълнение.

22. Фирмата следва да определи, че лицето или лицата, на които е възложена оперативната отговорност за системата за управление на качеството, спазване на изискванията за независимост и процеса по текущо наблюдение и отстраняване на недостатъците, имат пряка комуникация с лицето или лицата, на които е възложена крайната отговорност и отчетност за системата за управление на качеството.

Процесът на фирмата по оценка на риска

23. Фирмата следва да разработи и внедри процес по оценка на риска, за да установи целите във връзка с качеството, да идентифицира и оцени рисковете за качеството и да разработи и приложи отговори за адресиране на рисковете за качеството. (Вж. параграфи А39–А41)
24. Фирмата следва да установи целите във връзка с качеството, конкретно посочени от настоящия МСУК, и всякакви допълнителни цели във връзка с качеството, които фирмата счете за необходими, за да постигне целите на системата за управление на качеството. (Вж. параграфи А42–А44)
25. Фирмата следва да идентифицира и оцени рисковете за качеството, за да осигури база за разработване и прилагане на отговорите. Извършвайки това, фирмата следва:
- (а) да получи разбиране за условията, събитията, обстоятелствата, действията или бездействията, които биха могли да окажат неблагоприятно влияние върху постигането на целите във връзка с качеството, включително: (Вж. параграфи А45–А47)
 - (i) по отношение на естеството и обстоятелствата на фирмата, тези, отнасящи се до:
 - а. сложността и оперативните характеристики на фирмата;
 - б. стратегическите и оперативни решения и действия, бизнес процесите и бизнес модела на фирмата;
 - в. характеристиките и стила на управление на ръководството;
 - г. ресурсите на фирмата, включително ресурсите, осигурени от доставчици на услуги;
 - д. закони, нормативни разпоредби, професионални стандарти и средата, в която фирмата осъществява дейността си; и
 - е. когато става въпрос за фирма, принадлежаща към мрежа от фирми – естеството и обхвата на изискванията на мрежата и услугите, предоставяни от мрежата от фирми, ако има такива.
 - (ii) по отношение на естеството и обстоятелствата на ангажиментите, изпълнявани от фирмата, тези, отнасящи се до:
 - а. видовете ангажименти, изпълнявани от фирмата и докладите, които трябва да бъдат издадени; и
 - б. видовете предприятия, за които се изпълняват тези ангажименти.
 - (б) да вземе под внимание начина и степента в която условията, събитията, обстоятелствата, действията или бездействията съгласно параграф 25(а) биха могли да окажат неблагоприятно влияние върху постигането на целите във връзка с качеството. (Вж. параграф А48)

26. Фирмата следва да разработи и приложи отговори, за да адресира рисковете за качеството по начин, който се базира и е в отговор на причините за оценките, дадени на рисковете за качеството. Отговорите на фирмата следва да включват също така и отговорите, посочени в параграф 34. (Вж. параграфи А49–А51)
27. Фирмата следва да установи политики или процедури, разработени, за да идентифицират информация, която сочи, че са необходими допълнителни цели във връзка с качеството или допълнителни или модифицирани рискове за качеството или отговори, поради промени в естеството и обстоятелствата на фирмата или на нейните ангажименти. В случай че бъде идентифицирана такава информация, фирмата следва да разгледа тази информация и когато е целесъобразно: (Вж. параграфи А52–А53)
- (а) да установи допълнителни цели във връзка с качеството или да модифицира допълнителни цели във връзка с качеството, които вече са установени от фирмата; (Вж. параграф А54)
 - (б) да идентифицира и оцени допълнителните рискове за качеството, да модифицира рисковете за качеството или да ги оцени повторно; или
 - (в) да разработи и приложи допълнителни отговори или да модифицира отговорите.

Общо управление и ръководство

28. Фирмата следва да установи следните цели във връзка с качеството, които да адресират общото управление и ръководството на фирмата, което създава среда, която подкрепя системата за управление на качеството:
- (а) Фирмата демонстрира ангажираност с качеството посредством култура, която съществува в цялата фирма, която отчита и подсилва: (Вж. параграфи А55–А56)
 - (i) ролята на фирмата в обслужване на обществения интерес чрез последователно изпълнение на качествени ангажименти;
 - (ii) значението на професионалната етика, ценности и нагласи;
 - (iii) отговорността на целия персонал за качеството във връзка с изпълнението на ангажименти или дейности в рамките на системата за управление на качеството и очакваното от целия персонал поведение; и
 - (iv) значението на качеството в стратегическите решения и действия на фирмата, включително финансовите и оперативни приоритети на фирмата.
 - (б) Ръководството носи отговорност за качеството. (Вж. параграф А57)
 - (в) Ръководството демонстрира ангажираност с качеството чрез своите действия и поведение. (Вж. параграф А58)
 - (г) Организационната структура и възлагането на роли, отговорности и правомощия са целесъобразни, с оглед създаване на възможност за разработването, внедряването и функционирането на системата на фирмата за управление на качеството. (Вж. параграф А32, А33, А35, А59)
 - (д) Потребностите от ресурси, включително финансови ресурси, се планират и ресурсите се получават, разпределят и насочват по начин, който да е в съответствие с ангажираността на фирмата с качеството. (Вж. параграфи А60–А61)

Приложими етични изисквания

29. Фирмата следва да установи следните цели във връзка с качеството, които да адресират изпълнението на отговорностите в съответствие с приложимите етични изисквания, включително тези, отнасящи се до независимостта: (Вж. параграфи А62–А64, А66)
- (а) Фирмата и нейният персонал:
 - (i) разбират приложимите етични изисквания, на които фирмата и изпълняваните от нея ангажменти са предмет; и (Вж. параграфи А22, А24)
 - (ii) изпълняват своите отговорности във връзка с приложимите етични изисквания, на които фирмата и изпълняваните от нея ангажменти са предмет.
 - (б) Други лица, включително мрежата от фирми, фирми, принадлежащи към мрежата, физически лица в мрежата от фирми и фирмите, принадлежащи към мрежата, както и доставчици на услуги, които са обект на приложимите етични изисквания, на които фирмата и изпълняваните от нея ангажменти са предмет:
 - (i) разбират приложимите етични изисквания, които се отнасят до тях; и (Вж. параграфи А22, А24, А65)
 - (ii) изпълняват своите отговорности във връзка с приложимите етични изисквания, които се отнасят до тях.

Приемане и продължаване на взаимоотношения с клиенти и конкретни ангажменти

30. Фирмата следва да установи следните цели във връзка с качеството, които да адресират приемането и продължаването на взаимоотношения с клиенти и конкретни ангажменти:
- (а) Направените от фирмата преценки относно това дали да приеме или продължи взаимоотношение с клиент или конкретен ангажмент са подходящи, когато се основават на:
 - (i) получената информация относно естеството и обстоятелствата на ангажмента и почтеността и етичните ценности на клиента (включително ръководството и когато това е уместно – лицата, натоварени с общо управление), която да е достатъчна, за да подкрепи такива преценки; и (Вж. параграфи А67–А71)
 - (ii) способността на фирмата да изпълни ангажмента в съответствие с професионалните стандарти и приложимите законови и регулаторни изисквания. (Вж. параграф А72)
 - (б) Финансовите и оперативни приоритети на фирмата не водят до неподходящи преценки относно това дали да приеме или продължи взаимоотношение с клиент или конкретен ангажмент. (Вж. параграфи А73–А74)

Изпълнение на ангажмента

31. Фирмата следва да установи следните цели във връзка с качеството, които да адресират изпълнението на качествени ангажменти:
- (а) Екипите по ангажментите разбират и изпълняват своите отговорности във връзка с ангажментите, включително когато е приложимо, цялостната отговорност на съдружниците, отговорни за ангажментите, за управляване на качеството и за

постигане на качество на ангажимента, както и участие в достатъчна степен и по подходящ начин през целия ангажимент. (Вж. параграф А75)

- (б) Естеството, времето на изпълнение и обхватът на ръководството и надзора над екипите по ангажиментите и прегледът на извършената работа са подходящи на базата на естеството и обстоятелствата на ангажиментите и ресурсите, които са насочени или предоставени на разположение на екипите по ангажиментите, като работата, извършена от по-малко опитните членове на екипа по ангажимента е обект на ръководство, надзор и преглед от страна на членове на екипа по ангажимента с по-голям опит. (Вж. параграфи А76–А77)
- (в) Екипите по ангажименти използват подходяща професионална преценка и когато е приложимо към съответния вид ангажимент – упражняват професионален скептицизъм. (Вж. параграф А78)
- (г) По трудни или спорни въпроси се провеждат консултации и съгласуваните заключителни решения се прилагат. (Вж. параграфи А79–А81)
- (д) Различията в мнението в рамките на екипа по ангажимента или между екипа по ангажимента и лицата, извършващо преглед за качеството на ангажимента или лицата, извършващи дейности в рамките на системата на фирмата за управление на качеството, се представят на вниманието на фирмата и се разрешават. (Вж. параграф А82)
- (е) Документацията за ангажимента се окомплектова своевременно след датата на доклада за ангажимента и се поддържа и съхранява по подходящ начин, за да се отговори на потребностите на фирмата и да се изпълнят изискванията на закон, нормативна разпоредба, приложимите етични изисквания или професионалните стандарти. (Вж. параграфи А83–А85)

Ресурси

32. Фирмата следва да установи следните цели във връзка с качеството, които да адресират подходящото и своевременно получаване, разработване, използване, поддържане, разпределяне и насочване на ресурси, така че да се даде възможност за разработването, внедряването и функционирането на системата за управление на качеството: (Вж. параграфи А86–А87)

Човешки ресурси

- (а) Персоналът се наема, развива и запазва, и притежава компетентност и способности: (Вж. параграфи А88–А90)
 - (i) да изпълнява последователно качествени ангажименти, включително да притежава познания и опит, подходящи за ангажиментите, които фирмата изпълнява; или
 - (ii) да изпълнява дейности или отговорности във връзка с функционирането на системата на фирмата за управление на качеството.
- (б) Персоналът демонстрира чрез своите действия и поведение ангажираност с качеството, развива и поддържа подходяща компетентност за изпълнение на своите функции и е обект на отговорност и поощрение чрез своевременни атестации, възнаграждения, повишение и други стимули. (Вж. параграфи А91–А93)

- (в) Когато фирмата не разполага с достатъчен или подходящ персонал, който да позволи функционирането на системата на фирмата за управление на качеството или изпълнението на ангажиментите, лица биват привлечани от външни източници (т.е., мрежата от фирми, друга фирма, част от мрежата или доставчик на услуги). (Вж. параграф А94)
- (г) Изпълнението на всеки ангажимент се възлага на членове на екипа по ангажимента, включително съдружник, отговорен за ангажимента, които притежават подходяща компетентност и способности, включително като им е предоставено достатъчно време, за да изпълняват последователно качествени ангажименти. (Вж. параграфи А88–А89, А95–А97)
- (д) Изпълнението на дейности в рамките на системата за управление на качеството се възлага на лица, които притежават подходяща компетентност и способности, включително достатъчно време, за да изпълняват такива дейности.

Технологични ресурси

- (е) За да се даде възможност за функционирането на системата на фирмата за управление на качеството и изпълнението на ангажиментите, се получават или разработват, внедряват, поддържат и използват подходящи технологични ресурси. (Вж. параграфи А98–А101, А104)

Интелектуални ресурси

- (ж) За да се даде възможност за функционирането на системата на фирмата за управление на качеството и последователното изпълнение на качествени ангажименти, се получават или разработват, внедряват, поддържат и използват подходящи интелектуални ресурси, като в случай че е приложимо, тези ресурси са в съответствие с професионалните стандарти и приложимите законови и регулаторни изисквания. (Вж. параграфи А102–А104)

Доставчици на услуги

- (з) Човешките, технологични и интелектуални ресурси от доставчиците на услуги са подходящи за използване в системата на фирмата за управление на качеството и при изпълнението на ангажиментите, вземайки под внимание целите във връзка с качеството съгласно параграф 32 (г),(д),(е) и (ж). (Вж. параграфи А105–А108)

Информация и комуникации

33. Фирмата следва да установи следните цели във връзка с качеството, които да адресират получаването, генерирането или използването на информация относно системата за управление на качеството и своевременното комуникиране на информация в рамките на фирмата и до външни страни, така че да се даде възможност за разработването, внедряването и функционирането на системата за управление на качеството: (Вж. параграф А109)
- (а) Информационната система идентифицира, улавя, обработва и поддържа уместна и надеждна информация, която да подкрепи системата за управление на качеството, независимо дали тази информация е от вътрешни или външни източници. (Вж. параграфи А110–А111)

- (б) Културата на фирмата отчита и подсилва отговорността на персонала да обменя информация с фирмата и един с друг. (Вж. параграф А112)
- (в) Уместната и надеждна информация се обменя в рамките на цялата фирма и с екипите по ангажименти, включително: (Вж. параграф А112)
 - (i) информацията се комуникира до персонала и екипите по ангажименти, като естеството, моментът на предоставяне и обхватът на информацията е достатъчен, за да даде възможност на съответните лица да разберат и изпълнят своите отговорности, отнасящи се до изпълнението на дейности в рамките на системата за управление на качеството или ангажиментите; и
 - (ii) персоналът и екипите по ангажиментите комуникират информация до фирмата, когато изпълняват дейности в рамките на системата за управление на качеството или ангажиментите.
- (г) Уместната и надеждна информация се комуникира до външни страни, включително:
 - (i) информацията се комуникира до или в рамките на мрежата от фирми или до доставчиците на услуги, ако има такива, давайки възможност на мрежата от фирми или на доставчиците на услуги да изпълнят своите отговорности, отнасящи се до изискванията на мрежата или услугите, предоставяни в рамките на мрежата или ресурсите, предоставяни от доставчиците на услуги; и (Вж. параграф А113)
 - (ii) информацията се комуникира до външни страни, когато това се изисква от закон, нормативна разпоредба или професионалните стандарти или за да се подкрепи разбирането на външните страни за системата за управление на качеството. (Вж. параграфи А114–А115)

Конкретно посочени отговори

34. При разработване и прилагане на отговорите в съответствие с параграф 26, фирмата следва да включи следните отговори: (Вж. параграф А116)
- (а) Фирмата установява политики или процедури за:
 - (i) идентифициране, оценяване и адресиране на заплахи за спазване на приложимите етични изисквания; и (Вж. параграф А117)
 - (ii) идентифициране, комуникиране, оценяване и докладване на нарушения на приложимите етични изисквания и своевременно предприемане на подходящ отговор на причините и последствията от нарушенията. (Вж. параграфи А118–А119)
 - (б) Поне веднъж годишно фирмата получава документирано потвърждение за спазване на изискванията за независимост от целия персонал, от който приложимите етични изисквания изискват да е независим.
 - (в) Фирмата установява политики или процедури за получаване, разследване и разрешаване на оплаквания и обвинения за това, че работата не е извършена в съответствие с професионалните стандарти и приложимите закони и регулаторни изисквания или за неспазване на фирмените политики или процедури, установени в съответствие с настоящия МСУК. (Вж. параграфи А120–А121)

- (г) Фирмата установява политики или процедури, които да адресират обстоятелства, когато:
 - (i) на фирмата стане известна информация след приемането или продължаването на взаимоотношение с клиент или на конкретен ангажимент, която би я накарала да откаже взаимоотношението с клиента или конкретния ангажимент, ако тази информация ѝ е била известна преди приемането или продължаването на взаимоотношението с клиента или на конкретния ангажимент; или (Вж. параграфи А122–А123)
 - (ii) фирмата е задължена съгласно закон или нормативна разпоредба да приеме взаимоотношение с клиент или конкретен ангажимент. (Вж. параграф А123)
- (д) Фирмата установява политики или процедури, които: (Вж. параграфи А124–А126)
 - (i) да изискват комуникация с лицата, натоварени с общо управление, при изпълнение на одит на финансови отчети на регистрирани за търгуване на борсата предприятия относно това как системата за управление на качеството подкрепя последователното изпълнение на качествени ангажименти за одит; (Вж. параграфи А127–А129)
 - (ii) да адресират въпроса кога на друго основание е целесъобразно да се комуникира с външни страни относно системата на фирмата за управление на качеството; и (Вж. параграф А130)
 - (iii) да адресират информацията, която трябва да бъде предоставена, когато се комуникира с външни страни в съответствие с параграфи 34(д)(i) и 34(д)(ii), включително естеството, момента и обхвата и подходящата форма на комуникацията. (Вж. параграфи А131–А132)
- (е) Фирмата установява политики или процедури, които да адресират прегледите за качеството на ангажимента в съответствие с МСУК 2 и да изискват преглед за качеството на ангажимента при:
 - (i) одит на финансови отчети на регистрирани за търгуване на борсата предприятия;
 - (ii) одит или други ангажименти, по отношение на които преглед за качеството на ангажимента се изисква от закон или нормативна разпоредба; и (Вж. параграф А133)
 - (iii) одит или други ангажименти, по отношение на които фирмата определя, че преглед за качеството на ангажимента е подходящ отговор за адресиране на един или повече рискове за качеството. (Вж. параграфи А134-А137)

Процес по текущо наблюдение и отстраняване на недостатъците

35. Фирмата следва да установи процес по текущо наблюдение и отстраняване на недостатъците, за да: (Вж. параграф А138)
- (а) предостави уместна, надеждна и своевременна информация относно разработването, внедряването и функционирането на системата за управление на качеството.
 - (б) предприеме подходящи действия, за да отговори на идентифицираните недостатъци, така че недостатъците да бъдат отстранени своевременно.

Разработване и изпълнение на дейности по текущо наблюдение

36. Фирмата следва да разработи и изпълни дейности по текущо наблюдение, за да осигури база за идентифициране на недостатъците.
37. При определяне естеството, времето на изпълнение и обхвата на дейностите по текущо наблюдение, фирмата следва да вземе под внимание: (Вж. параграфи А139–А142)
- (а) причините за оценките, дадени на рисковете за качеството;
 - (б) разработването на отговорите;
 - (в) разработването на процеса на фирмата за оценка на риска и процеса по текущо наблюдение и отстраняване на недостатъците; (Вж. параграфи А143–А144)
 - (г) промени в системата за управление на качеството; (Вж. параграф А145)
 - (д) резултатите от предишни дейности по текущо наблюдение, дали тези предишни дейности по текущо наблюдение продължават да бъдат уместни при оценяване системата на фирмата за управление на качеството и дали дейностите по отстраняване на недостатъците за адресиране на преди това идентифицирани недостатъци са били ефективни; и (Вж. параграфи А146–А147)
 - (е) друга уместна информация, включително оплаквания и обвинения за това, че работата не е извършена в съответствие с професионалните стандарти и приложимите закони и регулаторни изисквания или за неспазване на фирмените политики или процедури, установени в съответствие с настоящия МСУК, информация от външни инспекции и информация от доставчици на услуги. (Вж. параграфи А148–А150)
38. Фирмата следва да включи проверка на приключени ангажименти в своите дейности по текущо наблюдение и следва да определи кои ангажименти и кои съдружници, отговорни за ангажименти, да подбере. Извършвайки това, фирмата следва: (Вж. параграфи А141, А151–А154)
- (а) да вземе под внимание въпросите в параграф 37;
 - (б) да разгледа естеството, времето на изпълнение и обхвата на други дейности по текущо наблюдение, осъществени от фирмата, както и ангажиментите и съдружниците, отговорни за ангажименти, предмет на такива дейности по текущо наблюдение; и
 - (в) да избере поне един приключен ангажимент за всеки съдружник, отговорен за ангажимент, на периодична база, определена от фирмата.
39. Фирмата следва да установи политики или процедури, които:
- (а) да изискват всички лица, извършващи дейностите по текущо наблюдение да разполагат с компетентността и способностите, включително достатъчно време, да изпълнят ефективно дейностите по текущо наблюдение; и
 - (б) да адресират обективността на лицата, извършващи дейностите по текущо наблюдение. Такива политики или процедури следва да забраняват на членовете на екипа по ангажимента или на лицето, извършващо преглед за качеството на даден ангажимент, да извършва проверка на този ангажимент. (Вж. параграфи А155–А156)

Оценяване на констатациите и идентифициране на недостатъци

40. Фирмата следва да оцени констатациите, за да определи дали са налице недостатъци, включително в процеса по текущо наблюдение и отстраняване на недостатъците. (Вж. параграфи А157–А162)

Оценяване на идентифицираните недостатъци

41. Фирмата следва да оцени степента на същественост и всеобхватността на идентифицираните недостатъци, като: (Вж. параграфи А161, А163–А164)
- (а) разследва първопричината или първопричините за идентифицираните недостатъци. При определяне естеството, времето на изпълнение и обхвата на процедурите за разследване на първопричината или първопричините, фирмата следва да вземе под внимание естеството на идентифицираните недостатъци и тяхната възможна степен на същественост. (Вж. параграфи А165–А169)
 - (б) оцени ефекта от идентифицираните недостатъци, самостоятелно и взети като съвкупност, върху системата за управление на качеството.

Предприемане на отговор на идентифицираните недостатъци

42. Фирмата следва да разработи и приложи действия по отстраняване на недостатъците, за да адресира идентифицираните недостатъци, като тези действия следва да са в отговор на резултатите от анализа на първопричините. (Вж. параграфи А170–А172)
43. Лицето или лицата, на които е възложена оперативната отговорност за процеса по текущо наблюдение и отстраняване на недостатъците следва да оценят дали действията по отстраняване на недостатъците:
- (а) са подходящо разработени, за да адресират идентифицираните недостатъци и свързаната с тях първопричина или първопричини и да определят, че те са били приложени; и
 - (б) приложени за адресиране на преди това идентифицирани недостатъци са ефективни.
44. Ако оценяването сочи, че действията по отстраняване на недостатъците не са подходящо разработени или приложени или че не са ефективни, лицето или лицата, на които е възложена оперативната отговорност за процеса по текущо наблюдение и отстраняване на недостатъците, следва да предприемат подходящи мерки, за да определят, че действията по отстраняване на недостатъците са подходящо модифицирани, така че да са ефективни.

Констатации относно конкретен ангажимент

45. Фирмата следва да реагира на обстоятелства, когато констатациите сочат, че е налице ангажимент или ангажименти, при които изисквани процедури са били пропуснати по време на изпълнение на ангажимента или ангажиментите или че издаденият доклад може да е неподходящ. Отговорът на фирмата следва да включва: (Вж. параграф А173)
- (а) предприемане на подходящи мерки за съответствие с уместните професионални стандарти и приложимите закони и регулаторни изисквания; и
 - (б) когато се прецени, че докладът е неподходящ, преценка на последствията и предприемане на подходящи мерки, включително преценка дали да се получи правен съвет.

Непрекъснатата комуникация във връзка с текущото наблюдение и отстраняването на недостатъци

46. Лицето или лицата, на които е възложена оперативната отговорност за процеса по текущо наблюдение и отстраняване на недостатъците следва да комуникират своевременно до лицето или лицата, на които е възложена крайната отговорност и отчетност за системата за управление на качеството и лицето или лицата, на които е възложена оперативната отговорност за системата за управление на качеството: (Вж. параграф А174)
- (а) описание на изпълнените дейности по текущо наблюдение;
 - (б) идентифицираните недостатъци, включително степента на същественост и всеобхватността на тези недостатъци; и
 - (в) действията по отстраняване на недостатъци за адресиране на идентифицираните недостатъци.
47. Фирмата следва да комуникира въпросите, описани в параграф 46, до екипите по ангажиментите и други лица, на които са възложени дейности в рамките на системата за управление на качеството, за да им позволи да предприемат бързи и подходящи действия в съответствие с техните отговорности.

Изисквания на мрежата от фирми или услуги, предоставяни от мрежата от фирми

48. Когато фирмата принадлежи към мрежа от фирми, фирмата, когато това е приложимо, следва да разбере: (Вж. параграфи А19, А175)
- (а) изискванията, установени от мрежата от фирми по отношение на системата на фирмата за управление на качеството, включително изискванията фирмата да внедри или използва ресурси или услуги, разработени или предоставени по друг начин от или чрез мрежата (т.е., изискванията на мрежата);
 - (б) услугите или ресурсите, предоставяни от мрежата от фирми, които фирмата избира да внедри или използва при разработването, внедряването и функционирането на системата на фирмата за управление на качеството (т.е., услуги, предоставяни от мрежата); и
 - (в) отговорностите на фирмата за действията, които са необходими за прилагане изискванията на мрежата от фирми или използване на услугите, предоставяни от мрежата от фирми. (Вж. параграф А176)

Фирмата остава отговорна за своята система за управление на качеството, включително за професионалните преценки, направени при разработването, внедряването и функционирането на системата за управление на качеството. Фирмата не следва да позволява спазването на изискванията на мрежата от фирми или използването на услугите, предоставяни от мрежата от фирми, да влезе в противоречие с изискванията на настоящия МСУК. (Вж. параграф А177)

49. На базата на разбирането, получено съгласно параграф 48, фирмата следва:
- (а) да определи по какъв начин изискванията на мрежата от фирми или услугите, предоставяни от мрежата от фирми, имат отношение към, и се вземат под внимание в, системата на фирмата за управление на качеството, включително как те трябва да бъдат внедрени и приложени; и (Вж. параграф А178)

- (б) да оцени дали и ако да – как - изискванията на мрежата от фирми или услугите, предоставяни от мрежата от фирми, трябва да бъдат адаптирани или допълнени от фирмата, за да бъдат подходящи за използване в нейната система за управление на качеството. (Вж. параграфи А179–А180)

Дейности по текущо наблюдение, осъществявани от мрежата от фирми върху системата на фирмата за управление на качеството

- 50. При обстоятелства, когато мрежата от фирми изпълнява дейности по текущо наблюдение, отнасящи се до системата на фирмата за управление на качеството, фирмата следва:
 - (а) да определи ефекта от дейностите по текущо наблюдение, изпълнявани от мрежата от фирми върху естеството, времето на изпълнение и обхвата на дейностите на фирмата по текущо наблюдение, изпълнявани в съответствие с параграфи 36–38;
 - (б) да определи отговорностите на фирмата по отношение на дейностите по текущо наблюдение, включително свързаните с това действия на фирмата; и
 - (в) като част от оценяване на констатациите и идентифициране на недостатъци съгласно параграф 40, своевременно да получи резултатите от дейностите по текущо наблюдение от мрежата от фирми. (Вж. параграф А181)

Дейности по текущо наблюдение, осъществявани от мрежата от фирми във всички фирми от мрежата

- 51. Фирмата следва:
 - (а) да разбере цялостния обхват на дейностите по текущо наблюдение, осъществявани от мрежата от фирми във всички фирми от мрежата, включително дейностите по текущо наблюдение за определяне, че изискванията на мрежата са били подходящо внедрени и приложени във всички фирми от мрежата, и как мрежата ще комуникира резултатите от своите дейности по текущо наблюдение до фирмата;
 - (б) поне веднъж годишно, да получава, ако е приложимо, информация от мрежата относно цялостните резултати от дейностите на мрежата по текущо наблюдение във всички фирми от мрежата, и: (Вж. параграфи А182–А184)
 - (i) да комуникира информацията до екипите по ангажименти и съобразно случая – до други лица, на които са възложени дейности в рамките на системата за управление на качеството, за да им позволи да предприемат бързи и подходящи действия в съответствие с техните отговорности; и
 - (ii) да преценява ефекта от информацията върху системата на фирмата за управление на качеството.

Недостатъци в изискванията на мрежата от фирми или услугите, предоставяни от мрежата от фирми, идентифицирани от фирмата

- 52. Ако фирмата идентифицира недостатък в изискванията на мрежата от фирми или услугите, предоставяни от мрежата от фирми, фирмата следва: (Вж. параграф А185)
 - (а) да комуникира до мрежата от фирми уместна информация относно идентифицирания недостатък; и

- (б) в съответствие с параграф 42, да разработи и изпълни действия по отстраняване на недостатъците, за да адресира ефекта от идентифицирания недостатък в изискванията на мрежата от фирми или услугите, предоставяни от мрежата от фирми. (Вж. параграф А186)

Оценяване на системата за управление на качеството

- 53. Лицето или лицата, на които е възложена крайната отговорност и отчетност за системата за управление на качеството следва да оценят, от името на фирмата, системата за управление на качеството. Оценяването следва да бъде осъществено към определен момент във времето и да бъде извършвано поне веднъж годишно. (Вж. параграфи А187–А189)
- 54. На базата на оценката, лицето или лицата, на които е възложена крайната отговорност и отчетност за системата за управление на качеството следва да достигнат, от името на фирмата, до едно от следните заключения: (Вж. параграфи А190, А195)
 - (а) Системата за управление на качеството предоставя на фирмата разумна степен на сигурност, че целите на системата за управление на качеството се постигат; (Вж. параграф А191)
 - (б) С изключение на въпросите, отнасящи се до идентифицираните недостатъци, които имат съществен, но не и всеобхватен ефект върху разработването, внедряването и функционирането на системата за управление на качеството, системата за управление на качеството предоставя на фирмата разумна степен на сигурност, че целите на системата за управление на качеството се постигат; или (Вж. параграф А192)
 - (в) Системата за управление на качеството не предоставя на фирмата разумна степен на сигурност, че целите на системата за управление на качеството се постигат. (Вж. параграфи А192–А194)
- 55. Ако лицето или лицата, на които е възложена крайната отговорност и отчетност за системата за управление на качеството, достигнат до заключението, описано в параграф 54(б) или 54(в), фирмата следва: (Вж. параграф А196)
 - (а) да предприеме бързи и подходящи действия; и
 - (б) да комуникира до:
 - (i) екипите по ангажменти и други лица, на които са възложени дейности в рамките на системата за управление на качеството до степента, в която това е уместно с оглед на техните отговорности; и (Вж. параграф А197)
 - (ii) външни страни в съответствие с политиките или процедурите на фирмата, изисквани от параграф 34(д). (Вж. параграф А198)
- 56. Фирмата следва да извършва периодично оценяване на резултатите от дейността на лицето или лицата, на които е възложена крайната отговорност и отчетност за системата за управление на качеството, и на лицето или лицата, на които е възложена оперативната отговорност за системата за управление на качеството. При това свое действие фирмата следва да вземе под внимание оценката на системата за управление на качеството. (Вж. параграфи А199–А201)

Документация

57. Фирмата следва да изготви документация за системата си за управление на качеството, която да е достатъчна, за да: (Вж. параграфи А202–А204)
- (а) подкрепи унифицираното разбиране на системата за управление на качеството от страна на персонала, включително разбиране на съответните му роли и отговорности по отношение на системата за управление на качеството и изпълнението на ангажиментите;
 - (б) подкрепи последователното прилагане и функциониране на отговорите; и
 - (в) предостави доказателства за разработването, прилагането и функционирането на отговорите, да подкрепи оценката на системата за управление на качеството от лицето или лицата, на които е възложена крайната отговорност и отчетност за системата за управление на качеството.
58. При изготвяне на документацията фирмата следва да включи:
- (а) Самоличността на лицето или лицата, на които е възложена крайната отговорност и отчетност за системата за управление на качеството и оперативната отговорност за системата за управление на качеството;
 - (б) Целите на фирмата във връзка с качеството и рисковете за качеството; (Вж. параграф А205)
 - (в) Описание на отговорите и начина, по който отговорите на фирмата адресират рисковете за качеството;
 - (г) По отношение на процеса по текущо наблюдение и отстраняване на недостатъците:
 - (i) доказателства за извършените дейности по текущо наблюдение;
 - (ii) оценката на констатациите, идентифицираните недостатъци и тяхната първопричина или първопричини;
 - (iii) действията по отстраняване на недостатъците за адресиране на идентифицираните недостатъци и оценката на разработването и прилагането на тези действия; и
 - (iv) комуникациите във връзка с текущото наблюдение и отстраняването на недостатъците; и
 - (д) Базата за заключението, до което е достигнато съгласно параграф 54.
59. Фирмата следва да документира въпросите в параграф 58 в степента, в която те се отнасят и до изискванията на мрежата от фирми или услугите, предоставяни от мрежата от фирми, и оценката на изискванията на мрежата от фирми и услугите, предоставяни от мрежата от фирми, в съответствие с параграф 49(б). (Вж. параграф А206)
60. Фирмата следва да установи период от време за съхранение на документацията за системата за управление на качеството, който да е достатъчен, за да даде възможност на фирмата да осъществява текущо наблюдение върху разработването, внедряването и функциониране на системата на фирмата за управление на качеството, или за по-продължителен период, ако това се изисква от закон или нормативна разпоредба.

Материали за приложение и други пояснителни материали

Обхват на настоящия МСУК (Вж. параграфи 3–4)

- A1. Други стандарти на СМОССИС, включително МСАП 2400 (преработен)⁵ и МСАИС 3000 (преработен),⁶ също установяват изисквания по отношение на съдружника, отговорен за ангажимента, за управление на качеството на ниво ангажимент.
- A2. Кодексът на СМСЕС⁷ съдържа изисквания и материали за приложение за професионалните счетоводители, които дават възможност на професионалните счетоводители да изпълнят своята отговорност да действат в обществен интерес. Както е посочено в параграф 15, в контекста на изпълнение на ангажименти, описани в настоящия МСУК, последователното изпълнение на качествени ангажименти съставлява част от отговорността на професионалния счетоводител да действа в обществен интерес.

Системата на фирмата за управление на качеството (Вж. параграфи 6–9)

- A3. Фирмата може да използва различна терминология или рамки, за да опише компонентите на системата си за управление на качеството.
- A4. Примерите за взаимосвързания характер на компонентите включват:
- Процесът на фирмата за оценка на риска определя процеса, който фирмата е задължена да следва при прилагане на базиран на риска подход в рамките на цялата система за управление на качеството.
 - Компонентът, отнасящ се до общото управление и ръководството, установява средата, която подкрепя системата за управление на качеството.
 - Компонентите, отнасящи се до ресурсите и информацията и комуникациите, дават възможност за разработването, внедряването и функционирането на системата за управление на качеството.
 - Процесът по текущо наблюдение и отстраняване на недостатъците е процес, разработен, за да се наблюдава текущо цялата система за управление на качеството. Резултатите от процеса по текущо наблюдение и отстраняване на недостатъците предоставят информация, която е уместна за процеса на фирмата по оценка на риска.
 - Възможно е да съществуват взаимовръзки между специфични въпроси, например, определени аспекти на приложимите етични изисквания са уместни по отношение приемането и продължаването на взаимоотношения с клиенти и конкретни ангажименти.
- A5. Разумна степен на сигурност се получава, когато системата за управление на качеството намалява до приемливо ниско ниво риска целите, посочени в параграф 14(а) и (б), да не бъдат постигнати. Разумната степен на сигурност не е абсолютна степен на сигурност, тъй като съществуват вътрешноприсъщи ограничения на системата за управление на качеството.

⁵ Международен стандарт за ангажименти за преглед (МСАП) 2400 (преработен), *Ангажименти за преглед на исторически финансови отчети*

⁶ Международен стандарт за ангажименти за изразяване на сигурност (МСАИС) 3000 (преработен), *Ангажименти за изразяване на сигурност, различни от одити и прегледи на историческа финансова информация*

⁷ Издаваният от Съвета за международни стандарти по етика за счетоводители *Международен етичен кодекс на професионалните счетоводители (включително Международни стандарти за независимост)* („Кодексът на СМСЕС“)

Такива ограничения включват случаите, когато човешката преценка при вземането на решения е погрешна или когато възниква неизправност в системата на фирмата за управление на качеството, например, поради човешка грешка или поведение или срив в ИТ приложенията.

Задължителен характер на настоящия МСУК (Вж. параграф 12)

- A6. Целта на настоящия МСУК осигурява контекста, в който са сложени изискванията на този МСУК, установява желан резултат от настоящия МСУК и е замислена да подпомогне фирмата да разбере какво трябва да бъде постигнато и при необходимост – подходящите средства за постигането му.
- A7. Изискванията на настоящия МСУК са изразени, използвайки думата „следва“.
- A8. Когато е необходимо, материалите за приложение и другите пояснителни материали предоставят допълнителни обяснения за изискванията и насоки за тяхното изпълнение. В частност, те може:
- да обясняват по-прецизно какво дадено изискване означава или има за цел да обхване; и
 - да включват примери, илюстриращи как даденото изискване може да бъде приложено.

Макар такива насоки да не налагат сами по себе си изискване, те имат отношение към правилното прилагане на изискванията. Материалите за приложение и другите пояснителни материали може да предоставят също така основна информация по въпроси, разгледани в настоящия МСУК. Когато е целесъобразно, в материалите за приложение и другите пояснителни материали са включени допълнителни съображения, специфични за одиторските организации в публичния сектор. Тези допълнителни съображения подпомагат прилагането на изискванията на настоящия МСУК. Те обаче не ограничават или намаляват отговорността на фирмата да прилага и съблюдава изискванията в настоящия МСУК.

- A9. Настоящият МСУК включва в раздела, озаглавен „Дефиниции“, описание на значенията, дадени на определени термини за целите на този МСУК. Тези дефиниции се предоставят, за да подпомогнат последователното прилагане и тълкуване на настоящия МСУК и нямат за цел да са с по-голям приоритет от дефиниции, които може да са установени за други цели, независимо дали в закон, нормативна разпоредба или по друг начин. Речникът на термините във връзка с Международните стандарти, издаден от СМОССИС в *Ръководството по международни стандарти за управление на качеството, одит, преглед, други ангажименти за изразяване на сигурност и свързани по съдържание услуги*, публикуван от Международната федерация на счетоводителите (IFAC) включва термините, дефинирани в настоящия МСУК. Речникът на термините включва също така описания на други термини, срещащи се в МСУК, с цел подпомагане на общото и последователно тълкуване и превод.

Дефиниции

Недостатък (Вж. параграф 16(a))

- A10. Фирмата идентифицира недостатъците чрез оценяване на констатациите. Недостатък може да бъде установен от една констатация или от комбинация от констатации.
- A11. Когато недостатък бъде идентифициран в резултат на това, че риск за качеството или комбинация от рискове за качеството не е идентифицирана или подходящо оценена,

отговорът или отговорите за адресиране на такъв риск или рискове за качеството може също да липсват или да не са подходящо разработени или приложени.

A12. Останалите аспекти на системата за управление на качеството се състоят от изискванията в настоящия МСУК, адресиращи:

- Възлагане на отговорности (параграфи 20–22);
- Процесът на фирмата за оценка на риска;
- Процесът по текущо наблюдение и отстраняване на недостатъците; и
- Оценяването на системата за управление на качеството.

Примери за недостатъци, отнасящи се до други аспекти на системата за управление на качеството

- Процесът на фирмата за оценка на риска не идентифицира информация, която сочи за промени в естеството или обстоятелствата на фирмата и нейните ангажименти и необходимостта от установяване на допълнителни цели във връзка с качеството или от модифициране на рисковете за качеството или отговорите.
- Процесът на фирмата по текущо наблюдение и отстраняване на недостатъците не е разработен и внедрен по начин, който:
 - да предоставя уместна, надеждна и своевременна информация относно разработването, внедряването и функционирането на системата за управление на качеството.
 - да дава възможност на фирмата да предприеме подходящи действия, за да отговори на идентифицираните недостатъци, така че недостатъците да бъдат отстранени своевременно.
- Лицето или лицата, на които е възложена крайната отговорност и отчетност за системата на фирмата за управление на качеството не извършват ежегодното оценяване на системата за управление на качеството.

Екип по ангажимента (Вж. параграф 16(е))

A13. МОС 220 (преработен)⁸ предоставя насоки при прилагане на дефиницията за екип по ангажимента в контекста на одит на финансови отчети.

Външни инспекции (Вж. параграф 16(ж))

A14. При някои обстоятелства външен надзорен орган може да предприеме други видове инспекции, например, тематични прегледи, които по отношение на подбрани фирми се фокусират върху конкретни аспекти на одиторски ангажименти или общофирмени практики.

Констатации (Вж. параграф 16(з))

A15. Като част от натрупването на констатации от дейностите по текущо наблюдение, външни инспекции и други уместни източници, фирмата може да идентифицира други наблюдения или забележки относно системата на фирмата за управление на качеството, като например

⁸ МОС 220 (преработен), параграфи А15–А25

положителни резултати или възможности фирмата да подобри или допълнително да усъвършенства системата за управление на качеството. Параграф А158 пояснява как други наблюдения или забележки биха могли да бъдат използвани от фирмата в системата за управление на качеството.

- А16. Параграф А148 предоставя примери за информация от други уместни източници.
- А17. Дейностите по текущо наблюдение включват текущото наблюдение на ниво ангажимент, като например, проверка на ангажиментите. Наред с това, външните инспекции и други уместни източници може да включват информация, която се отнася до конкретни ангажименти. В резултат, информацията относно разработването, внедряването и функционирането на системата за управление на качеството включва констатации на ниво ангажимент, които може да са показателни за констатациите във връзка със системата за управление на качеството.

Фирма (Вж. параграф 16(и))

- А18. Дефиницията за „фирма“ в приложимите етични изисквания може да се различава от дефиницията, изложена в настоящия МСУК.

Мрежа от фирми (Вж. параграфи 16(л), 48)

- А19. Мрежите от фирми и фирмите в рамките на мрежата може да са структурирани по най-различни начини. Така например, в контекста на системата на фирмата за управление на качеството:

- Мрежата от фирми може да установи изисквания за фирмата, отнасящи се до нейната система за управление на качеството, или да предоставя услуги, които се използват от фирмата в нейната система за управление на качеството или при изпълнението на ангажиментите;
- Други фирми в рамките на мрежата може да предоставят услуги (например, ресурси), които се използват от фирмата в нейната система за управление на качеството или при изпълнението на ангажиментите; или
- Други структури или организации в рамките на мрежата може да установяват изисквания за фирмата, отнасящи се до нейната система за управление на качеството, или да предоставят услуги.

За целите на настоящия МСУК, изискванията на мрежата от фирми или услугите, предоставяни от мрежата от фирми, които се получават от мрежата, друга фирма в рамките на мрежата или от друга структура или организация в мрежата се считат за „изисквания на мрежата от фирми или услуги, предоставяни от мрежата от фирми.“

Персонал (Вж. параграф 16(н))

- А20. В допълнение към персонала (т.е., лицата във фирмата), фирмата може да използва външни за фирмата лица при извършване на своите дейности в системата за управление на качеството или при изпълнение на ангажиментите. Така например, външните за фирмата лица може да включват лица от други фирми от мрежата (например, лица в център за предоставяне на услуги на фирма, част от мрежата от фирми) или лица, наети от доставчик на услуги (например, одитор на компонент от друга фирма, която не е част от мрежата от фирми).

A21. Персоналът включва също съдружниците и служителите в други структури на фирмата, като например, център за предоставяне на услуги във фирмата.

Приложими етични изисквания (Вж. параграфи 16(y), 29)

A22. Приложимите етични изисквания, които са приложими в контекста на системата за управление на качеството, може да варират в зависимост от естеството и обстоятелствата на фирмата и нейните ангажименти. Терминът „професионален счетоводител“ може да е дефиниран в приложимите етични изисквания. Така например, Кодексът на СМСЕС дефинира термина „професионален счетоводител“ и допълнително пояснява обхвата на разпоредбите в Кодекса на СМСЕС, които се приложими по отношение на самостоятелните професионални счетоводители на публична практика и техните фирми.

A23. Кодексът на СМСЕС адресира обстоятелствата, когато закон или нормативна разпоредба не позволява на професионалния счетоводител да изпълни изискванията на определени части от Кодекса на СМСЕС. Кодексът отчита също така, че някои юрисдикции може да имат разпоредби в закон или нормативен документ, които се различават или надхвърлят тези, изложени в Кодекса на СМСЕС и че професионалните счетоводители в тези юрисдикции трябва да са запознати с такива различия и да спазват по-строгите разпоредби, освен в случаите, когато това е забранено от закон или нормативна разпоредба.

A24. Различни разпоредби в приложимите етични изисквания може да са приложими единствено по отношение на лицата в контекста на изпълнение на ангажиментите, а не по отношение на самата фирма. Така например:

- Част 2 от Кодекса на СМСЕС е приложима по отношение на лица, които са професионални счетоводители на публична практика, когато изпълняват професионални дейности по силата на тяхното взаимоотношение с фирмата, независимо дали в качеството на изпълнител, служител по трудово правоотношение или собственик, и може да е уместна в контекста на изпълнение на ангажиментите.
- Определени изисквания в Части 3 и 4 от Кодекса на СМСЕС също са приложими по отношение на лица, които са професионални счетоводители на публична практика, когато изпълняват професионални дейности за клиенти.

Спазването на такива приложими етични изисквания от съответните лица може да трябва да бъде адресирано от системата на фирмата за управление на качеството.

Пример за приложими етични изисквания, които са приложими само по отношение на лицата, а не и на фирмата, и които се отнасят до изпълнението на ангажиментите

Част 2 от Кодекса на СМСЕС адресира натиск за нарушаване на фундаменталните принципи и включва изисквания, че лицето не следва:

- да позволява натиск от страна на други лица да доведе до нарушаване спазването на фундаменталните принципи; или
- да оказва натиск върху други лица, за който натиск счетоводителят знае или има причина да счита, че ще доведе до това други лица да нарушат фундаменталните принципи.

Така например, възможно е да възникнат обстоятелства, когато при изпълнение на ангажимент, дадено лице счита, че съдружникът, отговорен за ангажимента, или друг

старши член на екипа по ангажимента му е оказал натиск да наруши фундаменталните принципи.

Отговор (Вж. параграф 16(ф))

- A25. Политиките се прилагат посредством действията на персонала и други лица, чиито действия са обект на политиките (включително екипите по ангажименти) или чрез въздържане от тяхна страна да предприемат действия, които биха влезли в конфликт с политиките на фирмата.
- A26. Процедурите може да бъдат направени задължителни посредством формална документация или други комуникации или да са резултат от поведение, което не е задължително, но се обуславя от фирмената култура. Спазването на процедурите може да бъде принудително наложено чрез действията, разрешени от ИТ приложенията, или чрез други аспекти на фирмената ИТ среда.
- A27. Ако фирмата използва външни за нея лица в системата за управление на качеството или при изпълнение на ангажиментите, за адресиране действията на тези лице може да е необходимо фирмата да разработи различни политики или процедури. МОС 220 (преработен)⁹ предоставя насоки, когато е възможно да е необходимо фирмата да разработи различни политики или процедури, за да адресира действията на лица, външни за фирмата, в контекста на одит на финансови отчети.

Доставчик на услуги (Вж. параграф 16(х))

- A28. Доставчиците на услуги включват одитори на компоненти от други фирми, които не са част от мрежата от фирми.

Прилагане и спазване на приложимите изисквания (Вж. параграф 17)

A29. Примери за случаи, когато дадено изискване в настоящия МСУК може да не е приложимо по отношение на фирмата

- Фирмата представлява самостоятелно практикуващ професионален счетоводител. Например, изискванията, адресиращи организационната структура и възлагането на роли, отговорности и правомощия в рамките на фирмата, ръководство, надзор и преглед и адресирането на различия в мнението може да не са приложими.
- Фирмата изпълнява единствено ангажименти, които са ангажименти за свързани по съдържание услуги. Например, ако от фирмата не се изисква да запазва независимост по отношение на ангажиментите за свързани по съдържание услуги, изискването за получаване на документирано потвърждение за спазване на изискванията за независимост от целия персонал не би било приложимо.

Система за управление на качеството

Разработване, внедряване и прилагане на система за управление на качеството (Вж. параграф 19)

- A30. Управлението на качеството не е самостоятелна функция на фирмата; то представлява интегриране на култура, която демонстрира ангажираност с качеството, със стратегията,

⁹ МОС 220 (преработен), параграфи А23–А25

оперативната дейност и бизнес процесите на фирмата. В резултат, разработването на системата за управление на качеството и оперативната дейност и бизнес процесите на фирмата по един интегриран начин може да насърчи хармоничния подход към управлението на фирмата и да повиши ефективността на управлението на качеството.

- A31. Качеството на професионалните преценки, извършвани от фирмата, вероятно ще се повиши, когато лицата, извършващи тези преценки демонстрират нагласа, включваща критично мислене, което предполага:
- преценяване на източника, уместността и достатъчността на получената относно системата за управление на качеството информация, включително информацията, отнасяща се до естеството и обстоятелствата на фирмата и нейните ангажименти; и
 - запазване на непредубеденост и повишено внимание за необходимостта от допълнително разследване или друго действие.

Отговорности (Вж. параграфи 20–21, 28(г))

- A32. Компонентът, отнасящ се до общото управление и ръководството, включва цел във връзка с качеството фирмата да има организационна структура и да възлага роли, отговорности и правомощия, които да са подходящи, така че да позволят разработването, внедряването и функционирането на системата на фирмата за управление на качеството.
- A33. Независимо от възлагането на отговорности, свързани със системата за управление на качеството, в съответствие с параграф 20, фирмата продължава да носи крайната отговорност за системата за управление на качеството и за това да държи лицата отговорни за възложените им роли. Така например, в съответствие с параграфи 53 и 54, макар фирмата да възлага оценяването на системата за управление на качеството и извеждането на съответните изводи на лицето или лицата, на които е възложена крайната отговорност и отчетност за системата за управление на качеството, фирмата носи отговорност за оценяването и направените заключения.
- A34. Лицето или лицата, на които е възложена отговорността за въпросите в параграф 20 обикновено са съдружници във фирмата, така че те разполагат с подходящото влияние и правомощия в рамките на фирмата, както се изисква от параграф 21. На базата обаче на юридическата структура на фирмата, може да съществуват обстоятелства, при които лицето да не е съдружник във фирмата, но да разполага с подходящото влияние и правомощия в рамките на фирмата, за да изпълни възложените му роли, въз основа на формални договорености, направени от фирмата или мрежата от фирми.
- A35. Начинът, по който фирмата възлага роли, отговорности и правомощия в рамките на фирмата може да е различен, като закон или нормативна разпоредба може да налагат определени изисквания по отношение на фирмата, които да оказват влияние върху структурата на ръководство и управление или възлагането на отговорности. Лицето или лицата, на които е възложена отговорност за въпроса или въпросите в параграф 20, може от своя страна да възлагат функции, процедури, задачи или действия на други лица, които да ги подпомогнат при изпълнение на техните отговорности. Лицето или лицата, обаче, на които е възложена отговорност за въпроса или въпросите в параграф 20 остават отговорни за възложените им отговорности.

Пример за съразмерност на прилагането, който да демонстрира как може да бъде осъществено възлагането на роли и отговорности

- При по-малко сложна фирма, крайната отговорност и отчетност за системата за управление на качеството може да бъде възложена на един управляващ съдружник с изключителна отговорност за надзора над фирмата. Това лице може да поеме също така отговорност за всички аспекти на системата за управление на качеството, включително оперативната отговорност за системата за управление на качеството, спазване изискванията за независимост и процеса по текущо наблюдение и отстраняване на недостатъците.
- При по-сложна фирма, може да са налице няколко нива на ръководство, които отразяват организационната структура на фирмата и е възможно да има независим надзорен орган, който да осъществява надзор над фирмата, който не е свързан с изпълнителната функция във фирмата (non-executive), и който може да включва външни лица. Нещо повече, фирмата може да възложи оперативната отговорност за специфични аспекти на системата за управление на качеството, извън тези, посочени в параграф 20(в), като например, оперативна отговорност за спазване на етичните изисквания или оперативна отговорност за управление на определена сфера на дейност.

- A36. Спазването на изискванията за независимост е от съществено значение при изпълнението на одит или преглед на финансови отчети и други ангажименти за изразяване на сигурност и се очаква от заинтересованите страни, разчитащи на докладите на фирмата. Лицето или лицата, на които е възложена оперативната отговорност за спазване на изискванията за независимост обикновено носят отговорност за надзора над всички въпроси, отнасящи се до независимостта, така че за справяне с изискванията за независимост фирмата да може да разработи и приложи надежден и последователен подход.
- A37. Закон, нормативна разпоредба или професионалните стандарти може да установяват допълнителни изисквания по отношение на лицето, на което е възложена отговорност за въпрос или въпроси в параграф 20, като например изисквания за професионално лицензиране, професионално образование или продължаващо професионално развитие.
- A38. Подходящият опит и познания на лицето или лицата, на които е възложена оперативната отговорност за системата за управление на качеството, обикновено включват разбиране за стратегическите решения и действия на фирмата и опит с бизнес дейността на фирмата.

Процесът на фирмата по оценка на риска (Вж. параграф 23)

- A39. Начинът, по който фирмата разработва процеса си по оценка на риска може да бъде повлиян от естеството и обстоятелствата на фирмата, включително как фирмата е структурирана и организирана.

Примери за съразмерност на прилагането, които да демонстрират как процесът на фирмата по оценка на риска може да се различава

- При по-малко сложна фирма, лицето или лицата, на които е възложена оперативната отговорност за системата за управление на качеството може да разполагат с достатъчно разбиране за фирмата и нейните ангажименти, за да осъществят процеса

по оценка на риска. Наред с това, документирането на целите във връзка с качеството, рисковете за качеството и съответните отговори може да е по-малко подробно в сравнение с по-сложна фирма (например, може да е документирано в един единствен документ).

- При по-сложна фирма, може да е налице формален процес по оценка на риска, с участието на повече лица и многобройни дейности. Възможно е процесът да е централизиран (например, целите във връзка с качеството, рисковете за качеството и съответните отговори се установяват централно за всички бизнес единици, функционални звена и сфери на дейност) или децентрализиран (например, целите във връзка с качеството, рисковете за качеството и съответните отговори се установяват на ниво бизнес единица, функционално звено или сфера на дейност, като резултатите се обединяват на ниво фирма). Мрежата от фирми също може да предостави на фирмата цели във връзка с качеството, рискове за качеството и съответните отговори, които да бъдат включени в системата на фирмата за управление на качеството.

A40. Процесът по установяване на цели във връзка с качеството, идентифициране и оценяване на рисковете за качеството и разработване и прилагане на съответните отговори представлява процес, изискващ повторение на определени стъпки, и изискванията на настоящия МСУК нямат за цел да бъдат адресирани в линеен порядък. Така например:

- При идентифициране и оценяване на рисковете за качеството, фирмата може да определи, че е необходимо да установи допълнителна цел или цели във връзка с качеството.
- При разработването и прилагането на отговорите, фирмата може да определи, че даден риск за качеството не е бил идентифициран и оценен.

A41. Източниците на информация, които дават възможност фирмата да установи цели във връзка с качеството, да идентифицира и оцени рисковете за качеството и да разработи и приложи съответните отговори съставляват част от компонента, отнасящ се до информацията и комуникациите на фирмата и включват:

- Резултатите от процеса на фирмата по текущо наблюдение и отстраняване на недостатъците (виж параграфи 42 и A171).
- Информация от мрежата от фирми или доставчиците на услуги, включително:
 - информация относно изискванията на мрежата от фирми или услугите, предоставяни от мрежата от фирми (виж параграф 48); и
 - друга информация от мрежата от фирми, включително информация относно резултатите от дейностите по текущо наблюдение, осъществявани от мрежата във всички фирми от мрежата (виж параграфи 50–51).

Друга информация, както вътрешна, така и външна, може също да има отношение към процеса на фирмата по оценка на риска, като например:

- Информация относно оплаквания и обвинения за това, че работата не е извършена в съответствие с професионалните стандарти и приложимите закони и регулаторни изисквания или за неспазване на фирмените политики или процедури, установени в съответствие с настоящия МСУК.

- Резултатите от външни инспекции.
- Информация от регулаторни органи относно предприятията, за които фирмата изпълнява ангажименти, която е предоставена на разположение на фирмата, като например, информация от регулаторен орган на пазара на ценни книжа относно предприятие, за което фирмата изпълнява ангажименти (например, нередности във финансовите отчети на предприятието или неспазване изискванията на нормативните документи в сферата на ценните книжа).
- Промени в системата за управление на качеството, които засягат други аспекти на системата, например, промени в ресурсите на фирмата.
- Други външни източници, като например, регулаторни мерки или съдебни дела срещу фирмата или други фирми в юрисдикцията, които биха могли да открият области, които фирмата да вземе под внимание.

Установяване на цели във връзка с качеството (Вж. параграф 24)

- A42. Закон, нормативна разпоредба или професионални стандарти може да установяват изисквания, които да пораздат допълнителни цели във връзка с качеството. Така например, закон или нормативна разпоредба може да изисква от фирмата да назначи лица с неизпълнителни функции в управителната структура на фирмата и фирмата счита за необходимо да установи допълнителни цели във връзка с качеството, за да адресира тези изисквания.
- A43. Естеството и обстоятелствата на фирмата и нейните ангажименти може да са такива, че фирмата да не намери за необходимо да установява допълнителни цели във връзка с качеството.
- A44. Фирмата може да установи подцели, за да подобри идентифицирането и оценяването на рисковете за качеството и разработването и прилагането на съответните отговори.

Идентифициране и оценяване на рисковете за качеството (Вж. параграф 25)

- A45. Възможно е да съществуват други условия, събития, обстоятелства, действия или бездействия, неописани в параграф 25(а), които да оказват неблагоприятно влияние върху постигането на дадена цел във връзка с качеството.
- A46. Риск възниква от начина и степента, в която дадено условие, събитие, обстоятелство, действие или бездействие може да окаже неблагоприятно влияние върху постигането на цел във връзка с качеството. Не всички рискове отговарят на дефиницията за риск за качеството. Професионалната преценка помага на фирмата при определяне дали даден риск представлява риск за качеството, като тя се базира на разглеждане от страна на фирмата на въпроса дали съществува разумна възможност съответният риск да възникне и самостоятелно или в комбинация с други рискове да окаже неблагоприятно влияние върху постигането на една или повече цели във връзка с качеството.

<i>Примери за разбирането на фирмата за условия, събития, обстоятелства, действия или бездействия, които биха могли да окажат неблагоприятно</i>	<i>Примери за рискове за качеството, които биха могли да възникнат</i>
--	--

<p><i>влияние върху постигането на целите във връзка с качеството.</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> Стратегическите и оперативни решения и действия, бизнес процесите и бизнес моделът на фирмата: Общите финансови цели на фирмата зависят в прекомерна степен от обема на предоставяните от фирмата услуги, които не попадат в обхвата на настоящия МСУК. 	<p>В контекста на общото управление и ръководството, това може да породи редица рискове за качеството, като например:</p> <ul style="list-style-type: none"> Ресурсите се разпределят или насочват по начин, който дава приоритет на услугите, които не попадат в обхвата на настоящия МСУК, което би могло да окаже неблагоприятно влияние върху качеството на ангажиментите, попадащи в обхвата на настоящия МСУК. Решенията относно финансовите и оперативни приоритети не отчитат напълно или адекватно значението на качеството при изпълнението на ангажиментите, попадащи в обхвата на настоящия МСУК.
<ul style="list-style-type: none"> Характеристиките и стила на управление на ръководството: Фирмата е по-малка фирма с малко на брой съдружници, отговорни за ангажименти, със споделени правомощия. 	<p>В контекста на общото управление и ръководството, това може да породи редица рискове за качеството, като например:</p> <ul style="list-style-type: none"> Отговорностите и отчетността на ръководството за качеството не са ясно дефинирани и възложени. Действията и поведението на ръководството, които не насърчават качеството, не са поставени под въпрос.
<ul style="list-style-type: none"> Сложността и оперативните характеристики на фирмата: Неотдавна фирмата е приключила сливане с друга фирма. 	<p>В контекста на ресурсите, това може да породи редица рискове за качеството, включително:</p> <ul style="list-style-type: none"> Технологичните ресурси, използвани от двете слели се фирми, може да не са съвместими. Екипите по ангажименти може да използват интелектуални ресурси, разработени от някоя от фирмите преди сливането, които вече да не са в съответствие с новата методология, използвана от новата фирма, образувана в резултата на сливането.

A47. Имайки предвид еволюиращото естество на системата за управление на качеството, отговорите, разработени и приложени от фирмата, може да породят условия, събития,

обстоятелства, действия или бездействия, които да водят в резултат до допълнителни рискове за качеството. Така например, фирмата може да внедри ресурс (например, технологичен ресурс), за да адресира даден риск за качеството, а използването на този ресурс да породи рискове за качеството.

A48. Степента в която даден риск, самостоятелно или в комбинация с други рискове, може да окаже неблагоприятно влияние върху постигането на цел или цели във връзка с качеството, може да е различна в зависимост от условията, събитията, обстоятелствата, действията или бездействията, които пораждаят съответния риск, вземайки под внимание например:

- как условието, събитието, обстоятелството, действието или бездействието би оказало влияние върху постигането на целта във връзка с качеството.
- колко често се очаква да възниква условието, събитието, обстоятелството, действието или бездействието.
- колко време би било необходимо, за да се прояви ефектът след настъпване на условието, събитието, обстоятелството, действието или бездействието, и дали през това време фирмата би имала възможност да реагира, за да смекчи ефекта от условието, събитието, обстоятелството, действието или бездействието.
- колко време след настъпването условието, събитието, обстоятелството, действието или бездействието би оказвало влияние върху постигането на целта във връзка с качеството.

Не е необходимо оценяването на рисковете за качеството да приема формата на формален рейтинг или скала с оценки, макар фирмите да не са възпрепятствани да ги използват.

Разработване и прилагане на отговори за адресиране на рисковете за качеството (Вж. параграфи 16(ф), 26)

A49. Естеството, времето на изпълнение и обхватът на отговорите се базират на причините за оценките, дадени на рисковете за качеството, като тези оценки представляват преценка на възникването и ефекта върху постигането на една или повече цели във връзка с качеството.

A50. Разработените и приложени от фирмата отговори може да функционират на ниво фирма или на ниво ангажимент или да е налице комбинация от отговорности за действия, които да бъдат предприети на ниво фирма и на ниво ангажимент.

Пример за отговор, разработен и приложен от фирмата, който функционира както на ниво фирма, така и на ниво ангажимент

Фирмата установява политики или процедури за консултации, които включват с кого екипите по ангажименти следва да проведат консултациите и конкретните въпроси, за които се изискват консултации. Фирмата назначава лица с подходяща квалификация и опит, които да предоставят консултациите. Екипът по ангажимента носи отговорност за идентифициране на случаите, когато възникват въпроси за консултиране и за инициране на консултациите, както и за прилагане на заключителните решения от проведените консултации.¹⁰

¹⁰ МОС 220 (преработен), параграф 35

A51. Необходимостта от формално документирани политики или процедури може да е по-голяма при фирми, които имат повече персонал или се намират в различни географски местоположения, за да се постигне последователност в рамките на цялата фирма.

Промени в естеството и обстоятелствата на фирмата и нейните ангажименти (Вж. параграф 27)

A52. *Пример за съразмерност на прилагането, който да демонстрира как политиките или процедурите за идентифициране на информацията относно промени в естеството и обстоятелствата на фирмата и нейните ангажименти може да варират*

- При по-малко сложна фирма, фирмата може да има неформални политики или процедури за идентифициране на информацията относно промени в естеството и обстоятелствата на фирмата или нейните ангажименти, особено, когато лицето или лицата, отговорни за установяване на целите във връзка с качеството, идентифициране и оценяване на рисковете за качеството и за разработване и прилагане на съответните отговори, са в състояние да идентифицират такава информация в обичайния ход на тяхната дейност.
- При по-сложна фирма, може да е необходимо фирмата да трябва да установи по-формални политики или процедури, за да идентифицира и вземе под внимание информацията относно промени в естеството и обстоятелствата на фирмата или нейните ангажименти. Това може да включва, например, периодичен преглед на информацията, отнасяща се до естеството и обстоятелствата на фирмата и нейните ангажименти, включително продължаващо проследяване на тенденции и явления във вътрешната и външна среда на фирмата.

A53. Като част от действията по отстраняване на недостатъците, предприети от фирмата за адресиране на идентифициран недостатък в съответствие с параграф 42, може да е необходимо да бъдат установени допълнителни цели във връзка с качеството, или рискове за качеството и съответно отговори да бъдат добавени или модифицирани.

A54. Възможно е фирмата да е установила цели във връзка с качеството в допълнение към тези, конкретно посочени от настоящия МСУК. Фирмата може да идентифицира също така информация, която да сочи, че установени от фирмата допълнителни цели във връзка с качеството вече не са необходими или трябва да бъдат модифицирани.

Общо управление и ръководство

Ангажираност с качеството (Вж. параграф 28(a))

A55. Културата на фирмата е важен фактор при оказване на влияние върху поведението на персонала. Обикновено приложимите етични изисквания установяват принципите на професионална етика и те са разгледани допълнително в компонента от настоящия МСУК, отнасящ се до приложимите етични изисквания. Професионалните ценности и нагласи може да включват:

- Професионализъм, например, пунктуалност, любезност, уважение, отговорност, чувствителност и благонадеждност.
- Ангажираност с екипна работа.
- Откритост за нови идеи или различни гледни точки в професионалната среда.

- Стремеж към съвършенство.
- Ангажираност с постоянно усъвършенстване (например, залагане на изисквания, надхвърлящи минималните и поставяне на акцент върху непрекъснатото обучение).
- Социална отговорност.

A56. Процесът на фирмата по вземане на стратегически решения, включително установяването на бизнес стратегията, може да включва въпроси, като например, решенията на фирмата относно финансови и оперативни въпроси, финансовите цели на фирмата, начина, по който се управляват финансовите ресурси, нарастване на пазарния дял на фирмата, специализация в съответния отрасъл или предлагане на нови услуги. Финансовите и оперативни приоритети на фирмата може пряко или косвено да оказват влияние върху ангажираността на фирмата с качеството, например, фирмата може да има стимули, фокусирани върху финансови и оперативни приоритети, които е възможно да не способстват за поведение, при което се демонстрира ангажираност с качеството.

Ръководство (Вж. параграфи 28(б) и 28(в))

- A57. Отговорите, разработени и приложени от фирмата, за да се държи ръководството отговорно за качеството, включват оценките на резултатите от дейността, изисквани от параграф 56.
- A58. Макар ръководството чрез своите действия и поведение да установява личен пример, ясните, последователни и чести действия и комуникации на всички нива в рамките на фирмата взети заедно допринасят за културата на фирмата и демонстрират ангажираност с качеството.

Организационна структура (Вж. параграф 28(г))

A59. Организационната структура на фирмата може да включва оперативни единици, оперативни процеси, подразделения или географски местоположения и други структури. В някои случаи, фирмата може да концентрира или централизира процеси или дейности в център за предоставяне на услуги, като е възможно екипите по ангажименти да включват персонал от центъра на фирмата за предоставяне на услуги, който да изпълнява специфични задачи, които са повтарящи се или специализирани по своя характер.

Ресурси (Вж. параграф 28(д))

- A60. Лицето или лицата, на които е възложена крайната отговорност и отчетност или оперативната отговорност за системата за управление на качеството в повечето случаи са в състояние да оказват влияние върху естеството и обема на ресурсите, които фирмата получава, разработва, използва и поддържа, и начина, по който тези ресурси биват разпределяни или насочвани, включително времето, когато се използват.
- A61. Доколкото нуждите от ресурси е възможно да се променят с времето, може да не е практически осъществимо да се предвидят всички потребности от ресурси. Планирането на ресурсите от страна на фирмата може да включва определяне на ресурсите, необходими към момента, прогнозиране на бъдещите нужди от ресурси на фирмата и установяване на процеси за справяне с непредвидени потребности от ресурси, когато такива възникнат.

Приложими етични изисквания (Вж. параграфи 16(у), 29)

A62. Кодексът на СМСЕС излага фундаменталните принципи на етиката, които установяват стандартите за поведение, очаквано от професионалния счетоводител, и установяват

Международни стандарти за независимост. Фундаменталните принципи са почтеност, обективност, професионална компетентност и надлежно внимание, конфиденциалност и професионално поведение. Кодексът на СМСЕС посочва също така и подхода, който професионалният счетоводител е задължен да прилага, за да спазва фундаменталните принципи и когато е приложимо, Международните стандарти за независимост. В допълнение, Кодексът на СМСЕС разглежда специфични теми, имащи отношение към спазването на фундаменталните принципи. Закон или нормативна разпоредба в юрисдикцията може също да съдържа разпоредби, адресиращи етичните изисквания, включително за независимостта, като например, закони за защита на личните данни, засягащи конфиденциалността на информацията.

- А63. В някои случаи въпросите, адресирани от фирмата в нейната система за управление на качеството може да са по-специфични или да са в допълнение към разпоредбите на приложимите етични изисквания.

Примери за въпроси, които фирмата може да включи в своята система за управление на качеството и които са по-специфични или са в допълнение към разпоредбите на приложимите етични изисквания

- Фирмата забранява приемането на подаръци или гостоприемство от клиент, дори стойността да е незначителна или без последствия.
- Фирмата определя периоди на ротация по отношение на всички съдружници, отговорни за ангажименти, включително тези, които изпълняват други ангажименти за изразяване на сигурност и свързани по съдържание услуги, и разпростира периодите на ротация върху всички старши членове на екипите по ангажименти.

- А64. Други компоненти може да засягат или да имат отношение към компонента, отнасящ се до приложимите етични изисквания.

Примери за взаимовръзка между компонента, отнасящ се до приложимите етични изисквания и останалите компоненти

- Компонентът, отнасящ се до информацията и комуникациите може да адресира комуникирането на различни въпроси, свързани с приложимите етични изисквания, включително:
 - Фирмата комуникира изискванията за независимост до целия персонал и до други лица, обект на изискванията за независимост.
 - Персоналът и екипите по ангажименти комуникират уместна информация до фирмата без страх от ответни действия или разправа, например, за ситуации, които биха могли да породят заплахи за независимостта или нарушаване на приложимите етични изисквания.
- Като част от компонента, отнасящ се до ресурсите, фирмата може:
 - да възложи на лица да управляват и наблюдават текущо спазването на приложимите етични изисквания или да предоставят консултации по въпроси, свързани с приложимите етични изисквания.

- да използва ИТ приложения, за да наблюдава текущо спазването на приложимите етични изисквания, включително документиране и поддържане на информацията относно независимостта.

A65. Приложимите етични изисквания, които са валидни по отношение на други лица зависят от разпоредбите на приложимите етични изисквания и начина, по който фирмата използва други лица в своята система за управление на качеството или при изпълнение на ангажиментите.

Примери за приложими етични изисквания, валидни по отношение на други лица

- Приложимите етични изисквания може да включват изисквания за независимост, които са приложими по отношение на фирми от мрежата или служители на фирми от мрежата, например, Кодексът на СМСЕС съдържа изисквания за независимост, които са приложими по отношение на фирми, представляващи част от мрежата от фирми.
- Приложимите етични изисквания може да включват дефиниция за екип по ангажимента или други сходни понятия, като дефиницията може да включва всяко лице, което изпълнява процедури по изразяване на сигурност при ангажимента (например, одитор на компонент или доставчик на услуги, ангажиран да присъства на инвентаризация в отдалечено място). Съответно, изискванията на приложимите етични изисквания, които са приложими по отношение на екипа по ангажимента, както е дефиниран в приложимите етични изисквания, или друго сходно понятие, може да са приложими също и по отношение на такива лица.
- Принципите за конфиденциалност може да са приложими по отношение на мрежата от фирми, други фирми от мрежата или доставчици на услуги, когато имат достъп до информацията за клиенти, получена от фирмата.

Съображения, отнасящи се до публичния сектор

A66. При постигане на целите във връзка с качеството в настоящия МСУК, отнасящи се до независимостта, одиторите от публичния сектор може да адресират независимостта в контекста на кръга пълномощия в публичния сектор и законовите положения.

Приемане и продължаване на взаимоотношения с клиенти и конкретни ангажименти

Естеството и обстоятелствата на ангажимента и почтеността и етичните ценности на клиента (Вж. параграф 30(a)(i))

A67. Информацията, получена относно естеството и обстоятелствата на ангажимента, може да включва:

- отрасълът на предприятието, за което се осъществява ангажиментът, и уместните регулаторни фактори;
- естеството на предприятието, например, неговата дейност, организационна структура, структура на собственост и общо управление, неговият бизнес модел и начинът, по който се финансира; и
- естеството на съответния предмет и приложимите критерии, например, в случая на интегрирано отчитане:

- съответният предмет може да включва социална, екологична информация или информация за здравословните и безопасни условия на труд; и
- приложимите критерии може да са оценки за резултатите от дейността, установени от признат орган от експерти.

A68. Информацията, получена в подкрепа на преценката на фирмата относно почтеността и етичните ценности на клиента може да включва самоличността и бизнес репутацията на основните собственици на клиента, ключовото му ръководство и лицата, натоварени с общо управление.

Примери за фактори, които биха могли да окажат влияние върху естеството и обхвата на информацията, получена във връзка с почтеността и етичните ценности на клиента

- Естеството на предприятието, за което се изпълнява ангажиментът, включително сложността на неговата структура на собственост и управленска структура.
- Естеството на дейността на клиента, включително неговите бизнес практики.
- Информация, засягаща нагласата на основните собственици на клиента, ключовото му ръководство и лицата, натоварени с общо управление спрямо такива въпроси, като агресивното тълкуване на счетоводните стандарти и средата на вътрешния контрол.
- Дали клиентът проявява агресивно отношение към поддържане възнагражденията на фирмата на възможно най-ниското ниво.
- Индикации за наложено от клиента ограничение върху обхвата на работата.
- Индикации, че клиентът може да е замесен в прането на пари или други криминални дейности.
- Причините за предложеното назначаване на фирмата, а не преназначаване на предходната фирма.
- Самоличността и бизнес репутацията на свързаните лица.

A69. Фирмата може да получи информацията от различни вътрешни и външни източници, включително:

- Когато става въпрос за съществуващ клиент, информация от настоящи и предходни ангажименти, ако е приложимо, или запитвания до други служители, които са изпълнявали други ангажименти за този клиент.
- Когато става въпрос за нов клиент, запитвания до сегашни или предходни доставчици на професионални счетоводни услуги на клиента, в съответствие с приложимите етични изисквания.
- Обсъждания с други трети страни, като например, банкери, юридически съветници и други предприятия от отрасъла.
- Търсене на основна информация в подходящи бази данни (които може да са интелектуални ресурси). В някои случаи фирмата може да използва доставчик на услуги, който да извърши търсенето на основна информация.

- A70. Информацията, получена по време на процеса на фирмата по приемане и продължаване на взаимоотношението с клиента, може също да е уместна за екипа по ангажимента, когато планира и изпълнява ангажимента. Професионалните стандарти може изрично да изискват екипът по ангажимента да получи или разгледа такава информация. Така например, МОС 220 (преработен)¹¹ изисква съдружникът, отговорен за ангажимента, при планиране и изпълнение на ангажимент за одит да вземе под внимание информацията, получена в процеса по приемане и продължаване на взаимоотношението с клиента.
- A71. Професионалните стандарти или приложимите закони и регулаторни изисквания може да включват конкретни разпоредби, които да трябва да бъдат адресирани преди приемане или продължаване на взаимоотношение с клиент или конкретен ангажимент и които може да изискват фирмата да отправи запитвания до сегашна или предходна фирма при приемането на ангажимента. Така например, когато е имало смяна на одиторите, МОС 300¹² изисква одиторът, преди започването на първоначален одит, да комуникира с предишния одитор в съответствие с приложимите етични изисквания. Кодексът на СМСЕС също включва изисквания за разглеждане въпроса за конфликт на интереси при приемане или продължаване на взаимоотношение с клиент или конкретен ангажимент и комуникация със сегашна или предходна фирма при приемане на ангажимент, който представлява одит или преглед на финансови отчети.

Способността на фирмата да изпълни ангажимента (Вж. параграф 30(a)(ii))

- A72. Способността на фирмата да изпълни ангажимента в съответствие с професионалните стандарти и приложимите закони и регулаторни изисквания може да бъде повлияна от:
- наличието на подходящи ресурси, за да бъде изпълнен ангажиментът;
 - достъпа до информация, за да бъде изпълнен ангажиментът, или до лицата, които осигуряват такава информация; и
 - дали фирмата и екипът по ангажимента са в състояние да изпълнят своите отговорности във връзка с приложимите етични изисквания.

Примери за факторите, които фирмата би могла да вземе под внимание при определяне дали са налице подходящите ресурси, за да бъде изпълнен ангажиментът

- Обстоятелствата на ангажимента и крайният срок за доклада.
- Наличието на лица с подходящата компетентност и способности, включително достатъчно време, за да бъде изпълнен ангажиментът. Това включва разполагането с:
 - лица, които да поемат цялостната отговорност за ръководството и надзора над ангажимента;
 - лица с познания за съответния отрасъл или съответния предмет или критериите, които трябва да бъдат приложени при изготвяне на информацията за предмета, и опит с уместните регулаторни или отчетни изисквания; и

¹¹ МОС 220 (преработен), параграф 23

¹² МОС 300, *Планиране на одита на финансови отчети*, параграф 13(б)

- лица, които да изпълнят одиторски процедури върху финансовата информация на компонент за целите на одит на финансов отчет на група.
- Наличието при необходимост на експерти.
- Ако е необходим преглед за качеството на ангажимента, дали има лице, което да отговаря на изискванията за съответствие с установените критерии в МСУК 2.
- Необходимостта от технологични ресурси, например, ИТ приложения, които дават възможност екипът по ангажимента да изпълни процедури с данните на предприятието.
- Необходимостта от интелектуални ресурси, например, методология, специфични за съответния отрасъл или предмет насоки или достъп до информационни източници.

Финансовите и оперативни приоритети на фирмата (Вж. параграф 30(б))

- A73. Финансовите приоритети може да се фокусират върху рентабилността на фирмата, като възнагражденията, получени за изпълнението на ангажименти оказват влияние върху финансовите ресурси на фирмата. Оперативните приоритети може да включват области на стратегическо внимание, като например, нарастване на пазарния дял на фирмата, специализация в съответния отрасъл или предлагане на нови услуги. Възможно е да съществуват обстоятелствата, когато фирмата е удовлетворена от възнаграждението, предложено за даден ангажимент, но не е подходящо фирмата да приеме или продължи ангажимента или взаимоотношението с клиента (например, когато на клиента липсва почтеност или етични ценности).
- A74. Може да съществуват други обстоятелства, когато възнаграждението, предложено за даден ангажимент не е достатъчно, имайки предвид естеството и обстоятелствата на ангажимента и това би могло да намали способността на фирмата да изпълни ангажимента в съответствие с професионалните стандарти и приложимите закони и регулаторни изисквания. Кодексът на СМСЕС адресира хонорарите и други видове възнаграждения, включително обстоятелствата, които биха могли да създадат заплаха за спазване на фундаменталните принципи на професионална компетентност и надлежно внимание, ако предложеният за даден ангажимент хонорар е твърде нисък.

Изпълнение на ангажимента

Отговорности на екипа по ангажимента и ръководство, надзор и преглед (Вж. параграфи 31(а) и 31(б))

- A75. Професионалните стандарти или приложимите закони и регулаторни изисквания може да включват специфични разпоредби относно цялостната отговорност на съдружника, отговорен за ангажимента. Така например, МОС 220 (преработен) разглежда цялостната отговорност на съдружника, отговорен за ангажимента, за управляване на качеството и за постигането на качество на ангажимента и за това съдружникът, отговорен за ангажимента, да участва в достатъчна степен и по подходящ начин по време на целия ангажимент, включително да носи отговорност за подходящото ръководство и надзор над екипа по ангажимента и за извършване на преглед на работата на екипа.

A76. *Примери за ръководство, надзор и преглед*

- Ръководството и надзорът над екипа по ангажимента може да включва:
 - Проследяване напредъка при изпълнение на ангажимента;
 - Разглеждане на следните въпроси по отношение на членовете на екипа по ангажимента:
 - дали разбират дадените им указания; и
 - дали работата се извършва в съответствие с планирания подход към ангажимента;
 - Адресиране на въпроси, възникващи по време на ангажимента, вземане под внимание на тяхното значение и съответно модифициране на планирания подход; и
 - Идентифициране на въпроси, нуждаещи се от консултация или разглеждане от по-опитни членове на екипа по ангажимента по време на ангажимента.
- Прегледът на извършената работа може да включва вземане под внимание на това дали:
 - работата е била извършена в съответствие с политиките или процедурите на фирмата, професионалните стандарти и приложимите законови и регулаторни изисквания;
 - съществените въпроси са били повдигнати за допълнително разглеждане;
 - са били проведени подходящи консултации, като взетите в резултат заключителни решения са били документирани и приложени;
 - съществува необходимост от преразглеждане на естеството, времето на изпълнение и обхвата на планираната работа;
 - извършената работа подкрепя заключенията, до които е достигнато и е подходящо документирана;
 - получените при ангажимент за изразяване на сигурност доказателства са достатъчни и уместни, за да подкрепят доклада; и
 - целите на процедурите по ангажимента са били постигнати.

A77. При някои обстоятелства фирмата може да използва персонал от център за предоставяне на услуги във фирмата или лица от център за предоставяне на услуги в друга фирма от мрежата, които да изпълнят процедури по ангажимента (т.е., персоналят или другите лица са включени в екипа по ангажимента). При такива обстоятелства политиките или процедурите на фирмата може изрично да адресират ръководството и надзора над лицата и прегледа на извършената от тях работа, като например:

- какви аспекти от ангажимента могат да бъдат възлагани на лица от центъра за предоставяне на услуги;
- как се очаква съдружникът, отговорен за ангажимента, или определено от него лице да осъществи ръководство, надзор и преглед на работата, извършвана от лица от центъра за предоставяне на услуги; и

- протоколите за комуникация между екипа по ангажимента и лица в центъра за предоставяне на услуги.

Професионална преценка и професионален скептицизъм (Вж. параграф 31(в))

A78. Професионалният скептицизъм подкрепя качеството на преценките, направени при ангажимент за изразяване на сигурност, а посредством тези преценки – цялостната ефективност на екипа по ангажимента при изпълнение на ангажимента за изразяване на сигурност. Други стандарти и указания на СМОССИС може да адресират използването на професионална преценка или професионален скептицизъм на ниво ангажимент. Така например, МОС 220 (преработен)¹³ предоставя примери за пречки при упражняването на професионален скептицизъм на ниво ангажимент, неволна предубеденост на одитора, която би могла да възпрепятства упражняването на професионален скептицизъм и възможните действия, които екипът по ангажимента би могъл да предприеме, за да смекчи такива пречки.

Консултиране (Вж. параграф 31(г))

A79. Обикновено консултирането включва разискване на подходящото професионално ниво с лица в рамките на фирмата или извън нея, които разполагат със специални експертни знания и умения по трудни или спорни въпроси. Среда, която подчертава значението и ползата от консултирането и насърчава екипите по ангажименти да се консултират може да допринесе за подкрепата за култура, която да демонстрира ангажираност с качеството.

A80. Трудните или спорни въпроси, по които е необходима консултация, може или да са посочени от фирмата, или екипът по ангажимента да идентифицира въпроси, изискващи консултация. Фирмата може да посочи също така как заключителните решения от консултацията трябва да бъдат съгласувани и приложени.

A81. МОС 220 (преработен)¹⁴ включва изисквания по отношение на съдружника, отговорен за ангажимента, във връзка с консултирането.

Различия в мнението (Вж. параграф 31(д))

A82. Фирмата може да насърчава различията в мнението да бъдат идентифицирани на ранен етап и да посочва стъпките, които трябва да бъдат предприети при поставянето и справянето с тези въпроси, включително начина, по който въпросът трябва да бъде разрешен и начина, по който съответните заключителни решения трябва да бъдат приложени и документирани. При някои обстоятелства разрешаването на различия в мнението може да бъде постигнато чрез консултиране с друг практикуващ професионален счетоводител или фирма или с професионална организация или регулаторен орган.

Документация за ангажимента (Вж. параграф 31(е))

A83. Закон, нормативна разпоредба или професионалните стандарти може да предписват крайните срокове, в рамките на които окомплектоването на окончателните досиета по ангажимента при специфични видове ангажименти трябва да бъде завършено. Когато такива крайни срокове не са предписани в закон или нормативна разпоредба, крайният срок може да бъде определен от фирмата. В случая на ангажименти, извършвани съгласно МОС и МСАИС,

¹³ МОС 220 (преработен), параграфи А34–А36

¹⁴ МОС 220 (преработен), параграф 35

подходящият краен срок, в рамките на който да бъде завършено окомплектоването на окончателното досие по ангажимента, обикновено е не повече от 60 дни след датата на доклада по ангажимента.

- A84. Съхранението и поддържането на документацията за ангажимента може да включва управляване на надеждното съхранение, цялостността, възможността за достъп и възстановяване на съответните данни и свързаните с това технологии. Съхранението и поддържането на документацията за ангажимента може да включва използване на ИТ приложения. Интегритета на документацията за ангажимента може да бъде компрометирана, ако документацията е променяна, допълвана или изтривана, без разрешение за това, или ако тя е необратимо унищожена или повредена.
- A85. Закон, нормативна разпоредба или професионалните стандарти може да предписват сроковете за съхранение по отношение на документацията за ангажимента. Ако сроковете за съхранение не са предписани, фирмата може да вземе под внимание естеството на изпълняваните от нея ангажименти и обстоятелствата на фирмата, включително дали документацията за ангажимента е необходима, за да осигури документирането на въпроси с продължаваща значимост за бъдещи ангажименти. В случая на ангажименти, извършвани съгласно МОС и МСАИС, срокът за съхранение обикновено е не по-кратък от пет години от датата на доклада по ангажимента, или ако е на по-късна дата – датата на одиторския доклад върху финансовия отчет на групата, когато това е приложимо.

Ресурси (Вж. параграф 32)

A86. Ресурсите за целите на отнасящия се до ресурсите компонент включват:

- Човешки ресурси.
- Технологични ресурси, например, ИТ приложения.
- Интелектуални ресурси, например, писмени политики или процедури, методология или насоки.

Финансовите ресурси също имат отношение към системата за управление на качеството, тъй като те са необходими за получаване, развиване и поддържане на човешките, технологични и интелектуални ресурси на фирмата. Имайки предвид, че управлението и разпределението на финансовите ресурси силно се влияе от ръководството, целите във връзка с качеството в общото управление и ръководството, като например, тези, които адресират финансовите и оперативни приоритети, адресират и финансовите ресурси.

A87. Ресурсите може да са вътрешни за фирмата или да бъдат получени от външен източник от мрежата от фирми, друга фирма от мрежата или от доставчик на услуги. Ресурсите може да бъдат използвани при извършването на дейности в системата на фирмата за управление на качеството или при изпълнението на ангажиментите като част от функционирането на системата за управление на качеството. При обстоятелства, когато даден ресурс се получава от мрежата от фирми или от друга фирма от мрежата, параграфи 48–52 съставляват част от отговорите, разработвани и прилагани от фирмата за постигане на целите в този компонент.

Човешки ресурси

Наемане, развиване и запазване на персонала и компетентността и способностите на персонала (Вж. параграфи 32(a), 32(г))

- A88. Компетентността е способността на лицето да изпълнява дадена роля и надхвърля познанието за принципи, стандарти, концепции, факти и процедури; компетентността е интегрирането и прилагането на техническата компетентност, професионални умения и професионална етика, ценности и нагласи. Компетентност може да бъде развита посредством разнообразни методи, включително професионално образование, продължаващо професионално развитие, обучение, трудов опит или наставничество на по-неопитните от по-опитните членове на екипа по ангажмента.
- A89. Закон, нормативна разпоредба или професионалните стандарти може да установяват изисквания, адресиращи компетентността и способностите, като например, изисквания за професионално лицензиране на съдружниците, отговорни за ангажменти, включително изисквания относно тяхното професионално образование и продължаващо професионално развитие.

A90. Примери за политики или процедури, отнасящи се до наемането, развиването и запазването на персонала

Политиките или процедурите, разработвани и прилагани от фирмата във връзка с наемането, развиването и запазването на персонала може да адресират:

- наемане на лица, които притежават или са в състояние да развият подходяща компетентност.
- програми за обучение, фокусирани върху развиването на компетентност на персонала и продължаващото професионално развитие.
- механизми за оценяване, прилагани на подходящи интервали, които включват области на компетентност и други оценки на резултатите от дейността.
- Възнаграждения, повишения и други стимули по отношение на целия персонал, включително съдружниците, отговорни за ангажменти, и лица, на които са възложени роли и отговорности, свързани със системата на фирмата за управление на качеството.

Ангажираност на персонала с качеството и отговорността и поощряване на ангажираността с качеството (Вж. параграф 32(б))

- A91. Своевременните атестации и обратната информация спомагат за подкрепата и насърчаването на продължаващото развиване на компетентността на персонала. Биха могли да бъдат използвани и по-малко формални методи за атестиране и обратна информация, например, във фирми с по-малък персонал.
- A92. Позитивните действия или поведение, демонстрирани от персонала, може да бъдат поощрени чрез разнообразни средства, например, посредством възнаграждения, повишения или други стимули. При някои обстоятелства може да са целесъобразни прости или неформални стимули, които не са базирани на парични награди.
- A93. Начинът, по който фирмата държи персонала си отговорен за действия или поведение, оказващи отрицателно влияние върху качеството, например, случаи, когато не се демонстрира ангажираност с качеството, не се развива и поддържа компетентност за изпълнение на техните функции или не се прилагат фирмените отговори, така както са разработени, може да зависи от естеството на действието или поведението, включително

неговата степен на същественост и честота на възникване. Действията, които фирмата би могла да предприеме, когато персоналът демонстрира действия или поведение, оказващи отрицателно влияние върху качеството, може да включват:

- обучение или друго професионално развитие.
- преценяване на ефекта от въпроса върху атестацията, възнаграждението, повишението или други стимули на засегнатите лица.
- дисциплинарни мерки, ако такива са целесъобразни.

Лица, получени от външни източници (Вж. параграф 32(в))

A94. Професионалните стандарти може да включват отговорности на съдружника, отговорен за ангажимента, във връзка с това дали ресурсите са подходящи. Така например, МОС 220 (преработен)¹⁵ адресира отговорността на съдружника, отговорен за ангажимента, за определянето, че достатъчни и уместни ресурси за изпълнението на ангажимента са своевременно насочени или предоставени на разположение на екипа по ангажимента в съответствие с политиките или процедурите на фирмата.

Определяне на членове на екипа по ангажимента за всеки ангажимент (Вж. параграф 32(г))

A95. Определяне на членове на екипа по ангажимента за всеки ангажимент може да бъде извършено от:

- фирмата, включително възлагане на задачи на персонал от център на фирмата за предоставяне на услуги.
- мрежата от фирми или друга фирма от мрежата от фирми, когато фирмата използва лица от мрежата от фирми или от друга фирма, част от мрежата от фирми, за да изпълнят процедури по ангажимента (например, одитор на компонент или център за предоставяне на услуги на мрежата от фирми или на друга фирма, част от мрежата от фирми).
- доставчик на услуги, когато фирмата използва лица от доставчик на услуги, които да изпълнят процедури по ангажимента (например, одитор на компонент от фирма, която не е част от мрежата от фирми).

A96. МОС 220 (преработен)¹⁶ адресира отговорността на съдружника, отговорен за ангажимента, да определи, че членовете на екипа по ангажимента, външните експерти на одитора и вътрешните одитори, предоставящи пряко съдействие, които не са част от екипа по ангажимента, взети като цяло притежават подходящата компетентност и способности, включително достатъчно време, за да изпълнят ангажимента. МОС 600¹⁷ обяснява как МОС 220 (преработен) трябва да бъде прилаган във връзка с одит на финансови отчети на група. Отговорите, разработени и приложени от фирмата, за да адресират компетентността и способностите на членовете на екипа по ангажимента, определени за даден ангажимент, може да включват политики или процедури, адресиращи:

¹⁵ МОС 220 (преработен), параграф 25

¹⁶ МОС 220 (преработен), параграф 26

¹⁷ МОС 600, *Конкретни съображения – одити на финансови отчети на група (включително ползване работата на одитори на компоненти)*, параграф 19

- информацията, която може да бъде получена от съдружника, отговорен за ангажимента, и факторите, които да бъдат взети под внимание при определяне, че членовете на екипа по ангажимента, определени за ангажимента, включително тези, определени от мрежата от фирми или от друга фирма, част от мрежата от фирми, или от доставчик на услуги, разполагат с компетентността и способностите да изпълнят ангажимента.
- как опасенията относно компетентността и способностите на членовете на екипа по ангажимента, особено на тези, определени от мрежата от фирми, от друга фирма, част от мрежата или от доставчик на услуги, биха могли да бъдат разрешени.

A97. Изискванията в параграфи 48–52 са приложими също, когато по ангажимента се използват лица от мрежата от фирми или от друга фирма, част от мрежата от фирми, включително, одитори на компоненти (виж, например, параграф A179).

Технологични ресурси (Вж. параграф 32(е))

A98. Технологичните ресурси, които обикновено са ИТ приложения, съставляват част от ИТ средата на фирмата. ИТ средата на фирмата включва също поддържащата ИТ инфраструктура и ИТ процесите и човешките ресурси, участващи в тези процеси:

- ИТ приложението е програма или набор от програми, разработени, за да изпълняват специфична функция пряко за потребителя или в някои случаи – за друга приложна програма.
- ИТ инфраструктурата се състои от ИТ мрежа, операционни системи и бази данни и свързания с тях хардуер и софтуер.
- ИТ процесите са процесите на фирмата за управление на достъпа до ИТ средата, управление на промени в програмите или промени в ИТ средата и управление на ИТ операциите, което включва мониторинг на ИТ средата.

A99. Възможно е даден технологичен ресурс да служи на множество цели в рамките на фирмата, като някои от целите може да не са свързани със системата за управление на качеството. Технологичните ресурси, които имат отношение към целите на настоящия МСУК, са:

- Технологични ресурси, които се използват пряко при разработването, внедряването и функционирането на системата на фирмата за управление на качеството;
- Технологични ресурси, които се използват пряко от екипите по ангажименти при изпълнението на ангажиментите; и
- Технологични ресурси, които са важни за създаването на възможност за ефективното функциониране на горните, например, във връзка с ИТ приложение, ИТ инфраструктурата и ИТ процесите, поддържащи ИТ приложението.

Примери за съразмерност на прилагането, които да демонстрират как технологичните ресурси, имащи отношение към целите на настоящия МСУК, може да се различават

- При по-малко сложна фирма, технологичните ресурси може да се състоят от търговско ИТ приложение, използвано от екипите по ангажименти, което е закупено от доставчик на услуги. ИТ процесите, които поддържат функционирането на ИТ приложението, може също да са уместни, макар и да са прости (например, процеси за разрешаване на достъп до ИТ приложението и актуализации на ИТ приложението).

- При по-сложна фирма, технологичните ресурси може да са по-сложни, като е възможно да обхващат:
 - множество ИТ приложения, включително специално разработени приложения или приложения, разработени от мрежата от фирми, като например:
 - ИТ приложения, използвани от екипите по ангажименти (например, софтуер за ангажименти и автоматизирани одиторски инструменти).
 - ИТ приложения, разработени и използвани от фирмата, за да управлява аспекти на системата за управление на качеството (например, ИТ приложения за текущо наблюдение върху независимостта или определяне на екипите по ангажименти).
 - ИТ процесите, които подкрепят функционирането на тези ИТ приложения, включително лицата, отговорни за управлението на ИТ инфраструктурата и ИТ процесите, и процесите на фирмата за управление на промени в програмата на ИТ приложенията.

A100. При придобиване, разработване, внедряване и поддържане на ИТ приложение, фирмата може да вземе под внимание следните въпроси:

- Входящите данни са пълни и подходящи;
- Конфиденциалността на данните се запазва;
- ИТ приложението функционира съгласно замисъла и постига целите, за които е предназначено;
- Резултатите от ИТ приложението постигат целта, за която ще се използва;
- Общите ИТ контроли, необходими, за да поддържат продължаващото функциониране на ИТ приложението съгласно замисъла, са подходящи;
- Необходимостта от специализирани умения за ефективното използване на ИТ приложението, включително обучението на лицата, които ще използват ИТ приложението; и
- Необходимостта от разработване на процедури, които да излагат начина, по който ИТ приложението функционира.

A101. Фирмата може изрично да забрани използването на ИТ приложения или функции на ИТ приложения, до момента, когато бъде определено, че те функционират по подходящ начин и са одобрени за ползване от фирмата. Като алтернатива, фирмата може да установи политики или процедури, за да адресира такива обстоятелства, когато екипът по ангажимента използва ИТ приложение, което не е одобрено от фирмата. Такива политики или процедури може да изискват екипът по ангажимента да определи, че ИТ приложението е подходящо за употреба, преди да го използва по ангажимента, като разгледа въпросите в параграф A100. МОС 220 (преработен)¹⁸ адресира отговорностите на съдружника, отговорен за ангажимента, за ресурсите по ангажимента.

Интелектуални ресурси (Вж. параграф 32(ж))

¹⁸ МОС 220 (преработен), параграфи 25–28

A102. Интелектуалните ресурси включват информацията, която фирмата използва, за да даде възможност за функционирането на системата за управление на качеството и да насърчи последователността при изпълнението на ангажиментите.

Примери за интелектуални ресурси

Писмени политики или процедури, методология, специфични за отрасъла или предмета насоки, счетоводни ръководства, стандартизирана документация или достъп до информационни източници (например, абонаменти за уебсайтове, които осигуряват задълбочена информация относно предприятия или друга информация, която обикновено се използва при изпълнение на ангажименти).

A103. Интелектуалните ресурси може да бъдат предоставени на разположение посредством технологични ресурси, например, възможно е методологията на фирмата да е внедрена в ИТ приложението, което улеснява планирането и изпълнението на ангажимента.

Използване на технологичните и интелектуални ресурси (Вж. параграфи 32(е)–32(ж))

A104. Фирмата може да установи политики или процедури относно използването на фирмените технологични и интелектуални ресурси. Такива политики или процедури може:

- да изискват използването на определени ИТ приложения или интелектуални ресурси при изпълнение на ангажиментите или във връзка с други аспекти на ангажимента, като например, при архивиране на досието по ангажимента.
- да посочват квалификацията или опита, от които лицата се нуждаят, за да използват съответния ресурс, включително необходимостта от експерт или от обучение, например, фирмата може да посочи квалификацията или експертните знания и умения, необходими за използването на ИТ приложение, което анализира данни, имайки предвид, че специализирани умения може да са необходими за интерпретиране на резултатите.
- да посочват отговорностите на съдружника, отговорен за ангажимента, по отношение използването на технологичните и интелектуални ресурси.
- да излагат начина, по който технологичните или интелектуални ресурси трябва да бъдат използвани, включително как лицата следва да взаимодействат с ИТ приложение или как интелектуалният ресурс следва да бъде приложен, и наличието на подкрепа или съдействие при използване на технологичните и интелектуални ресурси.

Доставчици на услуги (Вж. параграфи 16(х), 32(з))

A105. При някои обстоятелства фирмата може да използва ресурси, които са предоставени от доставчик на услуги, особено при обстоятелства, когато фирмата няма достъп до подходящите ресурси във вътрешен порядък. Независимо, че фирмата може да използва ресурси от доставчик на услуги, фирмата остава отговорна за своята система за управление на качеството.

Примери за ресурси от доставчик на услуги

- Лица, ангажирани да изпълняват дейностите на фирмата по текущо наблюдение или прегледи за качеството на ангажимента или да предоставят консултации по технически въпроси.
- Търговско ИТ приложение, използвано за изпълнение на одиторски ангажименти.
- Лица, изпълняващи процедури по ангажиментите на фирмата, например одитори на компоненти от други фирми, които не са част от мрежата от фирми, или лица, ангажирани да присъстват на инвентаризация в отдалечено място.
- Външен експерт на одитора, използван от фирмата да окаже съдействие на екипа по ангажимента при получаването на одиторски доказателства.

A106. При идентифициране и оценяване на рисковете за качеството, от фирмата се изисква да получи разбиране за условията, събитията, обстоятелствата, действията или бездействията, които може да окажат неблагоприятно влияние върху постигането на целите във връзка с качеството, което включва условия, събития, обстоятелства, действия или бездействия, отнасящи се до доставчици на услуги. Извършвайки това, фирмата може да вземе под внимание естеството на ресурсите, предоставяни от доставчиците на услуги, начина и степента, в която те ще бъдат използвани от фирмата и общите характеристики на доставчиците на услуги, използвани от фирмата (например, различните видове фирми за други професионални услуги, които се използват), за да идентифицира и оцени рисковете за качеството, свързани с използването на такива ресурси.

A107. При определяне дали ресурс от доставчик на услуги е подходящ за използване в системата на фирмата за управление на качеството или при изпълнението на ангажименти, фирмата може да получи информация относно доставчика на услуги и ресурса, който той предоставя от редица източници. Въпросите, които фирмата може да вземе под внимание включват:

- Съответните цели във връзка с качеството и рисковете за качеството. Например, когато става въпрос за методология от доставчик на услуги, може да съществуват рискове за качеството, отнасящи се до целта във връзка с качеството в параграф 32(ж), като например, рискът за качеството доставчикът на услуги да не актуализира методологията, за да отрази промени в професионалните стандарти или приложимите закони и регулаторни изисквания.
- Естеството и обхватът на ресурсите и условията на услугата (например, във връзка с ИТ приложение, колко често ще бъдат предоставяни актуализации, ограничения върху ползването на ИТ приложението и как доставчикът на услуги адресира конфиденциалността на данните).
- Степента, в която ресурсът се използва в рамките на цялата фирма, начинът, по който ресурсът ще бъде използван от фирмата и дали ресурсът е подходящ за въпросната цел.
- Степента на индивидуализиране на ресурса за фирмата.
- Предходно ползване от страна на фирмата на този доставчик на услуги.
- Опитът на доставчика на услуги в отрасъла и репутацията му на пазара.

A108. Фирмата може да има отговорности да предприеме допълнителни действия при използване на ресурс от доставчик на услуги, така че ресурсът да функционира ефективно. Така

например, фирмата може да трябва да комуникира информация до доставчика на услуги, за да може ресурсът да функционира ефективно, или по отношение на ИТ приложение, фирмата може да е необходимо да разполага с подкрепяща ИТ инфраструктура и въведени в действие ИТ процеси.

Информация и комуникации (Вж. параграф 33)

A109. Получаването, генерирането или комуникирането на информация по принцип е непрекъснат процес, който включва целия персонал и обхваща разпространението на информацията в рамките на фирмата и във външен порядък. Информацията и комуникациите са всеобхватни по отношение на всички компоненти на системата за управление на качеството.

Информационната система на фирмата (Вж. параграф 33(а))

A110. Надеждната и уместна информация включва информация, която е точна, пълна, своевременна и обоснована, за да даде възможност за правилното функциониране на системата на фирмата за управление на качеството и да подкрепи решенията относно системата за управление на качеството.

A111. Информационната система може да включва използването на неавтоматизирани или ИТ елементи, което оказва влияние върху начина, по който информацията се идентифицира, улавя, обработва, поддържа и комуникира. Принудителното изпълнение на процедурите по идентифициране, улавяне, обработване, поддържане и комуникиране на информацията може да бъде осигурено чрез ИТ приложения, а в някои случаи може да бъде внедрено в рамките на отговорите на фирмата по отношение на други компоненти. В допълнение, дигиталните регистри може да заменят или допълват физическата документация.

Пример за съразмерност на прилагането, който да демонстрира как информационната система може да бъде проектирана в по-малко сложна фирма

По-малко сложните фирми с по-малък персонал и пряко участие на ръководството може да не се нуждаят от строги политики и процедури, които да посочват как информацията следва да бъде идентифицирана, улавяна, обработвана и поддържана.

Комуникация в рамките на фирмата (Вж. параграфи 33(б), 33(в))

A112. Фирмата може да отчете и подсили отговорността на персонала и екипите по ангажименти да обменят информация с фирмата и един с друг чрез установяване на комуникационни канали с цел улесняване на комуникацията в рамките на цялата фирма.

Примери за комуникация между фирмата, персонала и екипите по ангажименти

- Фирмата комуникира до персонала и екипите по ангажименти отговорността за прилагане на отговорите на фирмата.
- Фирмата комуникира до персонала и екипите по ангажименти промени в системата за управление на качеството в степента, в която тези промени имат отношение към техните отговорности, и дава възможност на персонала и екипите по ангажименти да предприемат бързи и подходящи действия в съответствие с техните отговорности.
- Фирмата комуникира информация, получена по време на процеса по приемане и продължаване на взаимоотношения с клиенти или конкретни ангажименти, която е

уместна за екипите по ангажименти при планирането и изпълнението на ангажиментите.

- Екипите по ангажименти комуникират до фирмата информацията относно:
 - клиента, която е получена по време на изпълнението на ангажимента и която информацията би могла да накара фирмата да откаже взаимоотношението с клиента или конкретния ангажимент, ако тази информацията би била известна преди приемането или продължаването на взаимоотношението с клиента или конкретния ангажимент.
 - функционирането на отговорите на фирмата (например, опасения във връзка с процесите на фирмата по определяне на екипите за ангажименти), което в някои случаи може да сочи за недостатъци в системата на фирмата за управление на качеството.
- Екипите по ангажименти комуникират информацията до лицето, извършващо преглед за качеството на ангажимента или лицата, предоставящи консултации.
- Екипите по ангажименти за групи комуникират въпроси до одиторите на компоненти в съответствие с политиките и процедурите на фирмата, включително въпроси, отнасящи се до управление на качеството на ниво ангажимент.
- Лицето или лицата, на които е възложена оперативната отговорност за спазване на изискванията за независимост, комуникират до съответния персонал и екипи по ангажименти промени в изискванията за независимост и политиките или процедурите на фирмата за адресиране на такива промени.

Комуникация с външни страни

Комуникация до или в рамките на мрежата от фирми и до доставчици на услуги (Вж. параграф 33(г)(i))

A113. В допълнение към това, че фирмата комуникира информацията до или в рамките на мрежата от фирми или до доставчик на услуги, може да е необходимо фирмата да трябва да получи информацията от мрежата от фирми, от фирма, част от мрежата от фирми, или от доставчик на услуги, която да подкрепи фирмата при разработване, внедряване и функциониране на системата ѝ за управление на качеството.

Пример за информацията, получена от фирмата от мрежата от фирми

Фирмата получава информацията от мрежата от фирми или от други фирми, част от мрежата от фирми, относно клиенти или други фирми от мрежата, когато съществуват изисквания за независимост, засягащи фирмата.

Комуникация с други лица, външни за фирмата (Вж. параграф 33(г)(ii))

A114. Примери за случаи, когато закон, нормативна разпоредба или професионалните стандарти може да изискват фирмата да комуникира информацията до външни страни

- На фирмата става известен случай на неспазване на изискванията на закони или нормативни разпоредби от страна на клиент и приложимите етични изисквания изискват фирмата да докладва неспазването на закони или нормативни разпоредби

до компетентен орган извън предприятието на клиента или да прецени дали такова докладване е целесъобразното действие при конкретните обстоятелства.

- Закон или нормативна разпоредба изисква фирмата да публикува доклад за прозрачност и посочва естеството на информацията, която се изисква да бъде включена в доклада за прозрачност.
- Закон или нормативна разпоредба в областта на ценните книжа изисква фирмата да комуникира определени въпроси до лицата, натоварени с общо управление.

A115. В някои случаи закон или нормативна разпоредба може да не позволява на фирмата да комуникира до външни лица информация, отнасяща се до системата на фирмата за управление на качеството.

Примери за случаи, когато на фирмата не е позволено да комуникира информация до външни лица

- Закон или нормативна разпоредба за защита на личните данни или за служебната тайна забранява разкриването на определена информация.
- Закон, нормативна разпоредба или приложимите етични изисквания съдържат разпоредби, адресиращи задължението за конфиденциалност.

Конкретно посочени отговори (Вж. параграф 34)

A116. Конкретно посочените отговори може да адресират множество рискове за качеството, свързани с повече от една цел във връзка с качеството сред различни компоненти. Така например, политиките или процедурите по отношение на оплаквания и обвинения може да адресират рискове за качеството, свързани с цели за качеството по отношение на ресурсите (например, ангажираността на персонала с качеството), приложимите етични изисквания и общото управление и ръководството. Конкретно посочените отговори сами по себе си не са достатъчни, за да постигнат целите на системата за управление на качеството.

Приложими етични изисквания (Вж. параграф 34(а))

A117. Приложимите етични изисквания може да съдържат разпоредби относно идентифицирането и оценяването на заплахи и начина, по който трябва да бъдат адресирани. Така например, Кодексът на СМСЕС предоставя за тази цел концептуална рамка и при прилагането на тази концептуална рамка изисква фирмата да използва теста за разумната и информирана трета страна.

A118. Приложимите етични изисквания може да посочват как от фирмата се изисква да реагира на нарушение. Така например, Кодексът на СМСЕС излага изисквания за фирмата в случай на нарушение на Кодекса на СМСЕС и включва специфични изисквания, адресиращи нарушения на Международните стандарти за независимост, които включват изисквания за комуникация с външни страни.

A119. Въпросите, които фирмата може да адресира във връзка с нарушения на приложимите етични изисквания, включват:

- Комуникиране на нарушенията на приложимите етични изисквания до подходящия персонал;

- Оценяване значението на нарушението и ефекта от него върху спазването на приложимите етични изисквания;
- Действията, които трябва да бъдат предприети, за да се адресират по задоволителен начин последствията от нарушението, включително предприемането на такива действия във възможно най-кратки срокове;
- Определяне дали нарушението да бъде докладвано до външни страни, като например, лицата, натоварени с общо управление на предприятието, за което се отнася нарушението, или до външен надзорен орган; и
- Определяне на целесъобразните действия, които да бъдат предприети по отношение на лицето или лицата, отговорни за нарушението.

Оплаквания и обвинения (Вж. параграф 34(в))

A120. Установяването на политики или процедури за справяне с оплаквания и обвинения може да предпази фирмата от издаването на доклади по ангажименти, които да не са подходящи. Това може да подпомогне фирмата и при:

- идентифициране и справяне с лица, включително сред ръководството, които не действат и не се държат по начин, който да демонстрира ангажираност с качеството и да подкрепя ангажираността на фирмата с качеството; или
- идентифициране на недостатъци в системата за управление на качеството.

A121. Оплаквания и обвинения могат да бъдат повдигнати от персонала или от лица, външни за фирмата (например, клиенти, одитори на компоненти или от лица от мрежата от фирми).

Информация, която става известна след приемане или продължаване на взаимоотношение с клиенти или конкретен ангажимент (Вж. параграф 34(г))

A122. Информацията, която става известна след приемане или продължаване на взаимоотношение с клиент или конкретен ангажимент, може:

- да е съществувала към момента, когато фирмата е взела решението за приемане или продължаване на взаимоотношението с клиента или на конкретния ангажимент и тази информация да не е била известна на фирмата, или
- да се отнася до нова информация, възникнала след решението за приемане или продължаване на взаимоотношението с клиента или на конкретния ангажимент.

Примери за въпроси, адресирани в политиките или процедурите на фирмата при обстоятелства, когато информацията става известна след приемане или продължаване на взаимоотношение с клиент или конкретен ангажимент, която информацията би могла да окаже влияние върху решението на фирмата за приемане или продължаване на взаимоотношение с клиент или конкретен ангажимент

- Предприемане на консултация с фирмата или с юридически съветник.
- Преценяване дали съществува професионално, законово или регулаторно изискване фирмата да продължи ангажимента.

- Обсъждане с подходящото ниво на ръководството на клиента и с лицата, натоварени с общо управление или с ангажиращата страна действията, които фирмата би могла да предприеме на базата на уместните факти и обстоятелства.
- Когато бъде определено, че оттеглянето е подходящото действие:
 - информирание на ръководството на клиента и лицата, натоварени с общо управление или ангажиращата страна за това решение и за причините за оттеглянето.
 - Преценяване дали съществува професионално, законово или регулаторно изискване фирмата да докладва до регулаторните органи оттеглянето от ангажимента или както от ангажимента, така и от взаимоотношенията с клиента, заедно с причините за оттеглянето.

A123. При някои обстоятелства закон или нормативна разпоредба в съответната юрисдикция може да налага задължение на фирмата да приеме или продължи взаимоотношението с клиента или когато става въпрос за публичния сектор – фирмата може да бъде назначена чрез задължителни законови разпоредби.

Примери за въпроси, адресирани в политиките или процедурите на фирмата при обстоятелства, когато фирмата е задължена да приеме или продължи ангажимента или фирмата не е в състояние да се оттегли от ангажимента, а на фирмата е известна информация, която би я накарала да откаже или прекрати ангажимента

- Фирмата разглежда ефекта от информацията върху изпълнението на ангажимента.
- Фирмата комуникира информацията до съдружника, отговорен за ангажимента, и изисква съдружникът, отговорен за ангажимента, да увеличи обема и честотата на ръководството и надзора над членовете на екипа по ангажимента и прегледа на извършваната от тях работа.
- Фирмата определя по-опитен персонал за този ангажимент.
- Фирмата решава, че следва да бъде извършен преглед за качеството на ангажимента.

Комуникация с външни страни (Вж. параграф 34(д))

A124. Способността на фирмата да поддържа доверието на заинтересованите страни в качеството на нейните ангажименти може да бъде повишена чрез уместна, надеждна и прозрачна комуникация от фирмата относно дейностите, които тя е предприела, за да адресира качеството, както и ефективността на тези дейности.

A125. Външните страни, които е възможно да използват информацията относно системата на фирмата за управление на качеството и степента на техния интерес към системата на фирмата за управление на качеството, може да са различни на базата на естеството и обстоятелствата на фирмата и нейните ангажименти.

Примери за външни страни, които може да използват информацията относно системата на фирмата за управление на качеството

- Ръководството или лицата, натоварени с общо управление на клиентите на фирмата може да използват информацията, за да определят дали да назначат фирмата за изпълнението на даден ангажимент.
- Външни надзорни органи може да са дали индикация за желание информацията да подкрепи техните отговорности при осъществяване на текущо наблюдение над качеството на ангажиментите в съответната юрисдикция и при разбиране на работата на фирмите.
- Други фирми може да използват работата на фирмата при изпълнение на ангажименти (например, във връзка с одит на група) и може да са поискали такава информация.
- Други потребители на докладите по ангажименти на фирмата, като например, инвеститори, които използват докладите по ангажименти при вземане на решения от тяхна страна, може да са дали индикация за желание за такава информация.

A126. Информацията относно системата за управление на качеството, предоставяна на външни страни, включително информацията, комуникирана до лицата, натоварени с общо управление, относно това как системата за управление на качеството подкрепя последователното изпълнение на качествени ангажименти, може да адресира такива въпроси, като:

- естеството и обстоятелствата на фирмата, като например, организационна структура, бизнес модел, стратегия и оперативна среда.
- общото управление и ръководството на фирмата, като например, нейната култура, как фирмата демонстрира ангажираност с качеството и възложените роли, отговорности и правомощия по отношение на системата за управление на качеството.
- как фирмата изпълнява своите отговорности в съответствие с приложимите етични изисквания, включително тези, отнасящи се до независимостта.
- фактори, които допринасят за качествени ангажименти, например, такава информация би могла да бъде представена под формата на индикатори за качеството на ангажимента с текстово описание, което да обясни индикаторите.
- резултатите от дейностите на фирмата по текущо наблюдение и външните инспекции и как фирмата е отстранила идентифицираните недостатъци или реагира по друг начин на тях.
- оценяването, осъществено в съответствие с параграфи 53–54 относно това дали системата за управление на качеството предоставя на фирмата разумна степен на сигурност, че целите на системата се постигат и съответните заключения, включително базата за направените преценки при оценяването и достигането до заключения.
- как фирмата е отговорила на възникващи събития и промени в обстоятелствата на фирмата или нейните ангажименти, включително как системата за управление на качеството е била адаптирана, за да отговори на такива промени.
- взаимоотношенията между фирмата и мрежата от фирми, общата структура на мрежата, описание на изискванията на мрежата от фирми и услугите, предоставяни от мрежата от фирми, отговорностите на фирмата и на мрежата (включително, че фирмата носи

крайната отговорност за системата за управление на качеството) и информацията относно цялостния обхват и резултатите от дейностите по текущо наблюдение в мрежата сред всички фирми от мрежата.

Комуникация с лицата, натоварени с общо управление (Вж. параграф 34(д)(i))

A127. Начинът, по който се осъществява комуникацията с лицата, натоварени с общо управление (т.е., от фирмата или от екипа по ангажимента) може да зависи от политиките или процедурите на фирмата и обстоятелствата на ангажимента.

A128. МОС 260 (преработен) разглежда отговорността на одитора да комуникира с лицата, натоварени с общо управление, при одит на финансови отчети и адресира определянето от страна на одитора на подходящото лице или лица в рамките на структурата на общо управление на предприятието, с които да комуникира¹⁹ и процеса на комуникации.²⁰ При някои обстоятелства може да е целесъобразно да се комуникира с лицата, натоварени с общо управление на предприятия, различни от такива, регистрирани за търгуване на борсата (или при изпълнението на други ангажименти), например, предприятия, в които може да има публичен интерес или да са публично отговорни, например:

- предприятия, които държат значителен обем активи в доверително качество за голям брой заинтересовани лица, включително финансови институции, например, централни банки, застрахователни дружества и пенсионни фондове.
- предприятия с голяма обществена известност или чието ръководство или собственици са лица с голяма обществена известност.
- предприятия с голям брой и широк кръг заинтересовани страни.

Съображения, отнасящи се до публичния сектор

A129. Фирмата може да реши, че е целесъобразно да комуникира до лицата, натоварени с общо управление на организация от публичния сектор относно това как системата на фирмата за управление на качеството подкрепя последователното изпълнение на качествени ангажименти, вземайки предвид размера и сложността на организацията от публичния сектор, кръга на съответните заинтересовани лица, естеството на услугите, които организацията предоставя и ролята и отговорностите на лицата, натоварени с общо управление.

Определяне кога е целесъобразно на друго основание да се комуникира с външни страни (Вж. параграф 34(д)(ii))

A130. Решението на фирмата кога е целесъобразно да комуникира с външни страни относно системата на фирмата за управление на качеството е въпрос на професионална преценка и може да бъде повлияно от въпроси, като:

- видовете ангажименти, изпълнявани от фирмата и видовете предприятия, за които се изпълняват тези ангажименти.
- естеството и обстоятелствата на фирмата.

¹⁹ МОС 260 (преработен), *Комуникация на одиторски въпроси с лицата, натоварени с общо управление*, параграфи 11–13

²⁰ МОС 260 (преработен), параграфи 18–22

- естеството на оперативната среда на фирмата, например, обичайната бизнес практика в юрисдикцията на фирмата и характеристиките на финансовите пазари, на които фирмата осъществява дейността си.
- степента, в която фирмата вече е комуникирала с външни страни в съответствие със закон или нормативна разпоредба (т.е., дали е необходима допълнителна комуникация и ако това е така – въпросите, които да бъдат комуникирани).
- очакванията на заинтересованите страни в юрисдикцията на фирмата, включително разбирането и интереса, който външни страни са проявили във връзка с изпълняваните от фирмата ангажименти и процесите на фирмата при изпълнението им.
- тенденциите в съответната юрисдикция.
- информацията, която вече е на разположение на външните страни.
- начина, по който външните страни биха могли да използват информацията и тяхното общо разбиране за въпросите, отнасящи се до системата на фирмата за управление на качеството и одита или прегледа на финансови отчети или други ангажименти за изразяване на сигурност и свързани по съдържание услуги.
- ползите от гледна точка на обществения интерес от комуникирането на информация до външни страни и дали би могло разумно да се очаква тези ползи да надвишават разходите (парични или други) за такава комуникация.

Горните въпроси биха могли да окажат също влияние върху информацията, предоставяна от фирмата в комуникацията, и върху естеството, времето на изпълнение, обхвата и подходящата форма на комуникацията.

Естество, време на изпълнение, обхват и подходяща форма на комуникацията с външни страни (Вж. параграф 34(д)(iii))

A131. Фирмата може да вземе под внимание следните свойства при изготвяне на информацията, която се комуникира до външни страни:

- Информацията е специфична за обстоятелствата на фирмата. Обвързването на въпросите в комуникацията на фирмата пряко със специфичните обстоятелства на фирмата може да спомогне за свеждане до минимум на потенциала такава информация да стане прекалено стандартизирана и по-малко полезна с течение на времето.
- Информацията е представена по ясен и разбираем начин, като начинът на представяне нито е подвеждащ, нито би повлиял неправомерно върху потребителите на комуникацията (например, информацията е представена по начин, който е подходящо балансиран между положителните и отрицателни аспекти на въпроса, който се комуникира).
- Информацията е точна и пълна във всички съществени аспекти и не съдържа информация, която е подвеждаща.
- Информацията взема под внимание информационните нужди на потребителите, за които е предвидена. При вземане под внимание на информационните нужди на потребителите, фирмата би могла да разгледа въпроси, като нивото на детайлност, което потребителите биха счели за смислено и дали потребителите имат достъп до уместна информация чрез други източници (например, уебсайта на фирмата).

A132. Фирмата използва професионална преценка при определяне, при конкретните обстоятелства, на подходящата форма на комуникация със съответната външна страна, включително комуникацията с лицата, натоварени с общо управление при изпълнение на одит на финансовите отчети на регистрирани за търгуване на борсата предприятия, което може да стане устно или писмено. Съответно, формата на комуникация може да е различна.

Примери за формата на комуникация до външни страни

- Публикация, например доклад за прозрачност или доклад за качеството на одита.
- Целева писмена комуникация до конкретни заинтересовани страни (например, информация относно резултатите от процеса на фирмата по текущо наблюдение и отстраняване на недостатъците).
- Преки разговори и взаимодействие с външната страна (например, обсъждания между екипа по ангажимента и лицата, натоварени с общо управление).
- Уебсайт.
- Други форми на дигитални медии, например, социални медии или интервюта и презентации посредством уебкаст или видео.

Ангажименти, предмет на преглед за качеството на ангажимента

Преглед за качеството на ангажимента, изискван от закон или нормативна разпоредба (Вж. параграф 34(е)(ii))

A133. Закон или нормативна разпоредба може да изисква да бъде изпълнен преглед за качеството на ангажимента, например, при ангажименти за одит на предприятия, които:

- са предприятия от обществен интерес, така както са дефинирани в конкретната юрисдикция;
- осъществяват дейност в публичния сектор или които са получатели на държавно финансиране или са предприятия с публична отговорност;
- осъществяват дейност в определени отрасли (например, финансови институции, като банки, застрахователни дружества и пенсионни фондове);
- отговарят на определен праг за активите; или
- са под управлението на съд или са в съдебен процес (например, в ликвидация).

Преглед за качеството на ангажимента като отговор за адресиране на един или повече рискове за качеството (Вж. параграф 34(е)(iii))

A134. Разбирането на фирмата за условията, събитията, обстоятелствата, действията или бездействията, които биха могли да окажат неблагоприятно влияние върху постигането на целите във връзка с качеството, съгласно изискването на параграф 25(а)(ii), е свързано с естеството и обстоятелствата на ангажиментите, изпълнявани от фирмата. При разработване и прилагане на отговори за адресиране на един или повече рискове за качеството, фирмата може да реши, че преглед за качеството на ангажимента е целесъобразният отговор на базата на причините за оценките, дадени на рисковете за качеството.

Примери за условия, събития, обстоятелства, действия или бездействия, пораждащи един или повече рискове за качеството, по отношение на които преглед за качеството на ангажимента може да е целесъобразен отговор

Тези, отнасящи се до следните видове ангажименти, изпълнявани от фирмата, и доклади, които ще бъдат издадени:

- ангажименти, които предполагат високо ниво на сложност или преценка, като например:
 - одит на финансови отчети на предприятия, осъществяващи дейност в отрасъл, в който обикновено има приблизителни счетоводни оценки с висока степен на несигурност на приблизителното оценяване (например, определени големи финансови институции или миннодобивни предприятия), или предприятия, за които съществува несигурност, свързана със събития или условия, които биха могли да породят значителни съмнения относно способността на предприятието да продължи да функционира като действащо предприятие.
 - ангажименти за изразяване на сигурност, които изискват специализирани умения и познания при оценяване на съответния предмет спрямо приложимите критерии (например, отчет за парникови газове, в който е налице значителна несигурност, свързана с отчетените в него количества).
- ангажименти, при които одиторът се е сблъскал с проблемни въпроси, например, одиторски ангажименти с повтарящи се констатации от вътрешни или външни проверки или инспекции, неотстранени съществени недостатъци във вътрешния контрол или съществено преизчисляване на сравнителна информация във финансовия отчет.
- ангажименти, при които по време на процеса на фирмата по приемане или продължаване на взаимоотношение с клиент или конкретен ангажимент са били идентифицирани необичайни обстоятелства (например, нов клиент, който е имал разногласия с предходния си одитор или практикуващ професионален счетоводител, предоставящ услуги по изразяване на сигурност).
- ангажименти, които включват докладване във връзка с финансова или нефинансова информация, която се очаква да бъде включена в документ с нормативно изисквана информация и която може да предполага по-висока степен на преценка, например, проформа финансова информация, която ще бъде включена в проспект.

Тези, отнасящи се до следните видове предприятия, за които се изпълняват ангажименти:

- предприятия в нововъзникващи отрасли или в които фирмата няма предходен опит.
- предприятия, за които са изразени опасения в комуникации от регулаторни органи в областта на ценните книжа или органи за пруденциален надзор.
- предприятия, различни от такива, регистрирани за търгуване на борсата, които може да имат характеристики на публичен интерес или публична отговорност, например:
 - предприятия, които държат значителен обем активи в доверително качество за голям брой заинтересовани лица, включително финансови институции, например, централни банки, застрахователни дружества и пенсионни фондове,

за които преглед за качеството на ангажимента не се изисква на друго основание от закон или нормативна разпоредба.

- предприятия с голяма обществена известност или чието ръководство или собственици са лица с голяма обществена известност.
- предприятия с голям брой и широк кръг заинтересовани страни.

A135. Отговорите на фирмата за адресиране на рисковете за качеството може да включват други форми на прегледи на ангажименти, които не са преглед за качеството на ангажимента. Така например, при одит на финансови отчети, отговорите на фирмата може да включват прегледи на процедурите на екипа по ангажимента, отнасящи се до съществените рискове, или прегледи на определени съществени преценки от персонал, притежаващ специализирани технически експертни знания и умения. В някои случаи тези други видове прегледи на ангажименти може да се изпълняват в допълнение към прегледа за качеството на ангажимента.

A136. В някои случаи фирмата може да определи, че няма одити или други ангажименти, за които преглед за качеството на ангажимента или друга форма на преглед на ангажимента да е подходящ отговор за адресиране на риска или рисковете за качеството.

Съображения, отнасящи се до публичния сектор

A137. Естеството и обстоятелствата на организациите от публичния сектор (например, поради техния размер и сложност, кръга на заинтересованите страни или естеството на услугите, които предоставят) може да породят рискове за качеството. При такива обстоятелства фирмата може да определи, че преглед за качеството на ангажимента е целесъобразен отговор за адресиране на такива рискове за качеството. Закон или нормативна разпоредба може да установява допълнителни изисквания за докладване по отношение на одиторите на организации от публичния сектор (например, отделен доклад за случаи на неспазване на изискванията на закон или нормативна разпоредба до законодателния или друг надзорен орган или комуникирането на такива случаи в одиторския доклад върху финансовите отчети). В такива случаи фирмата може също така да вземе под внимание сложността на такова докладване, както и неговото значение за потребителите, при определяне дали преглед за качеството на ангажимента е целесъобразен отговор.

Процес по текущо наблюдение и отстраняване на недостатъците (Вж. параграфи 35–47)

A138. В допълнение на това, че дава възможност за оценяване на системата за управление на качеството, процесът по текущо наблюдение и отстраняване на недостатъците улеснява активното и непрекъснато подобряване на качеството на ангажиментите и системата за управление на качеството. Така например:

- Имайки предвид вътрешноприсъщите ограничения на системата за управление на качеството, идентифицирането от страна на фирмата на недостатъци не е необичайно и представлява важен аспект на системата за управление на качеството, тъй като бързото идентифициране на недостатъците дава възможност на фирмата да ги отстрани по своевременен и ефективен начин и допринесе за култура на непрекъснато усъвършенстване.

- Дейностите по текущо наблюдение може да предоставят информация, която да даде на фирмата възможност да предотврати недостатък чрез предприемане на отговор на констатация, която би могла в течение на времето да доведе до недостатък.

Разработване и изпълнение на дейности по текущо наблюдение (Вж. параграфи 37–38)

A139. Дейностите на фирмата по текущо наблюдение може да обхващат комбинация от непрекъснати дейности по текущо наблюдение и периодични дейности по текущо наблюдение. Обикновено непрекъснатите дейности по текущо наблюдение са рутинни дейности, вградени в процесите на фирмата и изпълнявани в реално време, реагирайки на променящите се условия. Периодичните дейности по текущо наблюдение се извършват от фирмата на определени интервали от време. В повечето случаи, непрекъснатите дейности по текущо наблюдение предоставят по-своевременна информация относно системата за управление на качеството.

A140. Дейностите по текущо наблюдение може да включват проверка на ангажименти в процес на изпълнение. Проверките на ангажименти имат за цел да наблюдават текущо, че даден аспект на системата за управление на качеството е разработен, приложен и функционира по начина, по който е предвидено. При някои обстоятелства системата за управление на качеството може да включва отговори, които са разработени да извършват преглед на ангажиментите, докато те са в процеса на изпълнение, което изглежда сходно по характер с проверка на ангажимент в процес на изпълнение (например, прегледи, които са разработени да разкриват сринове или слабости в системата за управление на качеството, така че да могат да предотвратят възникването на риск за качеството). Целта на дадена дейност ще насочва нейното разработване и внедряване и къде тя пасва на системата за управление на качеството (т.е., дали тя представлява проверка на ангажимент в процес на изпълнение, т.е. дейност по текущо наблюдение, или преглед на ангажимент, който представлява отговор за адресиране на риск за качеството).

A141. Естеството, времето на изпълнение и обхватът на дейностите по текущо наблюдение може да са повлияни и от други въпроси, включително:

- размера, структурата и организацията на фирмата.
- участието на мрежата от фирми в дейностите по текущо наблюдение.
- ресурсите, които фирмата възнамерява да използва, за да даде възможност за дейностите по текущо наблюдение, като например, използването на ИТ приложения.

A142. Когато изпълнява дейности по текущо наблюдение, фирмата може да определи, че са необходими промени в естеството, времето на изпълнение и обхвата на дейностите по текущо наблюдение, например, когато констатации сочат за необходимост от по-разширени дейности по текущо наблюдение.

Разработването на процеса на фирмата по оценка на риска и процеса по текущо наблюдение и отстраняване на недостатъците (Вж. параграф 37(в))

A143. Начинът, по който е разработен процесът на фирмата по оценка на риска (например, централизиран или децентрализиран процес или честотата на прегледите) може да окаже влияние върху естеството, времето на изпълнение и обхвата на дейностите по текущо наблюдение, включително дейностите по текущо наблюдение върху процеса на фирмата по оценка на риска.

A144. Начинът, по който е разработен процесът на фирмата по текущо наблюдение и отстраняване на недостатъците (т.е., естеството, времето на изпълнение и обхватът на дейностите по текущо наблюдение и отстраняване на недостатъците, вземайки под внимание естеството и обстоятелствата на фирмата) може да окаже влияние върху дейностите по текущо наблюдение, осъществявани от фирмата, за да определи дали процесът по текущо наблюдение и отстраняване на недостатъците постига предвидената цел, съгласно описаното в параграф 35.

Пример за съразмерност на прилагането, който да демонстрира дейностите по текущо наблюдение при процеса по текущо наблюдение и отстраняване на недостатъците

- При по-малко сложна фирма, дейностите по текущо наблюдение може да са прости, доколкото информацията относно процеса по текущо наблюдение и отстраняване на недостатъците може да е лесно достъпна във вид на познания на ръководството, базирани на тяхното често взаимодействие със системата за управление на качеството, за естеството, времето на изпълнение и обхвата на осъществяваните дейности по текущо наблюдение, резултатите от дейностите по текущо наблюдение и действията на фирмата за адресиране на тези резултати.
- При по-сложна фирма, дейностите по текущо наблюдение при процеса по текущо наблюдение и отстраняване на недостатъците може да са специално разработени, за да се определи, че процесът по текущо наблюдение и отстраняване на недостатъците предоставя уместна, надеждна и своевременно информация относно системата за управление на качеството и реагира по подходящ начин на идентифицираните недостатъци.

Промени в системата за управление на качеството (Вж. параграф 37(г))

A145. Промените в системата за управление на качеството може да включват:

- промени за адресиране на идентифициран недостатък в системата за управление на качеството.
- промени в целите във връзка с качеството, рисковете за качеството и съответните отговори като резултат от промени в естеството и обстоятелствата на фирмата и нейните ангажименти.

Когато настъпват промени, предишните дейности по текущо наблюдение, осъществявани от фирмата, може вече да не предоставят на фирмата информация, която да подкрепя оценяването на системата за управление на качеството и поради това дейностите по текущо наблюдение на фирмата може да включват текущо наблюдение върху тези области на промяна.

Предишни дейности по текущо наблюдение (Вж. параграф 37(д))

A146. Резултатите от предишните дейности по текущо наблюдение на фирмата може да сочат за области на системата, където е възможно да възникне недостатък, особено области, където в миналото са били идентифицирани недостатъци.

A147. Предишните дейности по текущо наблюдение, осъществявани от фирмата, може вече да не предоставят на фирмата информация, която да подкрепя оценяването на системата,

включително относно области на системата за управление на качеството, които не са се променили, особено когато е изминало по-продължително време след изпълнението на дейностите по текущо наблюдение.

Друга уместна информация (Вж. параграф 37(е))

A148. В допълнение към източниците на информация, посочени в параграф 37(е), друга уместна информация може да включва:

- информация, комуникирана от мрежата от фирми в съответствие с параграфи 50(в) и 51(б) относно системата на фирмата за управление на качеството, включително изискванията на мрежата от фирми или услугите, предоставяни от мрежата от фирми, които фирмата е включила в своята система за управление на качеството.
- информация, комуникирана от доставчик на услуги относно ресурсите, които фирмата използва в своята система за управление на качеството.
- информация от регулаторни органи относно предприятията, за които фирмата изпълнява ангажименти, която се предоставя на фирмата, като например информация от регулаторен орган в областта на ценните книжа относно предприятие, за което фирмата изпълнява ангажименти (например, нередности във финансовите отчети на предприятието).

A149. Резултатите от външни инспекции или друга уместна информация, както вътрешна, така и външна, може да сочи, че предишни дейности по текущо наблюдение, осъществявани от фирмата, са пропуснали да идентифицират недостатък в системата за управление на качеството. Тази информация може да окаже влияние върху преценката на фирмата за естеството, времето на изпълнение и обхвата на дейностите по текущо наблюдение.

A150. Външните инспекции не са заместител на вътрешните дейности на фирмата по текущо наблюдение. Независимо от това, резултатите от външни инспекции предоставят информация за естеството, времето на изпълнение и обхвата на дейностите по текущо наблюдение.

Проверки на ангажименти (Вж. параграф 38)

A151. Примери за въпросите в параграф 37, които може да бъдат взети под внимание от фирмата при подбора на приключени ангажименти за проверка

- Във връзка с условията, събитията, обстоятелствата, действията или бездействията, порождащи рискове за качеството:
 - видовете ангажименти, изпълнявани от фирмата и обхвата на опита на фирмата при изпълнението на съответния вид ангажименти.
 - видовете предприятия, за които се изпълняват ангажименти, например:
 - предприятия, които са регистрирани за търгуване на борсата.
 - предприятия, осъществяващи дейност в нововъзникващи отрасли.
 - предприятия, осъществяващи дейност в отрасли, асоциирани с висока степен на сложност или преценки.
 - предприятия, осъществяващи дейност в отрасъл, който е нов за фирмата.

- стажът и опитът на съдружниците, отговорни за ангажименти.
- Резултатите от предишни проверки на приключени ангажименти, включително по отношение на всеки един съдружник, отговорен за ангажимент.
- Във връзка с друга уместна информация:
 - оплаквания или обвинения към съдружник, отговорен за ангажимент.
 - резултатите от външни инспекции, включително по отношение на всеки един съдружник, отговорен за ангажимент.
 - резултатите от оценката на фирмата за ангажираността с качеството на всеки съдружник, отговорен за ангажимент.

A152. Фирмата може да осъществява множество дейности по текущо наблюдение, различни от проверка на приключени ангажименти, които се фокусират върху определянето на това дали ангажиментите са изпълнили изискванията на политиките или процедурите. Тези дейности по текущо наблюдение може да бъдат изпълнявани по определени ангажименти или определени съдружници, отговорни за ангажименти. Естеството и обхватът на тези дейности по текущо наблюдение, и съответните резултати, може да бъдат използвани от фирмата при определяне:

- кои приключени ангажименти да бъдат избрани за проверка;
- кои съдружници, отговорни за ангажименти да бъдат избрани за проверка;
- колко често да бъде избиран за проверка съдружник, отговорен за ангажимента; или
- кои аспекти на ангажимента да бъдат разглеждани при извършването на проверка на приключени ангажименти.

A153. Проверката на циклична база на приключени ангажименти по отношение на съдружниците, отговорни за ангажименти, може да помогне на фирмата при текущото наблюдение дали съдружниците, отговорни за ангажименти, са изпълнили цялостната си отговорност за управление на качеството и за постигане на качество по ангажиментите, които са им възложени.

Примери за начина, по който фирмата може да приложи циклична база за проверките на приключени ангажименти по отношение на всеки един съдружник, отговорен за ангажимент

Фирмата може да установи политики или процедури, адресиращи проверката на приключени ангажименти, които:

- определят стандартния период на цикъла на проверки, като например, проверка на приключени ангажименти по отношение на всеки един съдружник, отговорен за ангажимент, изпълняващ одит на финансови отчети, веднъж на всеки три години, а по отношение на всички останали съдружници, отговорни за ангажименти – веднъж на всеки пет години;
- излагат критериите за подбор на приключени ангажименти, включително, че по отношение на съдружник, отговорен за ангажимент, изпълняващ одит на финансови отчети, избраният ангажиментът или ангажиментите включват ангажимент за одит;

- адресират избора на съдружници, отговорни за ангажменти по начин, който да е непредсказуем; и
- адресират въпроса кога е необходимо или целесъобразно съдружници, отговорни за ангажменти, да се избират по-често или по-рядко отколкото е стандартният период, изложен в политиката, например:
 - Фирмата може да избира съдружници, отговорни за ангажменти, по-често, отколкото е стандартният период, изложен в политиката на фирмата, когато:
 - фирмата е идентифицирала множество недостатъци, които са били оценени като съществени и фирмата определя, че по-честа циклична проверка е необходима по отношение на всички съдружници, отговорни за ангажменти.
 - съдружникът, отговорен за ангажмента, изпълнява ангажменти за предприятия, осъществяващи дейност в определен отрасъл, в който има високо ниво на сложност или преценки.
 - ангажимент, изпълнен от съдружника, отговорен за ангажмента, е бил предмет на други дейности по текущо наблюдение и резултатите от тях са били неудовлетворителни.
 - съдружникът, отговорен за ангажмента, е изпълнил ангажимент за предприятие, осъществяващо дейност в отрасъл, в който съдружникът, отговорен за ангажмента, има ограничен опит.
 - съдружникът, отговорен за ангажмента, е новоназначен съдружник, отговорен за ангажимент, или неотдавна се е присъединил към фирмата, идвайки от друга фирма или друга юрисдикция.
 - Фирмата може да отсрочи избора на съдружник, отговорен за ангажимент (например, отлагане с една година над стандартния период, изложен в политиката на фирмата), когато:
 - ангажиментите, изпълнявани от съдружника, отговорен за ангажмента, са били предмет на други дейности по текущо наблюдение по време на стандартния период, изложен в политиката на фирмата; и
 - резултатите от тези други дейности по текущо наблюдение предоставят достатъчно информация относно съдружника, отговорен за ангажмента (т.е., малко вероятно е изпълнението на проверката на приключените ангажменти да предостави на фирмата допълнителна информация относно съдружника, отговорен за ангажмента).

A154. Въпросите, разглеждани при една проверка на ангажмента зависят от начина, по който проверката ще бъде използвана, за да се осъществи текущо наблюдение над системата за управление на качеството. Обикновено, проверката на ангажмента включва определяне, че отговорите, които са приложени на ниво ангажимент (например, политиките и процедурите на фирмата по отношение изпълнението на ангажиментите), са били приложени, така както са разработени и функционират ефективно.

Лица, извършващи дейностите по текущо наблюдение (Вж. параграф 39(б))

A155. Разпоредбите на приложимите етични изисквания са уместни при разработването на политиките или процедурите, адресиращи обективността на лицата, извършващи дейностите по текущо наблюдение. Заплаха от проверка на собствената работа възниква, когато лице, което извършва:

- проверка на ангажимент е било:
 - когато става въпрос за одит на финансови отчети, член на екипа по ангажимента или лицето, извършващо преглед за качеството на ангажимента, по този ангажимент или ангажимент за последващ финансов период; или
 - по отношение на всички останали ангажименти, член на екипа по ангажимента или лицето, извършващо преглед за качеството на ангажимента, по този ангажимент.
- друг вид дейност по текущо наблюдение е участвало в разработването, изпълнението или функционирането на отговора, който е обект на текущото наблюдение.

A156. При някои обстоятелства, например, в случай на по-малко сложна фирма, може да няма персонал, който да разполага с компетентността, способностите, времето или обективността да изпълни дейностите по текущо наблюдение. При такива обстоятелства фирмата може да използва услуги, предоставяни от мрежата от фирми или от доставчик на услуги, за да се извършат дейностите по текущо наблюдение.

Оценяване на констатациите и идентифициране на недостатъци (Вж. параграфи 16(a), 40–41)

A157. Фирмата натрупва констатациите от изпълнението на дейности по текущо наблюдение, външни инспекции и други уместни източници.

A158. Информацията, натрупана от фирмата от дейностите по текущо наблюдение, външни инспекции и други уместни източници може да разкрие други наблюдения относно системата на фирмата за управление на качеството, като например:

- действия, поведение или условия, които са довели до положителни резултати в контекста на качеството или до ефективност на системата за управление на качеството; или
- сходни обстоятелства, при които не са отбелязани констатации (например, ангажименти, при които не са отбелязани констатации, като ангажиментите имат сходно естество с ангажиментите, при които са отбелязани констатации).

Други наблюдения биха могли да са от полза за фирмата, тъй като могат да й помогнат при разследване на първопричината или първопричините за идентифицираните недостатъци, да посочат практики, които фирмата може да подкрепи или приложи в по-голям мащаб (например, при всички ангажименти) или да открият възможности фирмата да подобри системата за управление на качеството.

A159. Фирмата използва професионална преценка при определяне дали от констатациите, самостоятелно или в комбинация с други констатации, произтича недостатък в системата за управление на качеството. Когато извършва тази преценка, фирмата може да трябва да вземе под внимание относителното значение на констатациите в контекста на целите във връзка с качеството, рисковете за качеството, съответните отговори или други аспекти на системата за управление на качеството, до които те се отнасят. Преценките на фирмата може да бъдат повлияни от количествени и качествени фактори, имащи отношение към констатациите. При някои обстоятелства фирмата може да определи за целесъобразно да получи повече

информация относно констатациите, за да определи дали е налице недостатък. Не всички констатации, включително констатации за ангажиментите, ще представляват недостатък.

A160. Примери за количествените и качествени фактори, които фирмата може да вземе под внимание при определяне дали от констатациите произтича недостатък

Рискове за качеството и отговори

- Ако констатациите се отнасят до отговор:
 - как този отговор е разработен, например, естеството на отговора, честотата на неговото прилагане (ако е приложимо) и относителното значение на отговора за адресиране на риска или рисковете за качеството и постигане на целта или целите във връзка с качеството, за които се отнася.
 - естеството на риска за качеството, до който се отнася отговорът, и степента, в която констатациите сочат, че рискът за качеството не е бил адресиран.
 - дали са налице други отговори, които да адресират същия риск за качеството и дали са налице констатации по отношение на тези отговори.

Естество на констатациите и тяхната всеобхватност

- Естеството на констатациите. Например, констатациите, отнасящи се до действията и поведението на ръководството, може да са качествено важни, имайки предвид всеобхватния ефект, който това би могло да има върху системата за управление на качеството като цяло.
- Дали констатациите, в комбинация с други констатации, сочат за тенденция или за системен проблем. Например, сходни констатации за ангажименти, които се появяват при множество ангажименти, може да сочат за системен проблем.

Обхват на дейностите по текущо наблюдение и обхват на констатациите

- Обхватът на дейността по текущо наблюдение, от която са произтекли констатациите, включително броят и размера на избраните извадки.
- Обхватът на констатациите във връзка с избраната извадка, обхваната от дейността по текущо наблюдение, и във връзка с очаквания процент на отклонение. Така например, в случая на проверка на ангажименти, броят на избраните ангажименти, при които са идентифицирани констатациите, в съотношение към общия брой на избраните ангажименти, и очакваният процент на отклонение, определен от фирмата.

A161. Оценяването на констатациите и идентифицирането на недостатъци, както и оценяването на степента на същественост и всеобхватността на идентифициран недостатък, включително разследване на първопричината или първопричините за идентифицирания недостатък, представляват част от нелинеен процес, изискващ повторение на определени стъпки.

Примери за това как процесът по оценяването на констатациите и идентифицирането на недостатъци, оценяване на идентифицираните недостатъци, включително разследване на първопричината или първопричините за идентифицираните недостатъци, е нелинеен и изискващ повторение на определени стъпки

- При разследване на първопричината или първопричините за идентифицирания недостатък, фирмата може да идентифицира обстоятелство, което има сходни черти с други обстоятелства, където е имало констатации, които не са били сметени за недостатък. В резултат на това, фирмата коригира оценката си за другите констатации и ги класифицира като недостатък.
- При оценяване на степента на същественост и всеобхватността на идентифициран недостатък, фирмата може да идентифицира тенденция или системен проблем, който е в корелационна зависимост с други констатации, които не са сметени за недостатъци. В резултат на това, фирмата коригира оценката си за другите констатации и ги класифицира като недостатъци.

A162. Резултатите от дейностите по текущо наблюдение, резултатите от външни инспекции и друга уместна информация (например, дейности по текущо наблюдение на мрежата от фирми или оплаквания и обвинения) може да разкрият информация относно ефективността на процеса по текущо наблюдение и отстраняване на недостатъците. Така например, резултатите от външни инспекции може да предоставят информация относно системата за управление на качеството, която не е била идентифицирана от процеса на фирмата по текущо наблюдение и отстраняване на недостатъците, която информация може да откроява недостатък в този процес.

Оценяване на идентифицираните недостатъци (Вж. параграф 41)

A163. Факторите, които фирмата би могла да вземе под внимание при оценяване степента на същественост и всеобхватността на идентифициран недостатък, включват:

- естеството на идентифицирания недостатък, включително аспекта от системата на фирмата за управление на качеството, до който се отнася този недостатък и дали недостатъкът е в разработването, внедряването или функционирането на системата за управление на качеството;
- в случай на идентифицирани недостатъци, отнасящи се до отговорите, дали са налице компенсиращи отговори, които да адресират рисковете за качеството, до които се отнася отговорът;
- първопричината или първопричините за идентифицирания недостатък;
- честотата, с която въпросът, пораждащ идентифицирания недостатък, възниква; и
- величината на идентифицирания недостатък, колко бързо е възникнал той и периодът от време, през който е съществувал и е оказвал ефект върху системата за управление на качеството.

A164. Степента на същественост и всеобхватността на идентифицираните недостатъци оказват влияние върху оценяването на системата за управление на качеството, което се извършва от лицето или лицата, на които е възложена крайната отговорност и отчетност за системата за управление на качеството.

Първопричина за идентифицираните недостатъци (Вж. параграф 41(a))

A165. Целта на разследването на първопричината или първопричините за идентифицираните недостатъци е да се разберат стоящите в основата обстоятелства, причинили недостатъците, за да се даде възможност на фирмата:

- да оцени степента на същественост и всеобхватността на идентифицирания недостатък; и
- да отстрани по подходящ начин идентифицирания недостатък.

Извършването на анализ на първопричините предполага лицата, извършващи оценяването да упражнят професионална преценка на базата на наличните доказателства.

A166. Естеството, времето на изпълнение и обхватът на процедурите, изпълнени, за да се разбере първопричината или първопричините за идентифицирания недостатък, може да бъдат повлияни също така и от естеството и обстоятелствата на фирмата, като например:

- сложността и оперативните характеристики на фирмата.
- големината на фирмата.
- географското разположение на подразделенията на фирмата.
- как фирмата е структурирана или степента, в която фирмата концентрира или централизира своите процеси или дейности.

Примери за това как естеството на идентифицираните недостатъци и тяхната възможна степен на същественост и естеството на обстоятелствата на фирмата може да окажат влияние върху естеството, времето на изпълнение и обхвата на процедурите за разбиране на първопричината или първопричините за идентифицираните недостатъци

- Естеството на идентифицирания недостатък: Процедурите на фирмата за разбиране на първопричината или първопричините за идентифицирания недостатък може да са по-строги при обстоятелства, когато е бил издаден доклад по ангажимент, отнасящ се до одит на финансовия отчет на регистрирано за търгуване на борсата предприятие, който е бил неподходящ или идентифицираният недостатък се отнася до действия и поведение на ръководството по повод на качеството.
- Възможната степен на същественост на идентифицирания недостатък: Процедурите на фирмата за разбиране на първопричината или първопричините за идентифицирания недостатък може да са по-строги при обстоятелства, когато недостатъкът е идентифициран при множество ангажименти или е налице индикация, че политики или процедури се отличават с висок процент случаи на неспазване.
- Естество и обстоятелства на фирмата:
 - В случай на по-малко сложна фирма в едно местоположение, процедурите на фирмата за разбиране на първопричината или първопричините за идентифицирания недостатък може да са прости, доколкото информацията, която да осигури разбирането може да е лесно достъпна и концентрирана, а първопричината или първопричините да са по-очевидни.
 - В случай на по-сложна фирма в няколко местоположения, процедурите за разбиране на първопричината или първопричините за идентифицирания недостатък може да включват използването на лица, специално обучени за

разследване на първопричината или първопричините за идентифицираните недостатъци и разработване на методология с по-формализирани процедури за идентифициране на първопричината или първопричините.

A167. При разследване на първопричината или първопричините за идентифицираните недостатъци, фирмата може да разгледа въпроса защо недостатъците не възникват при други обстоятелства, които са със сходен характер с въпроса, до който се отнася идентифицираният недостатък. Такава информация може да е полезна и при определяне как да бъде отстранен идентифициран недостатък.

Пример за това как недостатъкът не възниква при други обстоятелства със сходен характер и как тази информация помага на фирмата при разследване на първопричината или първопричините за идентифицираните недостатъци

Фирмата може да определи, че е налице недостатък, защото подобни констатации са установени при множество ангажименти. Тези констатации обаче не са установени при няколко други ангажимента в рамките на същата тествана популация. Съпоставяйки ангажиментите, фирмата достига до заключение, че първопричината за идентифицирания недостатък е липсата на подходящо участие на съдружниците, отговорни за ангажиментите, в ключови етапи от ангажиментите.

A168. Идентифицирането на първопричина или първопричини, които са с подходяща степен на конкретизация, може да подкрепи процеса на фирмата по отстраняване на идентифицираните недостатъци.

Пример за идентифициране на първопричина или първопричини, които са с подходяща степен на конкретизация

Фирмата може да идентифицира, че екипите по ангажименти, изпълняващи одит на финансови отчети, пропускат да получат достатъчни и уместни одиторски доказателства относно приблизителните счетоводни оценки, когато предположенията на ръководството са с голяма степен на субективност. Макар фирмата да отбелязва, че тези екипи по ангажименти не упражняват подходящ професионален скептицизъм, стоящата в основата първопричина за този проблем може да е свързана с друг въпрос, като например, културна среда, която не насърчава членовете на екипите по ангажименти да подлагат на съмнение лица с по-големи правомощия или недостатъчно ръководство, надзор и преглед на извършената по ангажиментите работа.

A169. В допълнение към разследването на първопричината или първопричините за идентифицираните недостатъци, фирмата може също така да разследва първопричината или първопричините за положителни резултати, тъй като това би могло да разкрие възможности фирмата да се усъвършенства или допълнително да подобри системата за управление на качеството.

Предприемане на отговор на идентифицираните недостатъци (Вж. параграф 42)

A170. Естеството, времето на изпълнение и обхватът на действията по отстраняване на недостатъците може да зависят от широк кръг други фактори, включително:

- първопричината или първопричините.

- степента на същественост и всеобхватността на идентифицирания недостатък и следователно спешността, с която трябва да бъде адресиран.
- ефективността на действията по отстраняване на недостатъците при адресиране на първопричината или първопричините, като например, дали фирмата трябва да приложи повече от едно действие по отстраняване на недостатъците, за да адресира ефективно първопричината или първопричините или трябва да приложи действия по отстраняване на недостатъците като временни мерки, до момента, когато фирмата ще е в състояние да приложи по-ефективни действия по отстраняване на недостатъците.

A171. При някои обстоятелства действието по отстраняване на недостатъци може да включва установяването на допълнителни цели във връзка с качеството или рисковете за качеството и отговори може да бъдат добавени или модифицирани, тъй като е определено, че те не са подходящи.

A172. При обстоятелства, когато фирмата определя, че първопричината за идентифициран недостатък се отнася до ресурс, предоставен от доставчик на услуги, фирмата може също така:

- да разгледа въпроса дали да продължи да използва ресурса, предоставен от доставчика на услуги.
- да комуникира въпроса до доставчика на услуги.

Фирмата носи отговорност за адресиране на ефекта от идентифицирания недостатък, отнасящ се до ресурс, предоставен от доставчик на услуги, върху системата за управление на качеството и за предприемането на действия за предотвратяване повторното възникване на този недостатък във връзка със системата на фирмата за управление на качеството. Обикновено обаче фирмата не носи отговорност за поправяне на идентифицирания недостатък от името на доставчика на услуги или за допълнително разследване на първопричината за идентифицирания недостатък при доставчика на услуги.

Констатации относно конкретен ангажимент (Вж. параграф 45)

A173. При обстоятелства когато са пропуснати процедури или издаденият доклад е неподходящ, действията, предприети от фирмата, може да включват:

- консултиране с подходящите лица относно целесъобразните действия.
- обсъждане на въпроса с ръководството на предприятието или с лицата, натоварени с общо управление.
- изпълнение на пропуснатите процедури.

Предприетите от фирмата действия не я освобождават от отговорността да предприеме допълнителни действия във връзка с констатацията в контекста на системата за управление на качеството, включително оценяване на констатациите, за да се идентифицират недостатъци, а когато е налице недостатък – разследване на първопричината или първопричините за идентифицирания недостатък.

Продължаваща комуникация във връзка с текущото наблюдение и отстраняването на недостатъците (Вж. параграф 46)

A174. Информацията, комуникирана относно текущото наблюдение и отстраняването на недостатъците, до лицето или лицата, на които е възложена крайната отговорност и отчетност

за системата за управление на качеството може да бъде комуникирана на текуща база или периодично. Съответното лице или лица биха могли да използват тази информация по множество различни начини, например:

- като база за допълнителни комуникации до определени лица относно важното значение на качеството.
- за да бъдат държани отговорни лицата за възложените им роли.
- за своевременното идентифициране на ключови опасения относно системата за управление на качеството.

Информацията предоставя също така база за оценяване на системата за управление на качеството и за извеждане на съответните заключения, съгласно изискването от параграфи 53–54.

Изисквания на мрежата от фирми или услуги, предоставяни от мрежата от фирми (Вж. параграф 48)

A175. При някои обстоятелства фирмата може да принадлежи към мрежа от фирми. Възможно е мрежите от фирми да установяват изисквания относно системата на фирмата за управление на качеството или да предоставят на разположение услуги или ресурси, които фирмата може да избере да внедри или използва в разработването, внедряването и функционирането на нейната система за управление на качеството. Тези изисквания или услуги може да имат за цел да насърчат последователното изпълнение на качествени ангажименти във всички фирми, които принадлежат към мрежата. Степента, в която мрежата ще предоставя на фирмата цели във връзка с качеството, рискове за качеството и съответни отговори, които да са общи за всички в мрежата, ще зависи от договореностите на фирмата с мрежата от фирми.

Примери за изисквания на мрежата от фирми

- Изисквания фирмата да включи допълнителни цели във връзка с качеството или рискове за качеството в системата си за управление на качеството, които да са общи за всички фирми в рамките на мрежата от фирми.
- Изисквания фирмата да включи отговори в системата на фирмата за управление на качеството, които да са общи за всички фирми в рамките на мрежата. Такива разработени от мрежата отговори може да включват политики или процедури на мрежата, които посочват ролите и отговорностите на ръководството, включително как от фирмата се очаква да възложи правомощия и отговорност в рамките на самата фирма, или ресурси, като например, разработени от мрежата методологии за изпълнение на ангажиментите или ИТ приложения.
- Изисквания фирмата да бъде обект на дейностите на мрежата по текущо наблюдение. Тези дейности по текущо наблюдение може да се отнасят до изискванията на мрежата (например, текущо наблюдение, че фирмата е внедрила методологията на мрежата по подходящ начин), или до системата на фирмата за управление на качеството по принцип.

Примери за услуги, предоставяни от мрежата от фирми

- Услуги или ресурси, които фирмата може да избере да използва в системата си за управление на качеството или при изпълнението на ангажименти, например,

доброволни програми за обучение, използване на одитори на компоненти или експерти от мрежата или използване на център за предоставяне на услуги, създаден на ниво мрежа или от друга фирма от мрежата или от група фирми от мрежата.

A176. Мрежата от фирми може да установи отговорности за фирмата при въвеждане на изискванията на мрежата или на услугите, предоставяни от мрежата от фирми.

Примери за отговорностите на фирмата при въвеждане на изискванията на мрежата или на услугите, предоставяни от мрежата от фирми

- От фирмата се изисква да има въведени в действие определена ИТ инфраструктура и ИТ процеси, за да се подкрепи ИТ приложение, предоставено от мрежата, което фирмата използва в системата за управление на качеството.
- От фирмата се изисква да осигури общофирмено обучение по методологията, предоставена от мрежата, включително когато в методологията се правят актуализации.

A177. Разбирането на фирмата за изискванията на мрежата от фирми или услугите, предоставяни от мрежата от фирми, и отговорностите на фирмата, свързани с въвеждането им, може да бъде получено чрез запитвания до мрежата или документация, предоставена от мрежата, относно въпроси, като например:

- общото управление и ръководството на мрежата.
- изпълнените от мрежата процедури при разработване, внедряване и ако е приложимо – функциониране на изискванията на мрежата от фирми или услугите, предоставяни от мрежата от фирми.
- как мрежата идентифицира и отговаря на промени, които засягат изискванията на мрежата от фирми или услугите, предоставяни от мрежата от фирми, или друга информация, като например, промени в професионалните стандарти или информация, която сочи за недостатък в изискванията на мрежата от фирми или услугите, предоставяни от мрежата от фирми.

Как мрежата от фирми наблюдава текущо уместността на изискванията на мрежата и на услугите, предоставяни от мрежата, включително чрез дейностите по текущо наблюдение на фирмите от мрежата, и процеса на мрежата за отстраняване на идентифицираните недостатъци.

Изискванията на мрежата от фирми или услугите, предоставяни от мрежата от фирми, в системата на фирмата за управление на качеството (Вж. параграф 49)

A178. Характеристиките на изискванията на мрежата от фирми или услугите, предоставяни от мрежата от фирми, са условие, събитие, обстоятелство, действие или бездействие при идентифициране и оценяване на рисковете за качеството.

Пример за изискване на мрежата от фирми или услуга, предоставяна от мрежата от фирми, която поражда риск за качеството

Мрежата може да изисква фирмата да използва ИТ приложение за приемане и продължаване на взаимоотношения с клиенти и конкретни ангажименти, което е

стандартизирано във всички фирми от мрежата. Това може да породи риск за качеството, а именно, че ИТ приложението не адресира въпроси в местен закон или нормативна разпоредба, които трябва да бъдат взети под внимание от фирмата при приемане и продължаване на взаимоотношения с клиенти и конкретни ангажименти.

A179. Целта на изискванията на мрежата от фирми може да включва насърчаването на последователно изпълнение на качествени ангажименти във всички фирми от мрежата. Мрежата от фирми може да очаква фирмата да внедри изискванията на мрежата, но фирмата може да трябва да ги адаптира или допълни, така че те да са подходящи за естеството и обстоятелствата на фирмата и нейните ангажименти.

<i>Примери за това как изискванията на мрежата от фирми или услугите, предоставяни от мрежата от фирми, може да трябва да бъдат адаптирани или допълнени</i>	
Изискване на мрежата от фирми или услуга, предоставяна от мрежата от фирми	Как фирмата адаптира или допълва изискването на мрежата от фирми или услугата, предоставяна от мрежата от фирми
Мрежата изисква фирмата да включи определени рискове за качеството в системата за управление на качеството, така че всички фирми от мрежата да адресират рисковете за качеството.	<p>Като част от идентифициране и оценяване на рисковете за качеството, фирмата включва рисковете за качеството, които са изисквани от мрежата.</p> <p>Фирмата разработва и въвежда също така и отговори за адресиране на рисковете за качеството, които се изискват от мрежата.</p>
Мрежата изисква фирмата да разработи и въведе определени отговори.	<p>Като част от разработването и въвеждането на отговорите, фирмата определя:</p> <ul style="list-style-type: none"> • кои рискове за качеството са адресирани от тези отговори. • как изискваните от мрежата отговори ще бъдат включени в системата на фирмата за управление на качеството, имайки предвид естеството и обстоятелствата на фирмата. Това може да включва приспособяване на отговора, за да се отрази естеството и обстоятелствата на фирмата и нейните ангажименти (например, приспособяване на методология, за да бъдат включени въпроси, свързани с определен закон или нормативна разпоредба).
Фирмата използва лица от други фирми от мрежата като одитори на компоненти. В действие са въведени изисквания на мрежата, които водят до висока степен на унифициране на системите за управление на	Фирмата установява политики или процедури, които изискват екипът по ангажимента да потвърди с одитора на компонента (т.е., другата фирма от мрежата), че лицата, на които е възложена работа върху компонента, отговарят на специфичните

качеството на всички фирми от мрежата. Изискванията на мрежата включват специфични критерии, приложими по отношение на лица, на които е възложена работа върху компонент при одита на групата.	критерии, изложени в изискванията на мрежата от фирми.
--	--

A180. При някои обстоятелства, при адаптиране или допълване на изискванията на мрежата от фирми или услугите, предоставяни от мрежата от фирми, фирмата може да идентифицира възможни подобрения на изискванията на мрежата или услугите, предоставяни от мрежата, и да комуникира тези подобрения до мрежата от фирми.

Дейности по текущо наблюдение, осъществявани от мрежата, върху системата на фирмата за управление на качеството (Вж. параграф 50(в))

A181. Резултатите от дейностите по текущо наблюдение на мрежата над системата на фирмата за управление на качеството може да включват информация, като например:

- описание на дейностите по текущо наблюдение, включително тяхното естество, време на изпълнение и обхват;
- констатации, идентифицирани недостатъци и други наблюдения относно системата на фирмата за управление на качеството (например, положителни резултати или възможности фирмата да подобри или допълнително да усъвършенства системата си за управление на качеството); и
- направената от мрежата оценка на първопричината или първопричините за идентифицираните недостатъци, оценения ефект от идентифицираните недостатъци и препоръчаните дейности по отстраняване на недостатъците.

Дейности по текущо наблюдение, осъществявани от мрежата във всички фирми от мрежата (Вж. параграф 51(б))

A182. Информацията от мрежата относно цялостните резултати от дейностите на мрежата по текущо наблюдение, осъществявани по отношение на системите за управление на качеството във всички фирми от мрежата, може да представлява обединяване или обобщаване на информацията, описана в параграф A181, включително тенденции и общи области на идентифицирани недостатъци в рамките на цялата мрежа или положителни резултати, които биха могли да бъдат възпроизведени във всички фирми от мрежата. Такава информация може:

- да бъде използвана от фирмата:
 - при идентифициране и оценяване на рисковете за качеството.
 - като част от друга уместна информация, разглеждана от фирмата при определяне дали са налице недостатъци в изискванията на мрежата от фирми или услугите, предоставяни от мрежата от фирми, използвани от фирмата в нейната система за управление на качеството.
- да бъде комуникирана до съдружниците, отговорни за ангажименти за групи, в контекста на преценката на компетентността и способностите на одиторите на компоненти от

фирма от мрежата, които са обект на общи изисквания на мрежата от фирми (например, общи цели във връзка с качеството, рискове за качеството и съответни отговори).

A183. При някои обстоятелства фирмата може да получи информация от мрежата относно недостатъци, идентифицирани в системата за управление на качеството на фирма от мрежата, която да засяга фирмата. Мрежата може да събира също така информация от фирми от мрежата във връзка с резултатите от външни инспекции над системите за управление на качеството на фирмите от мрежата. В някои случаи закон или нормативна разпоредба в конкретна юрисдикция може да не позволява на мрежата да споделя информация с други фирми от мрежата или да ограничава степента на конкретизация на тази информация.

A184. При обстоятелства, когато фирмата не предоставя информацията относно цялостните резултати от дейностите на мрежата по текущо наблюдение сред всички фирми от мрежата, фирмата може да предприеме допълнителни действия, като например:

- да обсъди въпроса с мрежата от фирми; и
- да определи ефекта за ангажиментите на фирмата и да комуникира този ефект до екипите по ангажименти.

Недостатъци в изискванията на мрежата от фирми или услугите, предоставяни от мрежата от фирми, идентифицирани от фирмата (Вж. параграф 52)

A185. Доколкото изискванията на мрежата от фирми или услугите, предоставяни от мрежата от фирми, използвани от фирмата, съставляват част от системата на фирмата за управление на качеството, те също са обект на изискванията на настоящия МСУК относно текущото наблюдение и отстраняването на недостатъци. Изискванията на мрежата от фирми или услугите, предоставяни от мрежата от фирми, може да са обект на текущо наблюдение от мрежата, от фирмата или от комбинация от двете.

Пример за случай, когато изискване на мрежата от фирми или услуга, предоставяна от мрежата от фирми, е обект на текущо наблюдение както от мрежата, така и от фирмата

Мрежата може да осъществява дейности по текущо наблюдение на ниво мрежа по отношение на обща методология. Фирмата също наблюдава текущо прилагането на методологията от страна на членовете на екипите по ангажименти посредством извършване на проверки на ангажиментите.

A186. При разработване и прилагане на действията по отстраняване на недостатъците, за да се адресира ефектът от идентифициран недостатък в изискванията на мрежата от фирми или услугите, предоставяни от мрежата от фирми, фирмата може:

- да разбере планираните от мрежата действия по отстраняване на недостатъците, включително дали фирмата има някакви отговорности за прилагане на действията по отстраняване на недостатъците; и
- да прецени дали е необходимо фирмата да предприеме допълнителни действия по отстраняване на недостатъците, за да адресира идентифицирания недостатък и неговата първопричина или първопричини, като например, когато:
 - мрежата от фирми не е предприела подходящи действията по отстраняване на недостатъците; или

- действията на мрежата от фирми по отстраняване на недостатъците ще отнемат време, за да адресират ефективно идентифицирания недостатък.

Оценяване на системата за управление на качеството (Вж. параграф 53)

A187. Лицето или лицата, на които е възложена крайната отговорност и отчетност за системата за управление на качеството може да бъдат подпомогнати от други лица при извършване на оценяването. Независимо от това, лицето или лицата, на които е възложена крайната отговорност и отчетност за системата за управление на качеството остават отговорни за оценяването.

A188. Моментът, в който се извършва оценяването, може да зависи от обстоятелствата на фирмата и да съвпада с края на финансовата година на фирмата или приключването на годишния цикъл по текущо наблюдение.

A189. Информацията, която осигурява базата за оценяването на системата за управление на качеството включва информацията, комуникирана до лицето или лицата, на които е възложена крайната отговорност и отчетност за системата за управление на качеството в съответствие с параграф 46.

Примери за съразмерност на прилагането, които да демонстрират как информацията, която осигурява базата за оценяването на системата за управление на качеството, може да бъде получена

- При по-малко сложна фирма, лицето или лицата, на които е възложена крайната отговорност и отчетност за системата за управление на качеството, може да участват директно в текущото наблюдение и отстраняването на недостатъците и следователно ще им бъде известна информацията, която подкрепя оценяването на системата за управление на качеството.
- При по-сложна фирма, лицето или лицата, на които е възложена крайната отговорност и отчетност за системата за управление на качеството, може да трябва да установят процеси за съпоставяне, обобщаване и комуникиране на информацията, необходима за оценяване на системата за управление на качеството.

Достигане до заключения относно системата за управление на качеството (Вж. параграф 54)

A190. В контекста на настоящия МСУК, функционирането на системата като цяло има за цел да предостави на фирмата разумна степен на сигурност, че целите на системата за управление на качеството се постигат. При достигане до заключение относно системата за управление на качеството, лицето или лицата, на които е възложена крайната отговорност и отчетност за системата за управление на качеството, може, при използване на резултатите от процеса по текущо наблюдение и отстраняване на недостатъците, да вземат под внимание следното:

- степента на същественост и всеобхватността на идентифицираните недостатъци и ефекта от тях върху постигането на целите на системата за управление на качеството;
- дали от фирмата са били разработени и приложени действия по отстраняване на недостатъците и дали действията по отстраняване на недостатъците, предприети до момента на оценяването, са ефективни; и

- дали ефектът от идентифицираните недостатъци върху системата за управление на качеството е бил подходящо коригиран, например, дали са били предприети допълнителни действия в съответствие с параграф 45.

A191. Може да съществуват обстоятелства, при които идентифицирани недостатъци, които са съществени (включително идентифицирани недостатъци, които са съществени и всеобхватни) са били подходящо отстранени и ефектът от тях - коригиран към момента на оценяването. В такива случаи, лицето или лицата, на които е възложена крайната отговорност и отчетност за системата за управление на качеството, може да достигнат до заключение, че системата за управление на качеството предоставя на фирмата разумна степен на сигурност, че целите на системата за управление на качеството се постигат.

A192. Идентифициран недостатък може да има всеобхватен ефект върху разработването, внедряването и функционирането на системата за управление на качеството, когато например:

- недостатъкът засяга няколко компонента или аспекта на системата за управление на качеството.
- недостатъкът е ограничен до конкретен компонент или аспект на системата за управление на качеството, но е фундаментален за системата за управление на качеството.
- недостатъкът засяга няколко бизнес единици или географски местоположения на фирмата.
- недостатъкът е ограничен до бизнес единица или географско местоположение, но тази бизнес единица или географско местоположение са фундаментални за фирмата като цяло.
- недостатъкът засяга съществена част от ангажиментите, които са от определен вид или естество.

Пример за идентифициран недостатък, който може да бъде счетен за съществен, но не и всеобхватен

Фирмата идентифицира недостатък в малък регионален офис на фирмата. Идентифицираният недостатък се отнася до неспазване на много фирмени политики или процедури. Фирмата определя, че културата в регионалния офис, особено действията и поведението на ръководството в регионалния офис, което е прекалено фокусирано върху финансовите приоритети, са допринесли за първопричината за идентифицирания недостатък. Фирмата определя, че ефектът от идентифицирания недостатък е:

- съществен, тъй като се отнася до културата на регионалния офис и цялостното спазване на политиките или процедурите на фирмата;
- но не всеобхватен, тъй като е ограничен до малкия регионален офис.

A193. Лицето или лицата, на които е възложена крайната отговорност и отчетност за системата за управление на качеството, може да достигнат до заключение, че системата за управление на качеството не предоставя на фирмата разумна степен на сигурност, че целите на системата за управление на качеството се постигат при обстоятелства, когато идентифицираните недостатъци са съществени и всеобхватни, действията, предприети за отстраняване на

идентифицираните недостатъци са неподходящи и ефектът от идентифицираните недостатъци не е подходящо коригиран.

Пример за идентифициран недостатък, който може да бъде счетен за съществен и всеобхватен

Фирмата идентифицира недостатък в регионален офис, който е най-големият офис на фирмата и предоставя финансова, оперативна и техническа подкрепа за целия регион. Идентифицираният недостатък се отнася до неспазването на много фирмени политики или процедури. Фирмата определя, че културата в регионалния офис, особено действията и поведението на ръководството в регионалния офис, което е прекалено фокусирано върху финансовите приоритети, са допринесли за първопричината за идентифицирания недостатък. Фирмата определя, че ефектът от идентифицирания недостатък е:

- съществен, тъй като се отнася до културата на регионалния офис и цялостното спазване на политиките или процедурите на фирмата; и
- всеобхватен, тъй като регионалният офис е най-големият офис и предоставя подкрепа за много други офиси и неспазването на политиките или процедурите на фирмата може да е имало по-широк ефект върху другите офиси.

A194. Отстраняването на идентифицирани недостатъци, които са съществени и всеобхватни, може да отнеме време на фирмата. Доколкото фирмата продължава да предприема действия за отстраняване на идентифицираните недостатъци, всеобхватността на идентифицираните недостатъци може да бъде намалена и да бъде определено, че идентифицираните недостатъци продължават да са съществени, но вече не са всеобхватни. В такива случаи, лицето или лицата, на които е възложена крайната отговорност и отчетност за системата за управление на качеството, може да достигнат до заключение, че с изключение на въпросите, отнасящи се до идентифицираните недостатъци, които имат съществен, но не и всеобхватен ефект върху разработването, внедряването и функционирането на системата за управление на качеството, системата за управление на качеството предоставя на фирмата разумна степен на сигурност, че целите на системата за управление на качеството се постигат.

A195. Настоящият МСУК не изисква фирмата да получи независим доклад за изразяване на сигурност относно нейната система за управление на качеството, нито забранява на фирмата да постъпи така.

Предприемане на бързи и подходящи действия и допълнителна комуникация (Вж. параграф 55)

A196. При обстоятелства, когато лицето или лицата, на които е възложена крайната отговорност и отчетност за системата за управление на качеството, достигат до заключението, описано в параграф 54(б) или 54(в), бързите и подходящи действия, предприети от фирмата, може да включват:

- предприемане на мерки, които да подкрепят изпълнението на ангажиментите чрез насочване на повече ресурси или разработване на повече насоки и да потвърдят, че издаваните от фирмата доклади са подходящи при конкретните обстоятелства, до момента, когато идентифицираните недостатъци са отстранени, и комуникирането на тези мерки до екипите по ангажименти.
- получаване на юридически съвет.

A197. При някои обстоятелства фирмата може да има независим надзорен орган над фирмата, който упражнява надзор, който не е свързан с изпълнителната функция във фирмата. При такива обстоятелства комуникациите може да включват информирането на независимия надзорен орган.

A198. Примери за обстоятелства, когато може да е целесъобразно фирмата да комуникира до външни страни във връзка с оценяването на системата за управление на качеството

- когато фирмата принадлежи към мрежа от фирми.
- когато други фирми от мрежата използват работата, извършена от фирмата, например, в случай на одит на група.
- когато издаден от фирмата доклад е определен от фирмата като неподходящ в резултат на провал на системата за управление на качеството и ръководството или лицата, натоварени с общо управление на предприятието трябва да бъдат информирани.
- когато закон или нормативна разпоредба изисква фирмата да комуникира до надзорен или регулаторен орган.

Оценки на резултатите от дейността (Вж. параграф 56)

A199. Периодичните оценки на резултатите от дейността насърчават отчетността. Когато се разглеждат резултатите от дейността на дадено лице, фирмата може да вземе под внимание:

- резултатите от дейностите на фирмата по текущо наблюдение по отношение на аспекти на системата за управление на качеството, които са свързани с отговорностите на въпросното лице. При някои обстоятелства фирмата може да постави цели пред лицето и да оцени резултатите от дейностите на фирмата по текущо наблюдение спрямо тези цели.
- действията, предприети от лицето в отговор на идентифицирани недостатъци, които са свързани с отговорностите на това лице, включително своевременността и ефективността на такива действия.

Примери за съразмерност на прилагането, които да демонстрират как фирмата може да осъществи оценяване на резултатите от дейността

- При по-малко сложна фирма, фирмата може да ангажира доставчик на услуги, който да извърши оценяването, или резултатите от дейностите на фирмата по текущо наблюдение може да предоставят индикации за резултатите от дейността на лицето.
- При по-сложна фирма, оценяването на резултатите от дейността може да бъде извършено от независим изпълнителен член на надзорния орган на фирмата или от специална комисия, под надзора на надзорния орган на фирмата.

A200. Положителната оценка на резултатите от дейността може да бъде възнаградена посредством трудовите възнаграждения, повишение или други стимули, които се фокусират върху ангажираността на въпросното лице с качеството и подсилват отговорността. От друга страна, фирмата може да предприеме корективни действия, за да адресира отрицателна оценка на

резултатите от дейността, която би могла да окаже влияние върху постигането от страна на фирмата на целите във връзка с качеството.

Съображения, отнасящи се до публичния сектор

A201. Когато става въпрос за публичния сектор, възможно е да не е практически осъществимо да бъде извършено оценяване на резултатите от дейността на лицето или лицата, на които е възложена крайната отговорност и отчетност за системата за управление на качеството или да бъдат предприети действия за адресиране на резултатите от оценяването на дейността, имайки предвид естеството на назначението на съответното лице. Независимо от това, оценяване на резултатите от дейността може да бъде осъществено по отношение на други лица във фирмата, на които е възложена оперативната отговорност за определени аспекти на системата за управление на качеството.

Документация (Вж. параграфи 57–59)

A202. Документацията осигурява доказателства, че фирмата спазва изискванията на настоящия МСУК, както и законодателството, нормативните разпоредби и приложимите етични изисквания. Тя може да е от полза и при обучение на персонала и екипите по ангажменти, гарантирайки запазването на знанията на организацията и осигурявайки архив от данни за основанията за решенията, вземани от фирмата във връзка със системата ѝ за управление на качеството. Нито е необходимо, нито е практически възможно фирмата да документира всеки разгледан въпрос или всяка направена преценка относно системата на фирмата за управление на качеството. Нещо повече, спазването на настоящия МСУК може да бъде доказано от фирмата чрез нейния компонент, отнасящ се до информацията и комуникациите, документи или други писмени материали или ИТ приложения, които са неразделна част от компонентите на системата за управление на качеството.

A203. Документацията може да приеме формата на формални писмени наръчници, въпросници и формуляри, може да бъде неформално документирана (например, имейл комуникации или публикуване на уебсайтове), или може да бъде държана на ИТ приложения или други дигитални форми (например, бази данни). Факторите, които биха могли да окажат влияние върху преценките на фирмата относно формата, съдържанието и обема на документацията, включително това с каква честота се актуализира документацията, може да включват:

- сложността на фирмата и броят на офисите;
- естеството и сложността на практиките и организацията на фирмата;
- естеството на ангажиментите, които фирмата изпълнява и естеството на предприятията, за които се изпълняват ангажменти;
- естеството и сложността на въпроса, който се документира, като например, дали той се отнася до аспект на системата за управление на качеството, който се е променил или до област с по-висок риск за качеството, както и сложността на преценките, свързани със съответния въпрос; и
- честотата и мащабът на промените в системата за управление на качеството.

При по-малко сложна фирма, може да не е необходимо да има документация, подкрепяща комуникираните въпроси, тъй като неформалните методи за комуникация може да са ефективни. Независимо от това, по-малко сложна фирма може да определи, че е

целесъобразно да документира такива комуникации, за да осигури доказателства, че те са се състояли.

- A204. В някои случаи външен надзорен орган може да установи, формално или неформално, изисквания за документацията, например, в резултат на констатациите от външна инспекция. Приложимите етични изисквания също може да включват специфични изисквания, адресиращи документацията, например, Кодексът на СМСЕС изисква документирането на конкретни въпроси, включително определени ситуации, свързани с конфликт на интереси, неспазване изискванията на закони и нормативни разпоредби и независимостта.
- A205. От фирмата не се изисква да документира разглеждането на всяко условие, събитие, обстоятелство, действие или бездействие по отношение на всяка цел във връзка с качеството, или всеки риск, който може да породи риск за качеството. При документирането обаче на рисковете за качеството и начина, по който отговорите на фирмата адресират рисковете за качеството, фирмата може да документира причините за оценките, дадени на рисковете за качеството (т.е., разглежданото възникване и ефект върху постигането на една или повече цели във връзка с качеството), за да подкрепи последователното прилагане и функциониране на отговорите.
- A206. Документацията може да бъде осигурена от мрежата от фирми, други фирми, част от мрежата, или други структури или организации в рамките на мрежата от фирми.

Структурите и процесите, които подкрепят дейността на Съвета по международни одиторски стандарти и стандарти за изразяване на сигурност (IAASB) се обезпечават от Международната федерация на счетоводителите (International Federation of Accountants® или IFAC®).

IAASB и IFAC не носят отговорност за загуби, претърпени от лице, което действа или се въздържа от предприемането на действия, разчитайки на материалите в настоящото издание, независимо дали тези загуби са причинени от небрежност или по друг начин.

Международните одиторски стандарти, Международните стандарти за ангажменти за изразяване на сигурност, Международните стандарти за ангажменти за преглед, Международните стандарти за свързани по съдържание услуги, Международните стандарти за контрол върху качеството, Указанията за международна одиторска практика, Проектите за обсъждане, Документите за провеждане на консултации и други издания на IAASB са публикувани и са обект на авторско право на IFAC.

Copyright © December 2020 by IFAC. All rights reserved. This publication may be downloaded for personal and non-commercial use (i.e., professional reference or research) from www.iaasb.org. Written permission is required to translate, reproduce, store or transmit, or to make other similar uses of, this document.

Авторски права © декември 2020 г. на IFAC. Всички права запазени. Тази публикация може да бъде свалена за лична и нетърговска употреба (т.е., професионални справки или изследвания) от www.iaasb.org. Изисква се писмено разрешение за превод, възпроизвеждане, съхранение, предаване или друга сходна употреба на настоящия документ.

'International Auditing and Assurance Standards Board', 'International Standards on Auditing', 'International Standards on Assurance Engagements', 'International Standards on Review Engagements', 'International Standards on Related Services', 'International Standards on Quality Control', 'International Auditing Practice Notes', 'IAASB', 'ISA', 'ISAE', 'ISRE', 'ISRS', 'ISQC', 'IAPN', и логото на IAASB са запазени марки на IFAC или регистрирани търговски марки и марки за услуги на IFAC в САЩ и други държави.

За информация относно авторските права, запазената марка и разрешенията, моля посетете permissions или се свържете с permissions@ifac.org.

Настоящият Международен стандарт за управление на качеството (МСУК) 1, *Управление на качеството за фирми, които извършват одити или прегледи на финансови отчети или други ангажименти за изразяване на сигурност или свързани по съдържание услуги* на International Auditing and Assurance Standards Board, публикуван от International Federation of Accountants (IFAC), през 2020 г. на английски език, е преведен на български език от Института на дипломираните експерт-счетоводители в България през м. юни 2021 г. и се възпроизвежда с разрешението на IFAC. Одобреният текст на Международен стандарт за управление на качеството (МСУК) 1, *Управление на качеството за фирми, които извършват одити или прегледи на финансови отчети или други ангажименти за изразяване на сигурност или свързани по съдържание услуги* е този, публикуван от IFAC на английски език. IFAC не носи отговорност за точността и пълнотата на превода и всякакви действия, произтичащи от това.

Текст на английски език на Международен стандарт за управление на качеството (МСУК) 1, *Управление на качеството за фирми, които извършват одити или прегледи на финансови отчети или други ангажименти за изразяване на сигурност или свързани по съдържание услуги*, издание 2020 © 2020 на International Federation of Accountants (IFAC). Всички права запазени.

Текст на български език на Международен стандарт за управление на качеството (МСУК) 1, *Управление на качеството за фирми, които извършват одити или прегледи на финансови отчети или други ангажименти за изразяване на сигурност или свързани по съдържание услуги*, издание 2020 © 2021 на International Federation of Accountants (IFAC). Всички права запазени.

Оригинално заглавие: International Standard on Quality Management (ISQM) 1, *Quality Management for Firms that Perform Audits or Reviews of Financial Statements, or Other Assurance or Related Services Engagements*, 2020 Edition

За разрешение за възпроизвеждане, съхранение или препращане, или за друга подобна употреба на този документ, моля да се свържете с permissions@ifac.org

**International Auditing
and Assurance
Standards Board**

529 Fifth Avenue, New York, NY 10017
T + 1 (212) 286-9344 F +1 (212) 286-9570
www.iaasb.org